

WESTERN ROMAN
LASO

(CIJENA 10 d. BROJ 333)

PROGONJENI JAHNAČ

G. F. Unger

PROGONJENI JAHAAČ

G. F. UNGER: PROGONJENI JAHAC

Naslov originala: WER EINSAM REITET...

Copyright: Bastei Verlag, Gustav H. Lübke, Bergisch Gladbach

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Prijevod: Blanka Jakić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

»Laso« – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije »Vjesnik« n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, »Avenija bratstva i jedinstva 4« – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »Vjesnik SSRNH« s oznakom za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za »Vjesnik«.

EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Stranac koji je izišao iz poštanske kočije bio je blijed i vrlo mršav. Njegova iznošena odjeća kao da je visila na kosturu.

Polagano je digao ruku i njome prešao preko lica kao da želi nešto obrisati. Zatim je počeo teturati. Pao je na koljena prije nego što mu je tko mogao pristupiti i pridržati ga. Polako se okrenuo na stranu.

Trojica muškaraca koji su čekali poštansku kočiju, netremice su ga promatrali. Šerif je kleknuo pokraj njega i pregledao ga. Otvorio je njegov kaputić a zatim i košulju, te vidio ispod nje krvlju natopljen zavoj.

— Ranjen je i bez svijesti — reče šerif. — Moramo ga položiti na krevet i dovesti liječnika. To je ranjen i bolestan čovjek. Vrlo je iscrpljen i potpuno izgladnio.

Joe Powder, vlasnik hotela i stanice za poštansku kočiju, i Abe Bissel, vlasnik General-Storea, stoje jedan pokraj drugoga ne mičući se i promatraju onesviještenog čovjeka.

U njihovu je držanju prema ranjeniku podosta nesmiljenosti, kao da ih netko želi prisiliti da kupe bolesnoga konja i da ga dalje hrane.

Vlasnik hotela napokon progovori, nekako preko volje:

— Pogledajte, Barte, ima li u džepovima novca ili kakvih drugih vrijednih stvari.

Šerif ga posluša jer, naposljetku, Joe Powder je bio predsjednik grada. No šerif nije našao ništa drugo nego praznu kesu za duhan i staru lulu, te nožić na sklapanje i slomljeni češalj.

— Novca nema — glasno će šerif. — Taj je očito bolestan i bez ikakvih sredstava. A potreban mu je liječnik, krevet i hrana!

Nakon te izjave, čekao je i promatrao da dva neumoljiva čovjeka, posebno neumoljiva kad se radilo o poslovima i o novcu.

Naposljetku je Joe Powder kimnuo.

— Dobro — reče. — Dobit će od mene dobro jelo čim se probudi. A zatim će morati opet

napustiti naš grad. Prema zakonima našega grada, skitnicama bez posla nije dozvoljen boravak u gradu. Otjerajte ga, šerife, čim se...

— Taj će se probuditi najranije za tri dana, a i tada neće moći hodati — mrmljao je Barton Dale. — Mogli bismo ga isti tako već i sada iznijeti iz grada, položiti pokraj kakvoga grma, gdje će prije ili poslije umrijeti — reče poslije kraće stanke naoko potpuno ravno-dušno. No ipak je izvježbano uho moglo osjetiti gorčinu i prezir u njegovu glasu.

Oba ugledna čovjeka toga grada promatrala su ga s nepovjerenjem. A zatim su ponovo pogledali onesviještenoga čovjeka.

Približavala im se neka žena. Na sebi je imala širok ogrtač i nosila košaru za kupovanje. Bila je mlada, plave kose i stasita. Da, bila je vrlo lijepa i poželjna sa svojim smeđim očima i crvenim usnama. Muškarci su dotakli obod šešira da je pozdrave, a svaki je od njih promatrao Jessie Kelley na svoj posebni način.

No ona je već klečala pokraj neznanca, pregledavala ga, zatim se digla i rekla:

— Do vraga! Idite do vraga, vi muškarci! Mislila sam da je taj bijednik ovdje pijan. A on je bolestan! Idite do davola! Sigurno taj čovjek nema novca i vi ga ne poznajete! Zato još uvijek stojite ovdje i razmišljate kako biste ga se što prije oslobodili. Ja ću preuzeti brigu umjesto vas. Donesite ga k meni! Pomozite mi, Barte! Kako ste mogli ostaviti bolesna čovjeka

da leži ovdje na cesti? Naprijed, ljudi!

Šerif se sagne i ponese čovjeka na svojim rukama kao da je dijete. Išao je za djevojkom ne govoreći ništa.

I

Ona mu naredi da ga položi na njezin krevet. Kad je to učinio, stao se ogledavati. Već je odavna želio vidjeti kako izgleda spavaća soba Jessie Kelley.

Sada ju je vidio. Teško je progutao slinu kao da ga nešto guši.

Zatim je pažljivo promatrao kako se djevojka brinula za neznanca. On se nije ni pomakao. Samo je stajao nepokretno, onako širok i jak.

Kad je Jessie bolesniku skidala cipele, upita je šerif nespretno:

— Ti ga poznaješ, Jessie? Možda on za tebe i nije stranac? Kako bi inače smio ležati u tvojoj sobi i na tvom krevetu?

Ona ga je gledala preko ramena nekoliko časa.

— Barte, on je bolestan i potrebna mu je pomoć. A ja još nisam tako okorjela kao većina muškaraca u ovome gradu i u ovoj zemlji. Ja još vjerujem u to da se ljudi moraju međusobno pomagati, da i stranac ima pravo na pomoć...

— Možda je on odbjegli robijaš — mrmljao je šerif naguvši se naprijed. — Njegova rana potječe od taneta i ponovno se upalila, otvorila i sada se gnoji. Možda se taj čovjek nalazi u bijegu, a ti ćeš imati neugodnosti...

— Idi po liječnika — prekine

ga ona. — Taj je čovjek bolestan ležao na zemlji, a danas je uistinu loš dan za bolesnike: hladan, vlažan i neprijazan. Barte, ja sam žena. I zadovoljna sam što znam da ne mogu vidjeti bolesna čovjeka kako leži na zemlji, već da mu moram pomoći. Radujem se tome da u ovom bijednom gradu i u toj proklesoj zemlji još mogu tako suosjećati! A sada, idi po liječnika, Barte!

— Svakako, svakako, Jessie — rekao je šerif, ali je još nekoliko časaka buljio u njezina ravna leđa.

Pošao je prema vratima mrmljajući:

— Jessie, sa mnom možeš uvijek računati, uvijek!

No ona je to jedva čula. Previše je bila zaokupljena njegovom nepoznatoga bolesnika.

II

Tek tri dana poslije, 23. ožujka 1875, Alan Gannon se osvijestio. Ležao je posve mirno i osjećao bol što je tukla poput čekića u upaljenoj rani.

Ali on je bio živ, a to mu se činilo nestvarnim. Pa i kad mu je pogled bio već posve jasan i njegov um počeo svjesno rasuđivati, kad je sjećanje bilo opet živo i prisutno, i tada mu se mnogo toga još učinilo nerealnim.

Shvatio je da leži u spavaćoj sobi neke žene. To vidi po mnogim stvarima.

On se iskreno čudio. Jasno mu je da ovo nije hotelska soba kamo su ga smjestili čuvari vlasti, budući da i skitnica bez novaca ima pravo na pomoć i samilost kad leži na zemlji bolestan i bespomoćan.

U Alanu Gannonu rodila se znatiželja. A pored te znatiželje i boli osjeća još i nešto drugo: glad!

Htio se dići ili bar sjesti u krevetu, ali mu to nije uspjelo. Osjeća da je previše slab, a njegova rana boli ga sada još više nego prije.

A zatim začuje u pokrajnjoj sobi glasove, ženske glasove.

Razabirao je i riječi poput ovih:

— Zar ne mislite, Jessie, da je ovaj izrez previše smion?

Ili:

— Ovu lijepu čipku valja tako namjestiti da se dobro vidi jer je bila skuplja od čitave tkanine.

Alan Gannon je sve to čuo. A čuo je i jedan drugi glas, taman ženski glas, neobično melodičan i ugodan.

Zatvorio je oči. Mislio je na svoju posljednju borbu. Sjetio se kako je sav krvav odjahao iz onog divljeg grada, osamljen i bez nade, pun gorčine i boli. Sjećao se svoga puta, tog tvrdog, nesmiljenog, osamljenog puta, bez pomoći, bez prijatelja — sasvim sam!

Prije toga izgubio je i posljednju vjeru u ovaj svijet. Zatim se sjeti vožnje u poštanskoj kočiji.

A gdje sam to sada, pitao se Alan.

Čuo je u susjednoj sobi malo zvonca i tada je shvatio da je to zvonca na dućanskim vratima. Približavali su se koraci, a zatim se vrata sobe otvore. Alan ugleda djevojku i odmah je znao da je to žena melodičnoga glasa koji je bilo tako ugodno slušati.

Ona pride njegovom krevetu i nasmiješi mu se toplim smi-

ješkom. Ne, to nije više sasvim mlada djevojka. Sigurno nije mlada od dvadeset i pet godina.

— Je li vam sada malo bolje?
— upita ona Alana. Zatim se sagne i lagano dotakne prstima njegove raspucale usnice. — Ne, nemojte još govoriti! Najprije ćete pojesti krepku pileću juhu!

Još ga jedanput pogleda. Dje-lovala je dobroćudno i puna samilosti. Alan Gannon sasvim tiho promrmlja:

— Imate mnogo muke sa mnom, gospodo. Ja vam to ne mogu...

No ona je već izašla iz sobe, a on je znao da mu je glas još pretih i nejasan. Njezini koraci i šuštanje haljine nadglasali su ga.

III

Kad se probudio iz polusna, osjetio je iznenada da je ona opet uz njega.

Malo ga je podigla i gurnula još jedan jastuk iza njegovih leđa. Osjetio je da je vrlo snažna. Htio joj je reći da može sam jesti, ali ona je već držala punu žlicu pred njegovim ustima.

Juha mu je prijala. Odmah je ponovo zaspao.

Kad se poslije opet probudio osjećao se mnogo bolje.

Djevojka je ušla noseći na poslužavniku jelo. Toplo mu se nasmiješila, pridigla ga i stavila mu poslužavnik na krilo. Jelo je divno mirisalo.

— Hoće li tako biti dobro? — upita ga. — Ili treba da vas opet hranim?

On je pogleda.

— Pitam se zašto to činite za mene — promrmlja tiho.

— Ležali ste na kiši, bolestan i bez svijesti — odvrati ona jednostavno, uvjerena da je time sve protumačila i rekla.

Počeo je jesti. Odrezak je bio nježan i mekan, a bio je već izrezan na komade. Mora da je točno znala kada se ponovo probudio tako da je ubrzo poslije toga pripremila jelo.

Uz meso bilo je tu i kumpira i kompota od jabuka. Kao piće stavila je mlijeko. Bilo je to sve dobro odmjereno i pripremljeno da se nahrani čovjek koji je skoro umro od gladi.

Kad je sve pojeo, osjećao je ponovo veliku slabost i jak umor.

Spustio se na jastuk i rekao:

— Kad biste mi sada donijeli moju odjeću, gospodo, mogao bih ustati. Ne bih vam zaista htio i dalje biti na teret. Ionako ste već do sada učinili za mene više nego što ću ja ikada...

— Zovem se Jessie Kelley — prekine ga ona mirno. — A ja znam točno da se svakom kauboju može dogoditi da ga snade nesreća. Vi ste kauboj, zar ne? Nisu li to ožiljci od lasa na vašoj ruci?

— Moje je ime Alan Morgan — odvrati Alan Gannon. Ništa joj drugo nije rekao, niti je odgovorio na njezino pitanje.

— Htio bih ustati — ponovi on još jednom.

Treba vam još nekoliko sati odmora — ona će mirno. — Spavajte, gospodine Alane Morgane! Kad se budete probudili, vaša odjeća ležat će tamo, na onom stolcu.

Nakon tih riječi uzme poslužavnik i pode prema vratima. Tamo zastane, okrene se i mirno reče:

— Sada znam, gospodine, vi ste vuk samotnjak i ne želite da vam itko išta pokloni. Vas tišti što morate prihvatiti moju pomoć. Vi pripadate onoj vrsti koja nikada ništa ne moli i radije će umrijeti negoli to učiniti. Pripadate onim razočarani ljudima koji su izgubili vjeru u ljude.

To znam već od jučer, jer vi ste u groznici mnogo toga govorili. Poznajem vas bolje nego što vi mislite! I htjela bih vam reći ovo: nemojte biti tako prokleta ponosni, čovče! Prestanite se već jednom stidjeti zato što ste bespomoćni. A prestanite se, naposljetku, također čuditi što vam netko pomaže a da od toga ne očekujete korist za sebe. Gospodine, ako vas to umiruje, možete moju pomoć tako platiti da, kad ozdravite, pomognete nekom drugom jadniku. A sada — spavajte! I prestanite se stidjeti što ste bespomoćni. To se svakom čovjeku može desiti, pa i onom najponosnijem, najjačem, najvećem! A to, vjerojatno, ipak niste!

— Ne — reče Alan tiho i iscrpljeno. I odmah zatim zaspi.

Ona ga je s vrata zamišljeno promatrala, a onda napustila sobu.

IV

Odspavao je punih šest sati. Bila je večer kad se probudio, ali je u sobi bilo još dovoljno svijetlo da je mogao vidjeti svoju odjeću na stolcu. Bila je očišćena i pokrpana. Njegove su čarape bile također pokrpane a čizme očišćene.

Obukao se. Dugo mirovanje i dobro jelo učinili su svoje. Bio

je opet jak, a rana je bila čista i zatvorena. Osjećao je samo lagano stezanje. Umjesto zavoja imao je sada samo melem na rani. Znači da je liječnik bio ponovo kod njega dok je spavao.

Kad je završio odijevanje, morao je sjesti na rub kreveta i odmoriti se. Nije ipak još bio dovoljno jak. Zatim se ponovo digao i obukao još svoj kaputić. Izišao je iz sobe i našao se u trgovini odjevnim predmetima za žene i djecu.

— Hej, gospodice Kelly! — poviče Alan.

Posao je k vratima dućana, no ona su bila zatvorena. Vratio se i otvorio druga vrata pokraj spavaće sobe. Stupio je u malu kuhinju gdje je gorjela svjetiljka.

Kuhinjski je stol bio prostrt. Na njemu je stajala obilna večera, a na šalicu za kavu bila je naslonjena ceduljica na kojoj je pisalo:

Gospodine Alane Morgane!

Morala sam odnijeti vjenčanu haljinu deset milja južno od grada. Ostat ću tamo na vjenčanju i na svadbenoj svečanosti. Večera je za vas. Molim, pripazite da se ne pokvari! Mnogo sreće, kauboju!

Jessie Kelley

Pročitao je pisamce, ali nije siguran da li je ona zaista otputovala da odnese svadbenu haljinu i da ostane na svadbi. Sumnjao je da je ona samo zato izišla iz kuće da joj se on ne bi trebao zahvaljivati.

Pogledao je večeru. Sastojala se od salate, različitih vrsta kobasica i domaćeg kruha. Bilb je tu i maslaca i sira.

Opet je nešto shvatio: da ta

djevojka, koja se prehranjuje kao krojačica, inače ne živi tako raskošno. Sigurno je sve to kupila za njega da bi se još jedanput mogao do sita najesti i što brže oporaviti.

Zastenjao je od stida. Ali on je znao da bi je uvrijedio kad ne bi jeo, a i da se jelo moglo pokvariti ako ga ne pojede.

Prišao je štednjaku. Tamo je stajao lonac pun tople kave.

Kad je završio, ustao je i potražio olovku. Otvorio je jednu ladicu i tu je u jednoj otvorenoj kutiji ugledao nešto novca. Nije to bilo mnogo, kojih tridesetak dolara. Možda je to bio novac za razmjenjivanje, ili utražak ovoga tjedna, ili pak novac za kućanstvo za ovaj mjesec. Možda najamnina. Postojalo je mnogo mogućnosti.

A za Alana Gannona ovaj je novac pružao jednu mogućnost. Za dvadeset dolara mogao bi ovdje kupiti konja. Dođue, ne baš dobroga, ali ipak konja koji bi ga svaki dan mogao nositi dvadesetak milja.

A ostalo bi mu još i deset dolara! Alan Gannon gledao je ukočeno u novac.

A zatim je ladicu opet zatvorio. Nije više tražio olovku. Napustio je malu kućicu kroz stražnja vrata.

Zaključao ih je i objesio ključ na kuku pokraj vrata, koju je poslije kraćeg traženja našao.

Polagano se udaljio. Malo kasnije izišao je iz uske ulice i stupio na put za pješake od debelih dasaka u glavnoj ulici. Kiša već dugo nije padala. Hladni je vjetar posljednjih dana osušio blato. Od tog je vje-

tra Alan zadrhtao, naježio se od zime.

Došao je do salona. Na motkama bilo je privezano nekoliko konja. Većina ih je imala isti žig: pet zvijezda postavljениh u polukrugu iznad ravne crte.

— To je znak Sharbow — reče jedan glas pokraj njega. Ogledao se i ugledao šerifa grada Smoky Daya. Onoga dana kada je stigao ovamo, svi su mu događaji i ljudi bili kao u nekoj magli.

Šerif je stajao naslonjen na zid saluna. Imao je širok crni šešir na glavi; šešir je bio bez nabora, a i obod je bio sasvim ravan. Tako je već šešir toga čovjeka djelovao ukočeno, nepopustljivo, svojevorno, svakako sasvim drugačije nego što je bilo uobičajeno.

Alan Gannon mu se približi.

— Tražim posao — reče. — Je li možda tamo u salunu neki rančer ili nadglednik koji treba radnika. Svejedno o kakvom se poslu radi, ja bih...

— Napustite ovaj grad! — prekine ga šerif surovo. — Ovdje nema mjesta za skitnice! Ako u roku od deset minuta ne odete iz grada, bit ću vrlo neugodan, stranče!

Približio se Alanu što je više mogao. Bio je manji od njega, ali mnogo širi, pa zato i teži. Čak da je Alan imao svoju normalnu težinu, šerif bi bio teži.

A rekao je Alanu još nešto dok je glavu zabacio unatrag:

— Zaista je vraški žalosno kad se muškarac ne stidi da ga uzdržava djevojka koja ovdje teško privređuje svoj kruh. Idite do vraga!

Alan Gannon je uzmaknuo.

Vrata saluna naglo su se otvorila. Nekoliko se ljudi pojavilo na njima. Bili su to momci sa zveckavim mamuzama, a ponašali su se vrlo samosvjesno, pa čak i pomalo bahato.

Serif ih je gledao bez riječi i – tako se bar činilo – mrzovoljno.

A oni su njega i Alana oštro pogledali, zatim pošli prema konjima, vinuli se na njih i odjahali. Bili su to oni konji što su nosili znak Starbow. Uskoro se izgubio tutanj njihovih kopita. Alan Gannon nije vidio mnogo takvih surovih momaka. Surovost i nesmiljenost tih ljudi upravo se osjećala u zraku. Kao neki miris bila je prisutna, a izražavala se šutljivom drskošću što je djelovala izazovno.

Serif je polako ispustio dah, a zatim ponovio:

– Za deset minuta nestat ćete iz grada, skitnico!

Rekavši to, udalji se.

Ali Alan stane pred vrata saluna i zaviri unutra. Bio je to prilično velik salon sa dva stola za biljar, dugim šankom, podijem na kojem je stajao glasovir, stolovima za kartanje i s nekoliko manjih prostorija. Nekoliko je prijevoznika sjedilo zajedno. Neki su ljudi usamljeno sjedili za stolovima. A dva su čovjeka stajala pred šankom.

Alan Gannon ude.

Čovjek za šankom ima sva obilježja boksača. Njegovo je lice bilo razbijeno i puno ožiljaka koji nisu uvijek dobro zarasli jer se još nije boksalo s rukavicama. Sve boksačke borbe što su se održavale u velikim gradovima na Istoku i na

obali, boksale su se golim rukama.

Bivši boksač iza šanka – sigurno je od svoje uštedevine sagradio ili kupio ovaj salon – gledao je Alana hladno, ali s određenim zanimanjem.

Alan se nasloni na rub šanka i reče:

– Tražim posao. Ima li možda ovdje kakvog posla za mene?

– Već imam pomoćnika – odgovori vlasnik saluna. – Vi ste onaj stranac kojega je Jessie Kelley njegovala u svojoj kući, zar ne?

Alan kimne, okrene se i izide. Osjećao je kako ga neki od gostiju gledaju; osjećao je njihove hladne poglede bez imalo suosjećanja i osobnog interesa. Tako se promatra pseto što je slučajno dolutalo. Procjenjuju ga, govore sami sebi da je napola mrtav od gladi i da ne vrijedi mnogo, pa mu zato i ne daju nikakvu mogućnost.

Alan Gannon ponovno je vani, gdje fijuče hladni vjetar. S mjesta gdje je stajao dobro je vidio veliku glavnu trgovinu: General-Store. Tamo stoje neka kola. Iz trgovine upravo izlaze dva čovjeka, jedan za drugim. A čuje i glas trgovca koji ih prati govoreći:

– To bi bilo sve! A ja vam kažem da je vaš kredit potpunocrpljen! Nemojte se vratiti dok ne otplatite svoje drugove!

Nakon toga trgovac se pokazao na vratima, ali samo zato da ih zatvori i da spusti željezne kapke.

Alan Gannon pristupi onim ljudima i reče:

– Tražim posao.

Oni ga pogledaju. To su dva vrlo različita muškarca. Jedan je srednje visine, vrlo živahan i žilav. Gurnuo je svoj šešir daleko na zatiljak, pa se pri svjetlu svjetiljke, što dopire iz dućana, vidi da je crvenokos. Ima tamnocrvenu, kovrčastu kosu.

Drugi je čovjek div plave guste kose koja mu pada gotovo na ramena.

– Nebesa – reče div – on traži posao! U toj bijednoj zemlji dolazi netko k nama i pita za posao!

– Stranac je i ne zna tko smo mi – reče drugi čovjek i oštro pogleda Alana.

– Bez novaca, nije li tako? – upita.

Alan potvrdno kimne.

– Bez novaca, bez konja, bez sedla i bez kolta, zar ne?

– Nemam više ništa od toga – glasio je Alanov odgovor.

– Da – reče onaj živahni sa crvenom kosom – to se i nama dogodilo u Kansasu.

– Da, imaš pravo! Tada smo htjeli napasti poštansku kočiju – brundao je div. Popeo se na mjesto za kočijaša i brundao dalje: – Stranče, mi nemamo posla za vas. Ali možemo vas povesti do škole. Tamo doseljenici slave. Svatovi su. Pa zato tamo uvijek trebaju nekoga tko će pomoći, a nisu ni škrti. Sigurno će vam dati jesti i dobru napojnicu, ako ništa drugo. Takve svadbe traju često i po tri dana. Sjednite straga u kola! Alan Gannon poslušao. Uskoro su kola napustila grad i nastavila vožnju kroz mrak.

Pošto su prevalili oko pet

milja, ispriječi se nekoliko jahača na njihovu putu. Okruže kola, a jedan se surovi glas javi:

– Danas će biti oštro, momci!

Golemi Vaugh bijesno zaurla:

– Samo pokušajte, glupani! Ne možete nas ovako napasti nasred puta! To je razbojstvo i kršenje mira u zemlji. To je grubi napadaj!

– Dosta tvoga deranja, Vaugh McQuown! – prekine ga onaj jahač koji je i prije govorio. A zatim upita hladno: – Želiš li i ti nešto reći, Curley Holloway? Ako želiš, onda govori! Dozvoljavamo svakome da dode do riječi!

– Maknite nam se samo s puta – reče Curley Holloway. Zatim se okrene gorostasnom Vaughu McQuownu pokraj sebe i vikne oštriše:

– Vozi dalje, Vaugh! Vozi jednostavno dalje!

– Stani! – poviče oštro Alan Gannon. A zatim je dodao glasno da su ga svi mogli dobro čuti:

– Stanite! Najprije bih ja htio izići!

Ispružio je nogu preko ruba kola i iskočio. Pao je jer su u tom času kola krenula, a nije još ni bio dovoljno snažan da takav skok izvede spretnije. Ispred zadnjega kotača sklupčao se i otkotrlja u stranu.

Zatim je sve išlo vrlo brzo.

Prva dva pucnja bila su namijenjena konjima upregnutim u kola. Te dvije nedužne životinje pale su mrtve na zemlju. Kola su se jako zanjihala i gotovo se prevrnula. Lasa su stala letjeti i bičevi pucketati.

Tako su jahači stjerali onu dvojicu udarcima bičeva i lasima da sidu s kola. A jedan je glas vikao:

— Ako se mašite oružja, nećete to preživjeti! Dopustite da vas naučimo pameti, ili ćemo vas ustrijeliti! Gorostasni Vaugh McQuown divlje zaurla i skine jednog jahača s konja kao da je bio krepana lutka. Baci ga prema kolima. No, uto jedan drugi jahač potjera svoga konja prema njemu. Padali su udarci bičevima i lasima poput kiše na Vaugh McQuowna i Curleya Hollowaya. Jahači su sjahali. Bilo ih je sedam: sedam snažnih, naprasnih momaka. Vaugh dvojicu od njih sruši i baci još jednoga k onome kojega je bacio prema kolima, a koji je još ležao u nesvijesti.

Onda se kolovođa sa svojim konjem približio gorostasu i udario ga krajem svoga biča. Bio je to kao udarac buzdovanom, jer taj je kraj debeo kao držak čekića i težak kao željezna šipka.

Gorostas padne na Curleya Hollowaya, koji je već ležao na zemlji. No momcima još nije bilo dosta.

— Naprijed! Pokažite im tko smo! Da upamte tu lekciju jedanput za svagda, da je nikada više ne zaborave! — vikao je kolovođa surovim glasom.

Alan Gannon se polako digao. On je sve vidio i čuo. Zgrozio se. Jer sada su ti okrutni momci ponovo napali onu dvojicu koji su već ležali na zemlji isprebijani i bez svijesti.

A kolovođa dojaše do Alana. S visine gledao je u njega. Bio je to visok, snažan čovjek sa

širokim licem. Kosa mu je bila plava, a nosio je brkove ispod prilično malenog nosa. Bio je to surov i netrpeljiv čovjek, koji se silom suprotstavljao svakom otporu i svakoj poteškoći.

— Ti si lukav, skitnico — govorio je Alanu nehajno. — Vidio sam te u gradu sa šerifom pred salunom, zar ne? U pravi si čas skočio s kola. Da, ti si lukav!

— Htio sam se s njima dovesti do škole — odvрати Alan Gannon. — Tamo je, kažu, svadba, pa sam mislio da ću tamo moći zaraditi jedan ili dva dolara i dobiti nešto za jelo.

— Ja sam Henry Blaisdell, nadglednik na ranču Starbow — reče jahač. — A ti bi na tom ranču mogao dobiti posao. Zašto me u gradu nisi to molio? Ili ti je možda šerif savjetovao da to ne činiš? Tko si ti? Kako se zoveš? Odakle dolaziš? Zašto si sa šerifom stajao pred salunom?

Alan Gannon je neko vrijeme šutio, a zatim rekao tihim glasom:

— Zovem se Alan Morgan. Imao sam nesreću u igri. Dolazim iz Iowe. A šerif mi je zabranio da ostanem u gradu. To je sve, gospodine!

Henry Blaisdell se cerckao. Na mjesecini su zasjali njegovi snažni bijeli zubi. Iza njegovih debelih, širokih usnica bili su tako snažni zubi da bi njima mogao mrviti i kamenje.

Sada su im se približili i njegovi ljudi, još zadihani od „posla“. A neki od njih još su izgovarali kletve jer su se njihove žrtve branile, pa su nekima

lica bila izgrebana i izranjena. Tu i tamo bilo je još krvavih nosova i raspuklih usnica.

Opkolili su svoga nadglednika i stranca.

A nadglednik se još cerekao govoreći:

— Dakle, zoveš se Alan Morgan. Tako se zove i gazda ranča Starbow, naime — Jeff Morgan! Da nisi možda u rodu s njima?

— Ne, to sigurno nisam! Radi se samo o slučajnom podudaranju naših imena. Nemam rodaka u ovome dijelu zemlje.

Alan je to rekao takvim tonom da je bilo jasno kako se želi podložiti nadgledniku. Shvatio je da je to netrpeljiv momak koji ne trpi da se sumnja u njegovu veličinu. Nije mu bilo važno što će ga smatrati nevažnim crvom, sitnim i bijednim čovjekom, bez ponosa i bez samopouzdanja.

Sve što je sada želio bilo je da ode bez srdžbe i bez poteškoća.

Ali je Henry Blaisdell zapovjedio odrešito:

— Ti, skitnico, poći ćeš s nama! Dat ćemo ti posla na ranču Starbow. Pete, neka jaši s tobom na tvom konju! A što je s onom dvojicom budala tamo?

— Pokazali smo im, tako da to više nikada neće zaboraviti — odgovori mu jedan od njegovih momaka.

— Podimo, dakle, kući!

Rekavši to, Henry Blaisdell okrene svoga konja i protjera ga u kas. Njegovi se ljudi također vinuše na konje i krenuše za njim. A jedan od jahača približi se Alanu sa svojim šarcem i reče mu:

— Hajde, druškane! Sjedni iza mene! Nastoj biti što lakši, kao pero! Ili ću te zbaciti i laskom vući za sobom!

Izvadi nogu iz stremena kako bi se Alan s pomoću njega mogao vinuti na konja i sjesti iza njega.

— Pete, dovedi sa sobom tog čovjeka — čuo se nadglednikov glas negdje daleko pred njima.

— Jesi li to čuo, čovječe? — upita Pete Alana, koji je još stajao pred njim.

Alan je naposljetku uzjahao. Shvatio je da će ga inače silom odvući sa sobom. Ta bio je svjedok nasilja što su ga počinili, a koje se moglo tumačiti i kao drumsko razbojstvo, i kao teror, i kao kršenje mira u zemlji.

V

Nakon prevaljene tri milje stigoše do škole. Ona se nije nalazila u gradu, nego ovdje, zaštićena šumom i brežuljcima, jer je tako bila jednako udaljena svoj djeci. Djeca doseljenika, a njih je bilo mnogo, bila bi inače previše udaljena od škole, a u samome gradu nije bilo dovoljno djece da bi se tamo otvorila još jedna škola.

Zgrada je bila lijepa i prilično velika. Uz nju je bio vrt, a dograđen je i dio za stanovanje, štagalj sa stajom i obor.

Pred kućom je stajalo nekoliko kola. Gorjele su dvije velike vatre i svi su prozori bili osvijetljeni.

Jahači ranča Starbow približe se na svojim konjima. Nekoliko se žena i muškaraca pojavilo na vratima štaglja i

staje, a i na kuhinskim vratima, da vide tko je to došao.

No, ubrzo umaknuše. Jer ti su ljudi bili potpuno drugačiji od nepozvanih gostiju. Bili su to doseljenici, mahom siromasi pridošli s istoka, ili oni koji su već negdje drugdje pokušali naći sreću, ali im to nije uspjelo.

Oni su se bojali. Alan Gannon je to vidio sasvim jasno. Bojali su se tih divljih jahača, koji mašu revolverima, a dolaze s ranča u kojoj sjeni i oni, manje-više, žive.

Poslije duge, teške minute što je poput nevidljive prijetnje lebdjela u zraku, nadglednik se glasno nasmije i reče?

— Sutra će, dakle, biti svadba! No, ovdje izgleda kao da ste se sakupili da nekoga pokopate. Gdje je nevjesta? Gdje je lijepa nevjesta?

— Nevjesta ima sada mnogo posla. Kod nje je upravo krojačica. To je posljednja proba vjenčane haljine.

— A danas se slavi predvečerje svadbe? — upita Henry Blaisdell.

Ponovo nastane muk.

— Nas uopće nitko nije pozvao — reče jedan od jahača.

— Nećemo se moći diviti nevesti u krasnoj haljini — čuo se glas drugoga jahača. Govorio je uzdišući kao da je žalostan, ali osjećala se skrivena zloba.

— Nisam još nikada vidio nevjestu u svadbenoj haljini — govorio je treći. — Naša lijepa učiteljica mora da je u takvoj haljini osobito lijepa. Čini mi se, momci, da ćemo nešto propustiti!

I opet šutnja.

A zatim će Blaisdell suho:

— Želimo vidjeti nevjestu u svadbenoj haljini! Želimo biti veseli! Želimo proslaviti predvečerje svadbe! Hajde, naprijed! Vidim ovdje dva svirača iz grada. Naprijed, dakle, počnite, momci! Ljudi, ali će to biti vesela večer! Danas ćemo svi biti prijatelji. Danas ćemo se razumjeti. Oni koji razbijaju zemlju i oni što tjeraju krave na pašu — svi ćemo zajedno slaviti! Naprijed, dakle, počnimo sa slavljem!

Na te povike njegovi ljudi sjašu i stanu veselo vikati. Većina od njih predali su Alanu Gannonu uzde svojih konja, naredivši mu:

— Pripazi na moje kljuse! Priveži moga konja tamo preko da mi bude pri ruci! Odvedi moga konja, skitnico, da bude mjesta za ples!

Alan Gannon se udaljio vodeći pet konja za dugačke uzde. Odveo ih je preko do valova, pokraj staje i štaglja. Ostala četiri konja zbrinuli su njihovi jahači sami, tj. negdje su ih ostavili i privezali.

Dok je Alan još odvodio konje, počela je svirka — gusle i bendžo kao da su svirali preko volje. Doseljenici i njihove žene stajali su prestrašeni i nijemi. Vidjelo se na njima koliko se boje. Ne sviđa im se to, osjećaju da tu nešto nije u redu. Strahuju pred tim divljim jahačima koji su se sada sami pozvali na slavlje.

Već je nekoliko kaubojah uhvatilo žene doseljenika i s njima se divlje vrtjelo u krugu. Pred školom i između one dvije vatre rasplamsalo se čudno slavlje.

Noć je vedra, nebo osuto zvi-

jezdama, proljetna noć. Topli vjetar dolazi s juga i donosi miris zemlje. Proljetni vjetar što mami prvo zelenilo na drveću i grmlju, jer ih blago i nježno miluje.

Doseljenici promatraju bez riječi, ukočeni od straha, kako njihove žene plešu pred kućom s revolverašima s ranča Starbow. Ne usuduju se suprotstaviti.

Alan Gannon koji je privezao konje, sada je stajao naslonjen na vrata staje i šuteći promatrao što se događa. Shvatio je sve. Ne mora postavljati pitanja. Sve mu je jasno!

Ljudi s ranča Starbow vladaju ovom zemljom. Svi ih se boje. Nitko im se ne usuduje oduprijeti. Pa tako i ovi doseljenici sada dopuštaju i podnose da se ti surovi momci upliću u njihovo veselje, a sigurno će ubrzo pretvoriti njihovo slavlje u odvratnu zabavu. Alan točno vidi kako neki od doseljenika stišću pesnice u džepovima, kako teško gutaju i polagano uzmiču sve do zida školske zgrade. Tamo stoje šuteći i promatraju ples svojih žena s pijanim, razuzdanim kaubojima.

Gusle i bendžo sviraju mrzovoljno i bez radosti. Ali njih se uskoro više uopće ne čuje jer divljaci s ranča viču sve glasnije. A njihov nadglednik upravo izlazi iz one nadogradnje u kojoj je učiteljičin stan, koja će se sutra udati za jednog doseljenika i koja sada proba svoju vjenčanu haljinu.

Henry Blaisdell drži u ruci batak purana i otkida svojim snažnim zubima komad mesa. Zatim, držeći pečeni batak u zraku, poviče glasno:

— Mir! Mir!

Glazba umukne. I plesači zastadoše. Svi glasovi također umukoše. Čuo se još samo glas kaubojia koji je pretjerano uljudno govorio ženi jednog doseljenika, a mogla mu je biti majka:

— Gospodo, bila mi je osobita čast! Vi plešete kao vila. Ja...

— Umukni, Shorte! — presiječe ga Blaisdell. Zatim pogleda uokrug i najavi:

— Sada dolazi nevjesta! Bio sam kod nje i naredio joj to. Dolazi nevjesta u vjenčanoj haljini! A budući da nas sutra neće pozvati, ona će danas plesati sa svakim od nas, moji divni momci! I svakome od vas dat će poljubac. Takav je običaj kod nas. A bit će i vina i finoga jela za večeru! Zato ćemo se mi pobrinuti za krhotine, jer krhotine donose sreću. Evo, lijepa nevjesta već dolazi!

Posljednje je riječi izgovorio britkom oštrinom iz koje se mogla razabrati zla i divlja radost. Raširio je obje ruke, naklonio se podrugljivo i glasno uzviknuo »ah«, što su njegovi momci prihvatili i glasno ponovili.

Sada je i Alan Gannon vidio nevjestu. Svjetlo zaista nije bilo dobro, pa ipak se moglo opaziti da je blijeda i da drhće čitavim tijelom, te da bi najradije vikala od navrlih osjećaja prezira i nemoći.

Bila je u vjenčanoj haljini koju gosti smiju vidjeti tek na dan svadbe. Alan ugleda i krojačicu Jessie Kelley, koja je izašla zajedno s nevjestom iz kuće. Zacijelo je upravo dovršila probu i zaključila da je sve

u redu. Haljini nema prigrivača. Bila je zaista prekrasna.

No Jessie Kelley je blijeda od bespomoćna gnjeva.

Tada Henry Blaisdell baci napola nagrižen bata, pristupi blijedoj nevjesti te se nakloni, pretjerano duboko zamahnuvši šeširom.

— Imam čast da plešem s vama prvi ples. A poljubit ću nevjestu prema starom običaju!

Obuhvati je oko pasa, poljubi grubo i divlje, a zatim zapleše s njom, dok je ona ležala u njegovu naručju kao bespomoćna lutka.

Gusle i bendžo pratili su ples.

A osam je kaubojica vikalo od oduševljenja. Počeli su pjevati melodiju, pljeskati rukama u taktu i prisiljavali doseljenike oko sebe da također pljeskaju prateći ples i da budu što bućniji.

— Ah! — mrmljao je Alan Gannon. — Zašto uvijek moram gledati takve stvari? Zašto uvijek nanovo dolazim u zemlju i na pašnjake kao što su ovi ovdje?

Pomislio je u sebi: trebalo bi da sada ukradem jednoga od ovih konja i odjašim iz ove zemlje kao da me gone svi vrazi!

Promatrao je nevjestu i vidio da će se uskoro onesvijestiti. Blaisdell je sada s njome plesao oko dvorišta, pa je tako došao i do konja i do Alana Gannona, koji je stajao naslonjen na stajna vrata.

Tu se zaustavio. Mislio je da je sada dovoljno udaljen od ostalih. Alan je čuo kako je govorio nevjesti.

— Barbaro, to sam ti obećao, zar ne? Rekao sam ti da ću, ako se udaš za tog doseljenika...

Više nije ni Alan mogao čuti jer je buka tamo preko postajala sve jačom. Ponovo je pjevanje nadjačalo gusle i bendžo. Kauboji su ponovo zaplesali. I Jessie Kelley, krojačica iz Smoky Daya, morala je plesati s jednim od njih.

Alan Gannon se iznenada okrenuo i nestao za uglom staje. To ne može više gledati. Opet se pojavila njegova hladna naprasitost, ona naprasitost što se tako često pojavljivala i rušila sve oko sebe, ona naprasitost koje se bojavao.

Drhtao je čitavim tijelom.

Odjedanput je nastala tišina. Osjećala se opasnost. Da, ova je tišina bila kao opasnost što vreba. Čovjek poput Alana Gannona to osjeća. A sada više ne može pobjeći. Mora se vratiti da vidi što se događa.

Ponovo se pojavio iza ugla staje. I ... vidio je!

Vidio je mladog, visokog doseljenika plave kose, koji je, doduše, imao grube čizme, ali i svoje najbolje odijelo. Pojavio se iza školske zgrade sa sačmaricom u ruci. Možda je iza kuće još stajao njegov konj. Taj je čovjek progovorio, glasno i sa srdžbom u glasu.

— Blaisdell, sada ste pretjerali. Uistinu ste pretjerali. Poljubili ste moju zaručnicu, a ona to nije htjela. Dodite ovamo, Blaisdellu! Dodite ovamo i povucite svoj revolver jer ja ću vas ubiti! Udalji se od njega, Barbaro! Sad ću ubiti tog nitkova!

I on se približi s uperenom sačmaricom.

Nevjesta u vjenčanoj haljini htjela je pobjeći, ali je Blaisdell brzom kretnjom uhvati. Učinio je to lijevom rukom, a desnom izvadio revolver i opalio. Pogodi mladića, koji nije ni pokušao upotrijebiti svoju sačmaricu. Ta mogao je pogoditi svoju vjerenicu! Blaisdellovo ga je tane pogodilo u rame. Polako se spustio na zemlju i sjeo. U nastaloj tišini čuo se Blaisdellov glas:

— Dosta je urlao da će me ubiti. Nije mu pošlo za rukom. Dobro, dakle, momci! Čini se da nas ovdje ipak ne vole kao što smo vjerovali. Podimo dalje! Dosta je bilo šale!

Okrenuo se i pošao prema svom konju. Tada je došao u Alanovu blizinu. Alan Gannon je mogao vidjeti kako se zlobno cereka; zlobno, osvetljivo, ali i zadovoljno.

Iznenada se Blaisdell naglo okrenuo i doviknuo ljudima što su ga nijemo promatrali:

— Nisam njegovu nevjestu danas prvi put poljubio. Pa to zna svatko ovdje! Zašto se on, do vraga, toliko uzbuđuje ako Barbaru Peters još koji put poljubim?

Nije čekao odgovor, već je prišao svom konju. I dok je pritezao kolan i uzjahao, poviče jedan od njegovih momaka:

— Pa nije još bilo krhotina! A krhotine, to se zna, donose sreću! Nismo se još pobrinuli za krhotine, momci!

— Hej! — zaurla drugi i otrči u kuću. Ostali su ga slijedili. Zatim su ponovo izašli noseći čitave gomile tanjura, šalica i zdjela. Bilo je to posude što su

ga svi doseljenici donijeli za svadbu, jer učiteljica nije imala dovoljno za sve goste.

Pobacali su sve na zemlju ili njime udarali o zid. Smijali su se i vrištali od veselja, hineći da su pijaniji nego što su to uistinu bili.

A doseljenici su nijemo promatrali kako se uništava ono malo njihove imovine. Nevjesta je plačući klečala pokraj ranjenoga vjerenika. Jessie Kelley je nedaleko od Alana Gannona stajala naslonjena na zid škole. Jednom ga je čudno pogledala.

— Na konje! — poviče Blaisdell oštro i odjaše.

Krivotvori Pete dojaše na šarcu do Alana i vikne:

— Uzjaši, momče! Nećemo te mi zaboraviti. Ja odgovaram za tebe. Blaisdell želi da budeš na ranču!

Alan Gannon uzjaše bez riječi. Kad su prolazili pokraj Jessie Kelley, ona mu dobaci prezirno:

— Do đavola! Ne bih vas...

No glas je izda od bijesa i prezira. Ipak poviče za njim:

— Prokleti nitkove! Nisam vas zato pokupila na cesti i donijela u svoju kuću te tamo njegovala dok niste ozdravili, da biste sada odjahali s takvim razbojnicima! Nitkove! Zašto ne potražite drugdje posao, pošteniji i bolji posao?

Čuo ju je, dok je Pete tjerao konja kako bi stigli ostale. Čuo ju je, ali nije se osvrnuo. Gledao je ravno preda se i nije se okrenuo.

Jahali su još oko sedam milja. Peteov je konj sve više zaoštajao i stenjao pod dvostrukim teretom. Ipak su konačno stigli do ranča Starbow. Bio je

to vrlo velik ranč s mnogo zgrada i velikim koralima.

Kad su Pete i Alan sjahali kod korala pristupi im jedan od momaka i reče:

– Stranac treba odmah da dođe u ured. Smjesta!

– Naprijed, dugonja – reče mali, krivonogi Pete Alanu.

Alan se bez riječi udalji. Pro-lazio je pokraj staje i štaglja i došao u dvorište ranča. Glavna je kuća jednokatnica. U njoj ima mnogo prostorija, a spri-jeda je i velika, natkrivena ver-anda. Dogradnja s otvorenim ulaznim vratima osvijetljena je. Alan Gannon polako uđe. U uredu ranča su tri čovjeka. Pro-matraju ga pažljivo.

Jedan je od njih Henry Blais-dell, nadglednik ranča Star-bow. Hladnim mu glasom reče:

– Zatvori vrata, skitnico!

Alan Gannon posluša. Pri tome pogleda drugu dvojicu. Nije mu teško da pogodi kakvi su to ljudi. Jedan je od njih si-gurno vlasnik ranča jer je be-sprijetljivo odjeven. To je vi-tak čovjek, tamnopus i oštih crta lica. Drugi je, bezbojan, ali hladan do srži i uvijek na oprezu – pravi revolveraš.

Alan Gannon ga ne poznaje. Pa ipak, uvjeren je da je taj čov-jek na zlu glasu i da nosi ime koje je sigurno već čuo.

Alan Gannon ostao je pokraj vrata. Nije gledao ljudima u oči, a njegovo je držanje oda-valo pokornost. Već dugo sluti opasnost i neugodnosti, a bilo bi mu drago da ovi ljudi ne ot-kriju njegovu pravu ličnost.

– Svucite se! – Tu je zapovi-jed izgovorio sam gazda ranča.

– Svucite se, čovječe! Ili možda želite dobrovoljno priz-

nati da ste šerif ili pomoćni šerif?

Alan Gannon umorno strese glavom govoreći:

– Oh, kako može netko uopće doći na pomisao da bih ja mogao biti čovjek zakona! Pa to je ludo!

– Stajali ste sa šerifom pred salunom. A poslije ste bili u društvu dvojice tvrdočavaca koje su moji ljudi pretukli. Došli ste ovamo kao skitnica...

– Bio sam bolestan, ranjen, i bez prebijene pare u džepu – prekine ga Alan Gannon. – Zar mislite da bi vlada ovamo poslala bolesnog predstavnika zakona?

– Zašto ne? Zašto ne, kad bi se takav čovjek mogao najbo-lje prerusiti u skitnicu i neko vrijeme lutati zemljom, pola-gano prizdravljajući, pa tu i tamo biti svjedokom raznih dogodovština, kao primjerice tučnjave između mojih ljudi i dva momka kao što su Vangh McQuown i Curley Holloway. Zašto ne? Možda se slučajno desilo da ste bili bolesni i tre-bali ići na oporavak, pa biste mogli za to vrijeme skupiti do-kaze protiv mene. Dakle, želite li to priznati?

– To je bila laž! – odrješito će Alan Gannon.

– Onda se svucite, i to do gola! – zapovijedi rančer. Nje-govo oštro lice, koje je na neki način bilo čak lijepo i mu-ževno, poprimilo je suroviji iz-raz. A u njegovim tamnim očima pojavile su se nemirne iskre.

Alan Gannon nije budala. Odavna je shvatio da je tim lju-dima izručen na milost i nemi-lost. Svukao se. Stajao je pred

njima gol, mršav i jadan. Vidjeli su i široki melem na njegovu ramenu.

Henry Blaisdell mu se približi, uhvati rukom melem i jednim ga pokretom strgne. Iako je to jako boljelo, Alan se samo lagano zanjihao.

— To je rana od taneta — kratko će Blaisdell.

Zatim je pomogao drugoj dvojici pri pretraživanju Alanovih stvari.

Imali su čak i uspjeha!

U ćvoru maramice pronašli su tri komada od po deset dolara.

Alan Gannon se začudio. No, odmah se dosjetio tko mu je dao taj novac. Mora da je to bila Jessie Kelley, ona milosrdna i dobroćudna djevojka. A on do sada nije ni znao da mu je taj novac bila stavila u maramicu.

Blaisdell se zadovoljno cerekao.

— Rekao je da nema ni prebijene pare u džepu i da je skitnica. A tu je jednomjesečna zarada kauboja!

— Kad biste se raspitali — mrmljao je Alan — čuli biste u gradu da sam stigao prije nekoliko dana. Vozna karta mi je vrijedila samo do Smoky Daya jer nisam imao novaca za kartu do Laramieja. Srušio sam se na cesti i onesvijestio. Gospodica Kelley prihvatila me u svojoj kući i njegovala. Taj novac mora da je njezin. Nisam znao da mi ga je stavila u maramicu. Nisam čovjek zakona! Ne morate uništavati moju odjeću. Čizme su iz Alabame, a stajale su šezdeset dolara.

Onaj revolveraš čije ime

Alan još nije čuo, naceri se na to. On uhvati jednu Alanovu čizmu i razdere podstavu. Zatim uzme nož da otkine potplat. I tako je potpuno uništio čizme što su, doduše, već bile iznošene, ali još uvijek upotrebjive. Uništavao ih je s onim opakim zadovoljstvom koje je odavalo njegovu surovost i bezobzirnost.

— Nisam se predstavio — reče revolveraš. — Zovem se Oakley Fisher! Ti mi ne bi trebao prijetiti što uništavam tvoje čizme. Zar bi se usudio prijetiti jednom Oakleyju Fisheru, goli čovječe?

— Ne — promrmlja Alan.

Revolveraš uništi i drugu čizmu. Nije našao ništa. A i druga dvojica nisu više ništa pronašla, iako su Alanovu odjeću gotovo rastrgali na komade, otvorili sve šavove i izvadili podstavu.

Nisu našli nikakve isprave, ni srebrnu šerifsku zvijezdu, ni plaketu pomoćnog šerifa.

Trojica muškaraca bijesno su ga promatrala. Nadglednik Henry Blaisdell jednim pokretom baci odjeću na pod.

— Možeš se opet obući — reče Alanu. — A zatim ćeš napustiti ovu zemlju. Trči danji i noću, sve dok se nisi udaljio pedeset milja!

Rekavši to, pričekao dok se Alan obukao. Tada mu pristupi i iznenada ga udari. Udarao ga je sve dok nije pao. Zatim ga je podigao i izbacio u dvorište.

Kad se Alan polagano pokušao pridići i od boli zatetura, dobaci mu nadglednik surovo:

— Ne trpimo ovdje strance koji stoje zajedno s gradskim šerifom u mraku i koji se noću

vozaju u kolima s buntovnim momcima po ovim cestama. Nosi se odavle!

Alan Gannon ne odgovori ni riječi. Polagano se okrene i ote- tura. Pognut je i drži se rukom za želudac, gdje ga je udario Blaisdell. U njemu raste onaj hladni bijes što ga se on tako boji, koji razara i uništava.

Da je Alan Gannon sada imao revolver...

VI

Alan se vraćao putem kojim je došao. Prošla je već ponoć kad je ponovo stigao do škole. Ovdje je sve bilo mirno. Vatre pred kućom nisu više gorjele. Nije više bilo kola što su prije tamo stajala.

Samo su još jedna stajala pokraj staje. Mala kola na dva kotača. Bila su upregnuta. Iz kuće za stanovanje upravo je izlazila neka žena i uputila se prema njima. Na svjetlu mje- seca prepoznao je Jessie Kel- ley. I posljednje se svjetlo u kući ugasio.

Ona ga ugleda, zaustavi se, a zatim mu se ipak približi. Alan opazi energičan pokret njezi- nih ramena i ponosno podiza- nje glave.

On stavi onih trideset dolara na sjedalo u kolima i reče:

— Ne bih od vas htio uzeti novac, gospodice Kelley. Zahva- ljujem vam na vašoj dobroj namjeri i na svemu što ste za mene učinili.

Poslije tih riječi Alan se okrene i ode.

Udaljio se pedesetak koraka, kad je Jessie zaustavila svoja kola pokraj njega.

— Možda sam vam rekla glupe i nepravedne riječi.

Možda bih se morala ispričati. A vi izgledate kao da vam je netko poderao odjeću i pretu- kao vas. Udite, molim, u moja kola! Mogu vas prevesti dio puta. Kamo ste se uputili? Zar niste ponovo potpuno iscrp- ljeni?

Gledali su se neko vrijeme šutke.

— Ovo je zla zemlja — promrmlja Alan. — Što se zbilo s ranjenim mladićem?

— Odvezli su ga u grad u pratnji njegove vjerenice. Dose- ljenici su se vratili svojim ku- ćama, a strah je u njima sada još veći nego prije. Samo sam ja još ovdje ostala da uredim kuhinju. Udite, Alane Morgane, da vas povezem! Kamo?

— Najbrže što je moguće iz ove zemlje! Oni momci s ranča Starbow mislili su da sam čov- jek zakona, koji se kao skit- nica ušuljao u ovu zemlju da promatra što se događa i da prikuplja dokaze. Pretražili su me čitavoga, tražeći isprave, a kad doznaju da sam nekoliko dana ležao u vašem krevetu, doći će sigurno k vama i pitati vas jeste li možda...

— Neka samo dodu — pre- kine ga ona.

Popeo se k njoj na kola, a ona je polako krenula i pu- štala konja da kasa.

— Da, to je zla zemlja — potvrdi ona. — Zemlja u kojoj ima mnogo malih ljudi koji, puni straha, prigibaju glave u sjeni velikog, surovog i netrpe- ljivog ranča. A u početku svi smo smatrali tog Jeffa Mor- gana džentlemenom, bivšim ofi- cirom.

— A za koga ga sada sma- traju?

Ona je razmišljala.

– Da nema njegovog surovog nadglednika i još nemilosrdnijeg tjelohranitelja, mogao bi ga neki hrabar čovjek izvući za uši iz ove zemlje.

– Ali podigao je velik ranč!

– Nije on! Njegova je žena naslijedila taj ranč od svoga prastrica. To je još bio čovjek na svome mjestu! Jeff Morgan povećao je ranč uz pomoć beskrupuloznog nadglednika i bezobzirnih kaubojja, te, dakako, uz pomoć zloglasnoga revolveraša. Protjerao je svoje susjede, zastrašio ih, otkupio im zemlju i...

– To sve dobro poznajem – prekine je Alan. – Poznajem tu igru! Uvijek je to ista, surova igra. Ali to se mene ne tiče! Bježim iz te zemlje i ne želim tu ostati. A i ne mogu ostati! – Riječi su mu gorko zvučale.

Djevojka je neko vrijeme šutjela, a zatim ga upita:

– Vi ste u bijegu, Alane Morgane?

– Nije to moje pravo ime – odgovori Alan. – Da, može se uistinu reći da bježim. Da, to je bijeg!

– Bijeg pred zakonom?

– Ne, ne pred zakonom!

Rekao je to tako odbojno da je djevojka shvatila da na njezino slijedeće pitanje neće odgovoriti.

Zago ga i nije dalje pitala, nego samo ustvrdila:

– I vi nemate ni sedla, ni konja, nemate oružja, niti prebijene pare, pa ipak nećete primiti novac od djevojke. A mogli ste ga jednoga dana vratiti, gospodine. Tražite neki posao zar ne?

– Više ga ne tražim. Ne u ovoj zemlji! Ne želim ovdje ostati!

Neko su vrijeme šutjeli. Iznenada se pred njima pojave dva čovjeka koji su teturali. Bili su to Vaugh McQuown i Curley Holloway. Gorostas je gotovo nosio svog partnera. Kad su se kola zaustavila, Vaugh McQuown reče teškom mukom:

– Jessie, oni vragovi s ranča Starbow pretukli su nas, a dobroga Curleyja gotovo ubili. Ubili su i naše konje, te proklete ubojice! Možeš li mi posuditi svoja kola, Jessie, da Curleyja odvezem kući? Jer i ja sam prilično smalaksao.

Jessie i Alan sišli su s kola. Pomogli su Vaughu da smjesti u kola Curleyja, koji je stenjao. Jessie je s jedne njegove strane, a Alan s druge. Tako nije mogao ispasti.

Vaugh McQuown se popne na konja jer u kolima ne bi imao mjesta; previše je velik i širok.

– Nije daleko, samo nekoliko milja! To je pošteno od tebe, Jessie. Hej, skitnico, kako to da si opet ovdje?

Alan mu sve ispriča. Konj, koji je vukao kola i još nosio teškog Vaughna, počeo je kaskati. Hod mu je bio sve teži i polaganiji. No bio je to žilav, snažan brdski konj, a put je trajao zaista samo nekoliko milja.

Dugo su svi šutjeli. Naposljetku upita djevojka ozbiljno:

– Što ćete sada učiniti, Vaugh?

Gorostas na konju samo je nešto promrmljao. Zatim je ipak rekao:

— Ako nakon ovoga ostanemo još na svojim parcelama, slijedeći će put momci s ranča Starbow biti još suroviji s nama. Možda će zapaliti naše dašćare ili pucati na nas iz zasjede. Možda će poubijati naše kobile, otrovati vodu ili počinuti neka druga zlodjela. Jadnoga su Curleyja gadno pretukli i slomili mu rebra. On nije tako snažan kao ja. Ja još mogu koješta izdržati, ali on je nježniji. Mislim da ćemo odustat i odseliti se, i to čim Curley ponovo stane na noge. Ne možemo se održati protiv volje ranča Starbow. Netko bi se mogao obračunati s Henryjem Blaisdellom, s rančerom Jeffom Morganom, a i s njegovim revolverašem Oakleyjem Fisherom, no to bi znao samo vrlo brz borac, vješt u borbi s revolverom, jedan od onih velikih. Na primjer, Alan Gannon, koji je prije nekoliko tjedana u Kansasu stao na stranu doseljenika i branio ih od velikih rančera, sve dok nije guverner naposljetku intervenirao. No pripovijeda se da su poslije neki revolveraši i veliki rančeri pritisluli Alana Gannona i ubili ga. Znači ni on nam više ne bi mogao pomoći. A bio bi lud da to učini! Jer i tada, u Kansasu, nitko mu nije rekao »hvala«.

Zašutio je i gorko se osmijehnuo. Nitko nije više ništa rekao.

Alan Gannon se neprimjetno lecnuo kad je Vaugh McQuown izgovorio njegovo ime. Riječi što ih je gorostas izgovarao ponovo su probudile uspomene, otvorile stare rane, a gorčina je u njemu postala

opet snažnijom; ona gorčina i potpuno pomanjkanje radosti koji ga prate već godinama i koji su ga učinili osamljenim jahačem koji je tu i tamo, kao i ovdje u ovoj zemlji, nailazio na nepravdu što ga nije mogla ostaviti ravnodušnim.

I sada su ga prolazili srsi. Bojao se da će i ovdje uskoro morati stati na nečiju stranu, kao prije nekoliko tjedana u Kansasu, a prije toga u Tekساسu, a još prije u Novom Meksiku i u Arizoni, i prije...

Zato je osjećao neki strah dok su se približavali malom ranču McQuowna i Hollowaya. Pomogao je unijeti Corleyja Hollowaya, koji je sada bio bez svijesti. A kako je i McQuown bio potpuno iscrpljen i također morao leći, pomogao je djevojci.

Do vraga! Doživljam beskonačan niz zlodjela, i sam sam uvučen u njih te se uvijek nanovo susrećem sa žrtvama, mislio je Alan. Kad ga Jessie Kelley nije više trebala, pošao je da ispregne konja. Uveo ga je u staju, a sam legao na slamu. I on je umoran, iscrpljen, i sve ga boli.

Smjesta je zaspao. A nije znao što će biti sutra.

VII

Alan Gannon došao je do bunara dršćući od zime. Izvukao je kabao vode, popio vodu iz kutljače, a zatim se oprao.

Iznenada začuje djevojčin glas iza sebe:

— A sada se jednostavno želite odšuljati, zar ne? S praznim želucem nećete daleko stići, jer ste još prilično bolesni.

i slabi. Vaš bi vam razum morao reći da vam je prijeko potrebno krepko jelo. Dodite!

Oklijevao je. Njegov se ponos bunio. No, onda je shvatio da je ponos ono što mu u ovome času najmanje treba. Morao je priznati da je uistinu slab i gladan.

A ovdje može dobiti dobar doručak.

Poslušao je glas razuma. Poslušao je prema kući. To je drvenjara s dvije prostorije, sirova i primitivna, zapravo – sklonište za dva čovjeka: Vaughn McQuowna i Curleyja Hollowaya, koji su ovdje obilježili kolčićima dvije pracele i počeli uzgajati konje.

Kad je Alan ušao, Jessie Kelley je već stajala pred priprostim štednjakom.

– Ima samo krumpira, luka, slanine i nekoliko mrkvi – reče mu Jessie – te malo kruha i kave. Dobit ćete krumpirovu juhu i kruha. Zalihe su ostale u kolima koja nismo mogli dovesti jer su kauboji s ranča Starbow ubili oba konja. Poslije doručka možete uzeti jednog ili dva konja i poći po kola. Ili je to, možda, previše što od vas tražim?

On odmahne glavom.

– Bit ću uvijek vaš dužnik – promrmlja.

Pokazao je kretnjom glave prema drugoj prostoriji u koju je vodio prolaz. Vrata nije bilo.

– Što rade ona dvojica? Kako im je?

– Loše! – Rekla je to oštro i gorko. – Čak je i Vaughn McQuown bio na kraju svojih snaga. Sam ne bi nikada uspio dovesti Hollowaya do ranča.

Curley će u najboljem slučaju biti tjeđan dana u krevetu.

– Otići ću po kola – reče Alan. – Bez obzira što će se dogoditi, dovest ću kola s onim što je na njima.

Stao je pred zrcalo što je visilo na zidu pokraj vrata. Na jednoj dasci ležao je komad sapuna i pribor za brijanje. Alan se pogleda u krhotini zrcala. I prestraši se. Vidio je mršavo lice, upalih obraza i neobrijano. To je njegovo lice! A izgleda mu tako strano!

– Imate još dovoljno vremena da se obrijete – reče mu Jessie, koja je stajala kod štednjaka.

Alan je bez riječi poslušao.

A kad je poslije sjedio s njom za grubo tesianim stolom, njegovo je lice bilo glatko i samo je još nekoliko krvlju podlivenih kvruga i ogrebotina podsjećalo na prošle događaje.

Jeli su šuteći dok nije djevojka upitala:

– Zar su to znakovi Blaisdellovih šaka? Je li vas Blaisdell pretukao?

Alan je podigao ruku i vršcima prstiju dotakao najveću oteklinu. Nalazila se na lijevom obrazu, upravo iznad lčnih kosti. Njegovi su prsti lagano podrhtavali.

– Da, Blaisdell me pretukao. Te su batine bile, tako reći, proba za ono što me čeka ako ostanem na ovom pašnjaku. A Blaisdell je sigurno danas u jutro poslao dva jahača da me slijede i da vide što sam u međuvremenu radio. Blaisdell me je pustio, ali me je prije toga iskušao kako bih nešto učinio što bi mu moglo odati tko sam zapravo: obična skitnica ili nešto drugo.

Rekavši to, on ispije kavu, ustane i promrmlja:

— Uzet ću dva konja iz koralu i poći po kola. Za dva sata bit ću vjerojatno gotov i vratit ću se ovamo.

Već je htio izaći kad mu djevojka reče:

— Treba vam revolver ili puška. A ja vam mogu dati oružje!

Brzo je ustala i pred njim izašla iz kolibe. Odvela ga je do svojih malih kola što su stajala pokraj staje. Otvorila je pretinac pod sjedalom i posegnula unutra. Izvadila je revolver.

— Evo, to je revolver moga brata — reče. — Možete ga uzeti, Alane. Čovjek bez revolvera u ovoj zemlji...

— Ne bih htio imati oružje — promrmlja Alan.

Ali, kao da ga nešto na to sili, ipak ispruži ruku i prihvati revolver. Bio je to veliki kolt s tamnom drškom od orahovine. Djelovao je vrlo opasno. Kad ga je držao u ruci, osjetio je odmah da dobro u njoj leži i da je dobro uravnotežen. Bio je to kolt koji nije pristajao svakoj ruci. Oružje napravljeno za određenu vrstu ljudi: Buntline-kolt, posebno izrađen za dugačke ruke, istariran, s drškom izlivenim s olovom.

Alanov pogled postane oštar i sjajan. Usnice mu se stegnuše, stisnu i izgube svu krv. Disao je ubrzano.

Iznenada baci oružje u zrak, ponovno ga uhvati i zavrti njime oko kažiprsta. Baratao je njime kao artist, kao žongler. Na njegovu su se licu odrazile mnoge misli i osjećaji.

Djevojka ga je pažljivo pro-

matrala. Zatim je vidjela kako se prenuo, kao da se probudio, te je opet vladao sobom. Bacio je oružje na sjedalo u kolima kao da ga je opeklo.

— Neću oružje — ponovi on.

— Da, Blaisdell me pretukao, a na ranču su mi uništili moju odjeću. Imam čizme bez potplata. Ali zašto bih zbog toga ubio Blaisdella, njegova gazdu ili onog revolveraša Oakleyja Fishera? I zašto bih se umiješao u ovu okrutnu igru ovdje, koja se igra oko pašnjaka i moći? Ne! Otići ću iz ove zemlje čim vam dovedem kola!

Rekavši to, Alan ode.

A djevojka je stajala nijemo i posve mirno. Razmišljala je o tome tko bi on zapravo mogao biti.

VIII

Našao je napola okrenuta kola, digao ih uz pomoć konja i užeta, upregao konje i htio se odvesti. Teret na kolima bio je nedirnut.

No, prije nego što je mogao poći, stigli su posjetioci.

Bila su to dva jahača čiji su konji imali žig ranča Starbow, no oni su pripadali onoj vrsti kauboja koji, zapravo, i nisu kauboји, jer su dobivali plaću za baratanje oružjem, a bili su uvijek spremni da tu plaću i zarade.

Približavali su se polagano na svojim konjima, a Alan ih je čekao. Zaustavili su se, promatrali ga bezizražajno, a zatim je stariji progovorio:

— Jučer ti je Blaisdell rekao da bježiš iz ove zemlje i da se ne zaustaviš dok ne prijedeš pedeset milja. To ti je Blaisdell rekao, nije li tako? A ti si se

ipak prije zaustavio! Slijedili smo tvoj trag. Opet si se združio s onom dvojicom konjokradica, s Vaughom McQuownom i Curleyjem Hollowayom, zar ne? Već si jučer bio s njima, i to u ovim kolima. A sada čak za njih radiš! Ili si, možda, htio ukrasti ova kola?

Alan Gannon ne odgovori. Njegova mršava i koščata ramena, što su prije bila čvrsta i mišićava, sada su se umorno spustila. Eto ga opet, pomisli. Opet sam se uvalio u probleme. Upleten sam ponovno u nešto što nisam htio!

— Što želite od mene? — upita on promuklim glasom, a oba revolveraša s ranča Starbow smatrala su to izrazom straha.

— Sidi s kola i trči! Hajde, ti bijedna skitnico! Treba da si deš i otrčiš što je moguće brže iz ove zemlje!

Govoreći to, kauboj skine bič sa sedla. I smjesta stane njime udarati. Alan skoči s kola što je brže mogao i počne trčati. Jahač ga je slijedio i udario još nekoliko puta bičem po ledima. Jedan od tih udaraca ostavio je krvav trag na Alanovu zatiljku.

Zatim ga je jahač ostavio i vratio se svome drugu. Alan se načas zaustavio. Vidio je kako su zajednički opet ispregnuli konje, prevrnuli kola i zatim otjerali konje.

Nastavio je hodati. Udarci bičem bole, a on razmišlja o tome kako su ga otjerali poput psa. Malo poslije začuo je ponovo udarce kopita i oba su se jahača pojavila pokraj njega. Jahali su pored njega, svaki s jedne strane.

— Htio si, dakle, prkositi Blaisdellovoj zapovijedi i raditi za one konjokradice? — govorio je jedan od njih. Time je sigurno mislio na uzgajivače konja McQuowna i Hollowaya. A Alan se upitao jesu li oni nekada možda ipak krali konje.

— Htio sam platiti sklonište i jelo — odvrati Alan. — Gospođica Kelley me zamolila da dovezem kola, a ja joj nešto dugujem. Poslije toga htio sam otići iz ove zemlje. Ostavite me samo na miru!

Išao je sada brže, koliko je god brzo mogao. Još su uvijek jahali pored njega. Zatim je jedan rekao:

— Blaisdell nam je izdao jednu zapovijed. Rekao je da te otjeramo silom ako si se putom negdje zaustavio. A ti se nisi samo zaustavio, nego nam se čini kao da želiš raditi za one konjokradice. Ta oni su te već povelili iz grada na kolima! Ti, dakle, pripadaš njima. Sve su ostalo bili samo izgovori! Što kažeš na to, prijatelju?

Pri posljednjim riječima ponovo je zamahnuo bičem koji je bolno pogodio Alanov zatiljak i leđa. Drugi je jahač upotrijebio kraj svoga lasa. Udarili su Alana sve žešće, a ovaj je počeo trčati. No, uskoro ga je jedan konj gurnuo, tako da je pao. Otkotrljao se po zemlji i dohvatio grmlje koje ga je štitiло od udaraca.

Jahači nisu dugo čekali.

— Izidi! — pozove ga jedan.

— Izidi! To još nije dovoljno! Tako ćemo te udesiti da to nikada više nećeš zaboraviti! Izidi, brzo!

Alan ih dobro vidi, no i oni

ga mogu dobro vidjeti jer se grmlje još nije zazelenjelo.

— Ostavite me na miru — reče. — Čujte! Ja sam samo čovjek kojemu upravo sada sve ide naopako. Došao sam ovamo zato što moja vozna karta nije dalje vrijedila. Izišao sam ovdje da možda nađem kakav posao. Pustite me na miru!

Njegov je glas bio molećiv i ponizan, i on se u sebi stidio što je molio ta dva momka. On ih je mrzio. Uvijek je mrzio takve ljude. A mrzio je oduvijek i njihove nalogodavce, ljude koji su zapošljavali momke poput njih.

Izvukao se polako iz grma.

— Zar ti zaista nisi ni šerif, ni pomoćnik šerifa savezne vlade? — upitao je jedan od jahača podlom blagošću.

— Do vraga, pa tko vam je to rekao! — Alan Gannon je gotovo stenjao. — Vlada ili pokrajinske vlasti ne bi, valjda, poslale ovamo tako bolesnog i slabog čovjeka kao što sam ja!

Sada su oba jahača sjahala. U njihovim se očima pojavilo hladno svjetlucanje, a njihov je smiješak postao neprirodan. To je bio podmukao smiješak iza kojeg su skrivene zle namjere.

Zastadoše ispred Alana, a jedan od njih progovori:

— Doseljenici su prije nekoliko mjeseci poslali molbu u glavni grad, u kojoj su molili pomoć. Poštanska je kočija bila napadnuta. Razbojnici su sva pisma pobacali, pa smo tako pronašli tu molbu i saznali njen sadržaj. Doseljenici su sigurno poslije toga napisali drugu molbu i ponovo je

poslali. Došao je pomoćnik saveznog šerifa u naš kraj. Namjerio se pedeset milja odavde na osamljeni logor na brežuljku, gdje je bilo nekoliko momaka koji su ga poznavali. Oni su odmah otvorili vatru i teško ga ranili. No, i oni su bili ozbiljno ranjeni, pa su — krvareći iz mnogih rana — pobjegli. Odjahali su iz zemlje, a potom su nekim prijateljima ispričivali što se dogodilo. Ti su prijatelji zatim dojahali onamo da vide što je s tim šerifom, ali ga nisu pronašli. Našli su logor. Našli su i tragove borbe. Našli su i trgove krvi. Samo je šerif bio nestao. A ti si također čovjek koji je bio ranjen, i to od taneta. Mi ćemo saznati da li si ti taj šerif! Od jučer igramo se s tobom. A Blaisdell te čak pustio! Htjeli smo vidjeti što ćeš učiniti. Dakle, jesi li ti savezni šerif poslan da zaštitiš doseljenike? Odgovori!

Alan Gannon je samo shvatio da situacija za njega postaje sve opasnijom. Sada, kad su mu protumačili zašto u njemu naslućuju šerifa, bilo mu je sve jasno.

On sada zna da je Blaisdell poslao ta dva momka da batinama izmame iz njega priznanje. Žele da sigurno utvrde je li on onaj nestali šerif koji se slučajno namjerio na logor ljudi što su već prije bili došli u konflikt sa zakonom, pa su odmah pucali u njega i ranili ga. A on je poslije ipak nestao.

To, dakako, unosi nemir i nesigurnost na onaj ranč. Alan je još preslab da bi se mogao boriti s tim ljudima.

No, stiže mu pomoć.

Jessie Kelley dolazi sa svojim kolima. To što dolazi upravo sada, nije slučajno. Budući da su oba revolveraša s ranča Starbow već bila toga jutra na malome ranču i pitala za tobožnjega skitnicu, a zatim otišla slijediti njegov trag – ona je znala da je opet u opasnosti.

Zato je Jessie posla za njima što je brže mogla. U to doba godine tragovi se mogu lako slijediti, pa je djevojka brzo otkrila ovo mjesto.

Vidjela je već izdaleka da je Alan u nevolji, da su ga ona dva revolveraša pronašla i da ga progone. Dovezla se brzo bliže, zaustavila konje i oštro povikala:

– Alane, dodite ovamo, popnite se na kola! Odvest ćete se sa mnom!

Alan smjesta krene prema kolima. Ona su dva momka bila zatečena i nisu znala što bi. To je Alan iskoristio i stigao do kola. Vidio je tamo revolver položen na dasci za nogu. Možda ga je ona sakrila stavivši nogu na nj.

A sada je Alan Gannon trebao samo ispružiti ruku i dohvatiti ga. Ali on to nije želio. Zaista, ne bi to bio učinio da su ga pustili da se popne u kola i mirno odveze.

Ali u međuvremenu dva su se revolveraša pribrala i donijela odluku.

– Ne miči se! – poviče jedan.

– Tako nam nećeš umaći! – vikao je drugi.

Alan je sada stajao njima okrenut leđima. Svojim je tijelom skrivao prednji dio kola, dasku za noge i čitavo sjedalo.

Uhvatio je oružje gotovo nehajno, kao da se igra, a djevojka mu ga je još nogom približila. Stavio ga je u pojas hlača i polako se okrenuo.

Djevojka potjera konja, tako da više nije bila u dometu hica.

A Alan je progovorio:

– Sada imam revolver, momci. Bolje da se urazumite i ostavite me na miru. Gospodica mi je donijela oružje, pa vam nisam više izručen na milost i nemilost. Gledajte da što prije nestanete!

Kauboji se ukrutiše od iznenađenja. Vidjeli su revolver zataknut u Alanove hlače, jer mu je kaputić bio otvoren. Shvatili su da su prevareni. A to ih je još više razjarilo. No, nisu vjerovali da bi ih on jednim pokretom mogao onemogućiti, jer oni mogu mnogo spretnije dohvatiti svoje oružje, spretnije i brže!

Tako će barem zaraditi svoju revolverašku plaću! Bijesni su i divlji jer su se dali prevariti.

No Alan Gannon je bio brži. On je revolver, zataknut u hlače, izvukao mnogo brže nego oni drugorazredni revolveraši. Prije nego što su mogli podignuti svoje oružje, njegov je revolver bio uperen u njih.

Oni su bili šokirani od velikog straha. Nalik su na dva vuka litalice koji su mislili da su ulovili psa, a taj se sasvim nenadano pretvorio u planinskog lava.

– Dakle? – gorko će Alan.

– Dobro, dobro – odgovori jedan od momaka.

A drugi promrmlja promuklim glasom:

– Ne zamjerite, šerife, odja-

hat ćemo iz zemlje! Nećemo se uopće vratiti Jeffu Morganu i Henryju Blaisdellu. Jahat ćemo nekoliko dana neprekidno kako bismo se što više udaljili.

Alan se nasmiješi. Znao je da ga se sada jako boje, jer ih je mogao pobiti u tren oka. Oni sada, naime, znaju da je on jedan od najvećih i najbržih revolveraša.

Sjeti se kako su ga udarili bičem i kako se morao zakloniti grmljem da izbjegne njihove udarce. Ponovo je osjetio kako ga peku udarci na zatiljku, gdje se koža otvorila. Njegov je bijes rastao, a u njegovim očima pojavilo se opasno svjetlucanje. Oba su momka to opazila i postala još manja za nekoliko palaca.

Kako bih im se sada mogao lako osvetiti, pomisli Alan. Mogao bih ih prisiliti da se međusobno bičuju. No, on nije želio takvu osvetu.

Samo im reče:

— Moje je ime Alan Morgan Gannon i ja nisam šerif. Ja sam onaj Alan Gannon o kojem ste, možda, već čuli. Obecajem vam da ću vam kožu izrezati na trake ako se ovdje, na ovome pašnjaku, još jedanput sretnemo. Jeste li razumjeli?

— Da, sve smo razumjeli, gospodine! — Tako su govorili uglas i pri tome žestoko kimali glavom.

— Nosite se odavde!

Oni su ga tako brzo poslušali da ih je bilo smiješno gledati kako se žure da napuste ovaj opasni teren.

A kada se kopita njihovih konja nisu više čula, Alan se okrenuo i stavio revolver ponovo na dasku za noge u ko-

lima, do kojih je došao u dva-tri koraka.

Njegovo je lice bilo vrlo blijedo, bezizražajno i naoko mirno. Okrene se djevojci govoreći:

— Hvala na pomoći!

Ona nije uopće, obraćala pažnju tim riječima. Gledala je u njega ukočeno i naposljetku rekla:

— Vi ste Alan Gannon, čuveni borac Alan Gannon!?

— Ozloglašeni revolveraš — ispravi je Alan. — Ima mnogo ljudi koji me tako zovu. A samo oni koji su u nevolji, kojima prijeti opasnost pa od mene očekuju pomoć i zaštitu — ti me ljudi nazivaju čuvenim borcem! Ali i to obično samo tako dugo dok im je potrebna moja pomoć. Poslije...

Zašutio je gorko se osmjevnuvši i odmahnuvši rukom.

— Poslije — ponovi Alan i nastavi — nisam ni u njihovim očima ništa drugo nego revolveraš. Oni se tada mene boje i sve se jasnije sjećaju da sam prolio krv. Zaboravljaju da sam to učinio za njih, samo za njih, jer im je bila potrebna pomoć i zaštita. Ljudi brzo zaboravljaju, osobito ono što žele zaboraviti!

Ponovno je žalosno i rezignirano odmahnuo rukom.

— Kao ovdje, na ovom pašnjaku, tako sam uvijek nailazio na slične događaje. Jamačno je to moja sudbina!

— Morate nam pomoći, Alane Gannone! — reče mu djevojka odlučno. Djelovala je kao iscrpljena plivačica koja iznenađeno vidi nešto za što bi se mogla uhvatiti.

— Morate nam pomoći,

Alane Gannone – ponovi ona još jednom, a onda se u njezino glas osjetila srdačna molba. – Ta tko bi nam drugi mogao pomoći, ako ne zakoniti i...

– Zakon može ovoj zemlji pomoći! – Alan će gotovo grubo. Pri tome je mislio na pomoćnika saveznog šerifa, koji je bio došao u tu zemlju, naletio na logor ljudi koji su se ogriješili o zakon, te bio ranjen i sada nestao.

Što se dogodilo tome čovjeku zakona? Je li mu uspjelo da onako ranjen dođe do ljudi koji su ga spasili i njegovali dok nije ozdravio? Ili se negdje zavukao i umro u svome skloništu?

Sigurno je samo jedno: da pojedinac ne može sam uspjeti! Oni ljudi na koje je slučajno naišao, sklonili su se ovdje, no kad su ga ugledali, stali su odmah pucati jer su mislili da ih progoni.

Takva nesreća mogla bi snaći i drugoga čovjeka zakona. Jer ovo je opasna zemlja!

Pa ipak je Alan Gannon ponovio:

– Zakon može ovoj zemlji pomoći! To je pravi put! Čovjek koji zastupa zakon mora se brinuti za rad, a svi pravedni ljudi moraju biti uza nj. Moraju mu pružiti zaštitu i pomoć. On mora biti siguran da je pošteno i časno ljudstvo uz njega. Ne smije biti osamljen. Tada će sve biti dobro. Tako će jednoga dana biti svagdje.

– Govorite kao moj brat – reče Jessie Kelley žestoko. – On je govorio iste riječi. On i njegovi prijatelji htjeli su provesti izbor šerifa.

Zašutjela je.

Alan Gannon je upita:

– A što se zapravo dogodilo?

– Među brežuljcima ubili su ga iz zasjede, i to puškom za bizone. – Rekla je to jednostavno i ozbiljno, a zatim dodala: – A revolver moga brata upravo vas je spasio, Alane Gannone!

Spustio je glavu i kimnuo. Da, ta ga je djevojka već drugi put spasila. Najprije ga je kupila sa ceste gdje je ležao bolistan i iscrpljen. A sada je donijela revolver i približila mu ga nadohvat ruke. Alan je znao kako bi bio prošao da se nije mogao obraniti revolverom.

A to je bilo oružje njezinoga brata.

– Alane Gannone, vi ste mi nešto dužni – govorila mu je oporim glasom.

Lecnuo se i podigao glavu.

– Što hoćete od mene? – upita je suzdržanim glasom.

Promatrala ga je neko vrijeme, a zatim rekla:

– Smatram da je moja pomoć vrijedna stotinu dolara. Dok je moj brat još živ, imali smo malu farmu. Bilo je to prije dvije godine. Tada sam se odselila u grad i otvorila krojačku radionicu s prodavaonicom. Nisam htjela više živjeti na našem malom ranču, nikada više! No sada je drugačije, Alane Gannone. Vi ćete svoj dug od stotinu dolara kod mene odraditi. Stanovat ćete dva mjeseca na ranču i urediti sve što je potrebno da se može na njemu opet živjeti. Ne bih htjela da kuća, ambar, staja i koral propadnu. Sigurno se i bunar mora očistiti. Dovedite

ranč opet u red. Što vam je za to potrebno, možete nabaviti u dućanu, a račune ću ja platiti. Mora da još na pašnjacima ima nekoliko naših goveda i konja. Naš je znak veliko slovo K. To je sasvim jednostavno: ranč Kelley! Dakle, Alane, želite li odraditi svoj dug?

Upitala je to odrješitim glasom, a pri tome ga gledala hladno i čvrsto.

Odgovorio je s gorčinom u glasu:

– Svoje sam dugove uvijek plaćao! – A zatim je nastavio:

– Ali, gospodice, to nije pametno s vaše strane. Vi znate da sam ja onaj ozloglašeni revolveraš, onaj čovjek kojega prati gorka revolveraška slava, o čijim se bitkama pričaju priče... A vi sada želite za sto dolara kupiti revolveraša!

– Imam uštedenih oko tisuća dolara. Mogu vam ih dati – prekine ga ona.

U međuvremenu sišla je s kola. Alan joj pristupi sasvim blizu i promrmlja:

– To što činite sa mnom još ćete gorko okajati. Ja vam dugujem vrlo mnogo, to je jasno! No, vi se time koristite na vrlo nepriličan način. Znate li vi što od mene tražite?

Teško je gutala i žestoko kimnula glavom.

– Znam! Vi ste onaj legendarni borac Alan Gannon koji je dosad često zaštićivalo male i slabe i koji je već nekoliko razbojnika prisilio da pokleknju. Znam što tražim od vas. Treba da nam pomognete! U ovoj zemlji živi još pedesetak doseljeničkih obitelji; žive u stalnom strahu jer ove godine ranč Starbow namjerava ko-

načno otjerati te doseljenike. Počeli su s Curleyjem Holloyom i Vaughnom McQuownom. A prije toga bio je moj brat na redu. Vi, Alane Gannon, treba da nam pomognete. Zašto bi vas inače smatrali nepokorenim borcem? Pristanite! Odvest ću vas na vaše novo radno mjesto. A proći ćemo i pored onih prevrnutih kola te uzeti zalihe sa sobom. Ulovit ćemo i ona dva konja... Naprijed, Alane! Vi ste na mojoj platnoj listi sve dok ne odradite svoj dug!

Već je htjela poći prema kolima, no on je zaustavi uhvativši je za podlakticu.

– Obavit ću taj posao za sto dolara. No nemojte očekivati da ću uzeti revolver vašega brata i ponovo se boriti za jednu kukavičku zemlju, te ponovo prolijevati krv! Gospodice, još me niste upitali zašto sam tako bolestan i slab, zašto imam slabo zaraslu ranu od taneta i zašto sam, tako reći, u bijegu! To bih vam htio ispričati. Prije nekoliko tjedana borio sam se u Kansasu za jednu doseljeničku zajednicu koju su tlačili posjednici velikih rančeva. Ti su se rančeri služili revolverašima. Ubio sam najgora od njih. Čovjeka kojega su čak tjeralicom, tražili i obećavali nagradu onome tko ga ulovi. Nije vrijedio ništa! Baš ništa! No sada me progoni njegov brat, glupi dječak, divlji i zaslijepljen, ali vrlo slavohlepan. Želi osvetiti svoga brata, a želi i sam postati revolveraš. Pred tim sam dječakom bježao. A prije toga bio sam teško bolestan. Ležao sam u kolibi jednoga prijatelja koji se i sam

nije dobro osjećao. A oni doseljenici, kojima je pripadao i taj moj prijatelj i za koje sam se borio, uopće se nisu brinuli za mene. Zima je bila pred vratima, a njihova je žetva bila uništena. Mene su zaboravili, a možda sam prolio previše krvi. Naime, nekoliko je muškaraca poginulo kad sam doseljenike poveo protiv rančera. Mi smo dobili tu bitku, ali smo je skupo platili. To ti ljudi jamačno nisu mogli zaboraviti. Morao sam bježati pred tim dječakom koji je htio osvetiti svoga brata, jer nisam htio biti primoran da ubijen dječaka. Morao sam prodati sve što sam posjedovao da bih mogao kupiti voznu kartu. I tako sam stigao u Smoky Day. I tu sam opet zapao u tešku nevolju, tako da sada pripadan vama, gospodice Kelley, i to za sto dolara na dva mjeseca! Možda će se onaj divlji dječak uskoro pojaviti ovdje, jer on sigurno slijedi moj trag. On me želi ubiti.

No ja više neću dotaći revolver da bih se njime borio za druge ljude. Nikada više! To sam često činio, a pri tome moja je osamljenost bivala sve većom.

— Ovdje je sve drugačije. Alane — reče djevojka. — Popnite se! Sve je ovdje drugačije!

Gledala ga je iz neposredne blizine i u njezinim se očima pojavio čudan izraz. A zatim su se odvezli.

IX

Došli su do prevrnutih kola, podigli ih, ulovili i ona dva konja, te ih upregli. Radili su kao dva dobra druga. Nakon toga uputili su se do ranča, gdje su

našli Vaughna McQuowna kako sjedi za stolom i jede juhu od krumpira, koju je Jessie skuhalo u velikom loncu.

— Pomalo se već pridžem — reče im Vaughn dok su unosili zalihe. — Sada se već mogu brinuti za Curleyja i sebe.

Alan nije ništa govorio. No Jessie zamoli McQuowna da pbzajmi Alanu konja i sedlo.

— Svakako — odvrati Vaughn zvučući i promatrajući Alana od glave do pete. — No što će mu jahaći konj?

— On je Alan Gannon i odrađuje onih sto dolara što mi duuguje. Odrađuje ih kao pomoćnik na mom napuštenom ranču; tamo će sve staviti u red, popraviti što treba i opet osposobiti ranč — odgovori ona ozbiljno.

McQuown se začudio.

— Zaista?! Zar ste vi onaj Alan Gannon koji... Odlično! Tako dugo dok je Alan Gannon u zemlji, na Kelleyjevu ranču, tako ćemo dugo Curley i ja ovdje izdržati!

X

Kad se Alan poslije podne zajedno s Jessie vozio prema njezinome ranču, kaskao je za kolima i konj za njega. Velika se dolina ovdje malo sužavala.

A iza tog suženja ugledao je Alan trošnu drvenjaru. U njoj su bile četiri prostorije, a sprijeda veranda. Osim nje tu su još bile suša, staja, nekoliko sporednih zgrada i kuća za spavanje s kuhinjom i blagovaonicom za jahače. Korali su bili veliki i prostrani. No sve je bilo zapušteno i derutno.

Djevojka zaustavi kola kod bunara i reče:

— Evo, to je taj ranč! Od bra-

tove smrti nisam bila ovdje. Bit će tu mnogo posla za vas, zar ne?

Alan Gannon kimne potvrdno.

— Zar Jeff Morgan nije pokušao kupiti ovaj ranč od vas? — upita djevojku.

— Dakako da je pokušao — odgovori djevojka. — To nije velik ranč, ali smo katkada imali četiri jahača i tri tisuće goveda. I više od pedeset konja!

Alan Gannon nije ju dalje ispitivao. Sišao je s kola, iznio jednu vreću i nekoliko paketa (sve stvari što ih je Jessie Kelley pozajmila od McQuowna i Hollowaya), odvezao svoga konja i kimnuo djevojci.

— Dobro! Radit ću ovdje dva mjeseca za vas, gospodice Kelley!

Ona ga čudno pogleda, žalosno, a istodobno i ljutito, nekako kao da žali i da se brine. U njezinom je pogledu prava zbrka navrlih različitih osjećaja.

— Alane, vi me smatrate tvrdom i surovom, možda i pro-računatom? Pa ipak, zašto vas ne bih na taj način molila za pomoć? Ta ne radi se samo o meni! Meni vaša pomoć i nije potrebna. Imam svoju radionicu u gradu. Ali više od pedeset doseljeničkih obitelji treba pomoć. Njima je potreban čovjek koji...

— To upoće ne želim slušati — grubo je prekinе Alan i ode prema kući noseći onu vreću. Kad je ušao u prvu prostoriju, odmah je opazio da je tu već mnogo ljudi noćilo, pa možda i stanovalo.

Za njim je ušla i Jessie. Doni-

jela* je revolver i položila ga bez riječi na stol.

— Uzmite ovo oružje! Ponesite ga opet sa sobom — reče joj Alan. — Želim ovdje samo raditi, a ne pucati.

— Oružje vam je potrebno da se možete braniti — odgovori ona sada već prilično ljutito.

— Vašeg brata nije spasilo — mrmlijao je Alan.

Tada ona bijesno lupi nogom o pod i požuri van. Nije pošao za njom, ali je kroz otvorena vrata čuo kad se odvezla. Pogledao je oružje što je ležalo na stolu, i pomislio na tu djevojku, na način kako ga je, tako reći, prisvojila. Ona je željela da počne bitku i nadala se da će joj on, borac s revolverom, pomoći.

Najednom se dosjeti da je ona možda čitavo vrijeme, već dvije godine, čekala samo na to da on započne tu borbu.

Jer zašto bi inače zadržala ranč i nije ga htjela prodati? Mora da je nešto čekala.

XI

Trećega se dana Alan Gannon vinuo na konja i odjahao. Jessie Kelley nam je točno opisala granice ranča. Ugledao je mnogo goveda koja su, osim rijetkih izuzetaka, imala na sebi žig ranča Starbow: naime — luk sastavljen od zvijezda.

U jednoj pokrajnoj dolini naišao je na stado konja. To je bio pastuh sa sedam kobila. Sve su te životinje, izuzev ždrebadi, imale žig ranča Kelley, to jest veliko slovo K. One su, jamačno, u ovim skrivenim udolinama između brežuljaka prezimile, naime — još im je dlaka

bila čupava i kudrava, tako da su bile nalik na indijanske mustange. Alan lasom ulovi pastuha, koji ga je čak htio napasti. Pastuh se još dobro sjećao te omće lasa, iz koje se ne može pobjeći i koja može biti vrlo bolna. Postao je odmah pitom i poslušno je pošao s jahačem. A sedam ga je kobila poslušno slijedilo zajedno sa svojom ždrebadi. Ta dugonoga ždrebac već je bila prilično okretna, pa je trebalo dosta vremena dok ih je Alan sve utjerao u koral.

Kad je sišao s konja, osjetio je da nije više sam. Okrenuo se i pogledao prema kući.

I doista, dobio je posjet.

Bio je to revolveraš Oakley Fisher, Jeffov tjelohranitelj i najbolji čovjek u baratanju revolverom.

— Dodi ovačmo, skitnico! — doviknuo je sada Alanu hladnim glasom i vrlo drsko. Stajao je pokraj ugla kuće s rukama na bokovima.

Alan Gannon se uputi prema njemu pitajući se je li Fisher već u sve upućen, jesu li ona dva revolveraša koja je otjerao ipak ostala u zemlji i javila ostalima na koga su se namjerili.

Oakley Fisher je zaista sve znao. To je uskoro zaključio. Rekao je mirno i hladno:

— Jessie Kelley govori posvuda u gradu da je namjestila nekog Alana Gannona na svom napuštenom ranču. Hej, skitnico! Jesi li ti možda taj, Alan Gannon?

Alan ga pogleda i ugleda u zjenicama njegovih svijetlih očiju opasno, nemirno titranje. Kao neku nestalnu svjetlost.

— Moje je ime Alan Gannon, ali ja ne nosim više revolver. Da, ja sam onaj Alan Gannon, a ne bilo koji. Ali ne želim ovdje nikakve svade. Dugujem gospodici Kelley sto dolara, koje ovdje odrađujem. To će trajati dva mjeseca. Ostavite me samo na miru, a tada ću otići.

Oakley Fisher ga je šutke promatrao. Pri tome se prstima igrao drškom svoga revolvera. Gladio je glatko drvo, a katkad su mu prsti podrhtavali kao da osjećaju strujni udar, kao da su vrlo uzbuđeni.

— Alan Gannon... — reče revolveraš kao za sebe. — Onaj veliki Alan Gannon?! Čovjek protiv kojega su se braća Ringold uzalud borila?! Onaj čovjek koji je pobijedio Segoa Uvaldea i kojega jedan Bat Quinnt nije mogao skršiti? A prošle jeseni bio je to Percy Jones, onaj zloglasni Percy Jones, na kojega su se kladili za tri tisuće dolara.

Naherio je glavu i nastavio:

— Pa vi ste tada zaradili tri tisuće dolara, Alane Gannonu! Kako to da ste ostali bez prebite pare, da ste napola izgladnjeli i bolesni?

— To vas se ne tiče, Fisheru! — odrješito će Alan Gannon.

Revolveraš ga je i dalje pažljivo promatrao.

— Gannone — rekao je na posljetku. — Ako vas sada ubijem, postat ću jedan od »najvećih«.

— Nemam pri sebi oružje, a ovdje nema ni svjedoka koji bi to mogli vidjeti i poslije razglasiti po svijetu kako ste vrlo spo-

sobni, Fisheru! – U Alanovu se glasu osjećao prezir.

Revolveraš se nacerio.

– Danas sam samo htio vidjeti jeste li zaista onaj veliki Alan Gannon. Sada to znam! A i vidio sam vas! Ne izgledate baš sjajno, uopće mi ne imponirate! Vi ste neishranjeni. Još ste slab i umoran čovjek koji se oporavlja od bolesti. Mogu vas pobijediti u svako doba i na svakome mjestu! Vi ste još samo sjena svoje nekadašnje veličine. Dobro! To mi odgovara!

Pođe prema drugom uglu kuće i zazviždi. Gotovo nečujno pride mu sivi konj i zarže. Revolveraš se vine na njega i pogleda još jedanput Alana govoreći:

– Idućih će dana ranč Starbow tjerati preko ovoga pašnjaka nekoliko tisuća goveda. To su goveda koja su u dolinama među brežuljcima provela zimu. Čini se da je godina bila dobra. Nije bilo mnogo vukova, ni kradljivaca stoke, pa niti snježnih oluja.

Rekavši to, on okrene konja i odjaše. Alan Gannon gledao je za njim. Sada je znao zašto je ranč Starbow bio tako surov prema McQuownu i Hollowayu. I njihov je ranč u suženom dijelu doline, pred zemljom na kojoj su se naselili doseljenici.

A vlasnik ranča Starbow želi stjerati svoja stada upravo na tu zemlju.

Stada goveda na zemlji doseljenika – to znači rat, ako se doseljenici ne daju otjerati, nego se borbom suprotstave. No bit će im potreban vođa, iskusan borac koji će ih voditi

koji će im zapovijedati i koji će preuzeti odgovornost.

Sada je Alan Gannon shvatio koju mu je ulogu namijenila Jessie Kelley. A shvatio je i to da to sigurno znaju svi ljudi ranča Starbow.

XII

Dok se Oakley Fisher udaljavao na svom konju, postalo je Alanu Gannonu posve jasno da će sada za njega biti vrlo opasno ako ostane na ovome pašnjaku i na ovome ranču kao pomoćnik.

Pošao je prema kući, ušao i izvukao revolver iz velike zemljane posude. Prvi je put sada pogledao je li revolver nabijen. Zatim ga je odmjeravao u svojoj ruci i ponovo gledao. Odmahnuo je glavom i vratio oružje u skrovište. Izišao je i ponovo odjahao. Još nije točno znao koliko je goveda na ranču. A danas prije podne omeli su ga konji. Iako je već bilo poslijepodne, još je jedanput odjahao na pašnjak da sve dobro pogleda.

No njegove su se misli još bavile onim gorkim problemom.

Najednom promijeni smjer i poviče odlučno:

– Moram još jedanput s njom govoriti! Ta ne može jednostavno tražiti od mene da se dadem ubiti za dug od stotinu dolara, ili da ponovo uzmem revolver u ruke i ubijem čovjeka. To ipak ne može tražiti od mene! Do vraga, sada mi je dosta! Svatko je sebi najbliži. Meni je dosta! Već dugo mi je dosta svega! Zakleo sam se sam sebi da se neću nikada više boriti za druge ljude, jer to

me naposljetku svaki put čini još osamljenijim i žalosnijim. Sve mi je to donijelo samo gorku slavu, a normalnim građanima ulilo strah. Da, ja dugujem Jessie mnogo, ali ona to ipak ne može iskoristiti tako bezobzirno i okrutno.

Nakon što je to sve izgorio, jer morao je sebi dati oduška, odjahao je u grad.

XIII

Pun gorkih misli, stigao je u Smoky Day, čija je svjetla mogao vidjeti iz daljine od nekoliko milja. Ušao je u grad prije kiše i dojahao pred Jessienu trgovinu. Sjahao je i pokucao nekoliko puta na vrata. Nakon nekog vremena vidio je da se unutra upalilo svjetlo i čuo kako je netko otkrčunao vrata. Bila je to Jessie, koja je uzbuđeno vikala:

— Evo me! Evo me! Sve sam spremila! Jeste li dali upregnuti moja kola, Same? Ja...

Kad je otvorila vrata, prepoznala je Alana Gannona.

— Mislila sam da je to Sam Miller čija žena očekuje dijete. Oni su mi obećali da će me pozvati kad dođe vrijeme za porod.

Pomakla se u stranu da Alan može ući. Promatrala ga je pažljivo u svjetlu svjetiljke što ju je bila zapalila. Nekako je instinktivno osjećala što se u njemu zbiva. Disala je ubrzano, a njezine su nosnice podrhtavale. Vidjelo se da nešto sluti.

— Dodite u kuhinju, Alane — rekla je iznenada i pošla pred njim. On ju je slijedio i osjećao se nekako krivim.

Kad je polagano ušao u kuhi-

nju, ona je već stajala za stolom i točila kavu u šalice.

— Sjednite i pijte, Alane — mirno će Jessie. — A kad popijete, tada mi možete reći zašto ste sada došli k meni.

Pio je razmišljajući i tražeći prave riječi. No iznenada je izbilo iz njega:

— Sigurno, Jessie, ja sam vaš dužnik! Ali dug nije tako velik da možete tražiti od mene da uzmem revolver u ruku i pućam u ljude, da ubijem ljude ili da ih ranjavam! Vi ste ovdje pripovijedali tko sam i da ću vaš ranč ponovo osposobiti. Oakley Fisher je bio kod mene. Njega bih sigurno prvoga morao ubiti. No nemam volje da to učinim. Želim napustiti ovaj kraj. Da, napustit ću sve i otići! Došao sam da vas obavijestim kako napuštam službu. Molio bih vas da me otpustite. Nisam htio otići krišom. Nadam se da me možete razumjeti, da ćete mi oprostiti i pustiti me da odem. Svoj dug ne mogu platiti. Žao mi je! Onim ljudima za koje bih se morao boriti, ne dugujem ništa, Jessie. A vi ćete mi sada taj dug odgoditi ili čak otpustiti. Zaista ne možete tražiti od mene da ubijam ljude i time ponovo sebi stvorim novi pakao. Bilo bi, naime, kao što je bilo svagdje. Poslije mi nitko neće oduzeti dio odgovornosti. Nitko neće poslije doći k meni da mi kaže kako je sve ono što sam učinio zajednica odobrila i kako je suodgovorna za to. Ne, kad bih ovdje bio gotov, bilo bi kao i drugdje. Divlji je tigar izvršio svoju zadaću! Divlji je tigar ubio vukove! Ali on ipak ostaje divlji tigar! A koja

bi ovca htjela živjeti u zajednici s divljim tigrom?

Rekavši to, Alan je ustao.

— Htio sam se od vas pošteno oprostiti, Jessie.

Gledala ga je ozbiljno. I dobro ga je razumjela.

— Bilo je to zato što ste svagdje bili osamljeni stranac, Alane. Uvijek ste se borili za druge ljude, ne za sebe samoga, jer nikada niste imali stalno boravište, nikada niste ništa posjedovali, nešto za što biste se morali boriti da to ne izgubite. Ali ovdje je drugačije! Alane, ja ću vam prodati svoj ranč! Za tisuću dolara koje morate platiti tek za pet godina. Alane, imate priliku da kupite ranč kojim ja ne bih nikada mogla upravljati i koji bi bio izgubljen. Vi ćete tako postati rančer, imat ćete vlastitu zemlju, bit ćete posjednik i morat ćete se brinuti za svoj posjed...

— E, tako to ne ide — promrmlja Alan i pođe prema vratima.

Prije nego što je mogao izaći iz kuhinje, netko je s ulice naglo ušao u trgovinu. Bio je to čovjek, ne previše visok, mršav i nemiran, pjegava lica i crvene kose. Bio je vrlo uzbuđen i odmah je počeo vikati:

— Dijete dolazi, Jessie! Dijete dolazi! Došao sam s kolima u kojima već sjedi liječnik! A rekao sam u staji da, spremite tvoja kola.

— Onda požuri s liječnikom, Same! — reče mu Jessie mirno.

— Doći ću odmah za tobom i kladim se da ću vas stići prije nego što se zaustavite pred tvojom kućom!

— Ne vjerujem, jer danas vozim kao strijela!

Mali se čovjek brzo okrenuo i već je istrčao iz trgovine vičući:

— Hvala ti, Jessie, što ćeš doći! Hvala! Marta će se tome jako radovati! I ja također! Ja također!

I već je bio nestao.

Jessie se smješkala, a taj je smiješak odavao njezinu unutarnju snagu i ozbiljnost. Pogledala je čudno Alana Gannona, kao da razmišlja i istražuje.

— Dobro, Alane! Vraćam vam vašu riječ da ćete dva mjeseca raditi na mom napuštenom ranču. Oslobađam vas te obaveze, ali samo pod jednim uvjetom.

— A taj bi bio? — upita Alan nepovjerljivo.

— Poći ćete sa mnom do Millerovih. Samova će žena roditi dijete. To ste upravo čuli. Poći ćete sa mnom do naseobine Millerovih. Ne morate raditi ništa drugo nego ostati tamo dvadeset i četiri sata. Zatim možete odjahati kamo vas je volja. Dovežite, molim, moja kola iz staje, privežite svoga konja straga za kola. U međuvremenu ću potražiti kišni ogrtač moga brata jer će vam trebati, Alane Gannone!

— Ne želim više ništa od vas, ništa više! — reče Alan pomalo zlovoljno i izide.

Nije rekao hoće li poći s njom do Millerovih, no ona je u to bila posve sigurna. Kad je nekoliko minuta poslije toga dovezao njezina kola i straga privezao konja, izašla je iz kuće noseći dvije pune torbe koje je stavila na kola, a zatim se i sama popela.

— Evo kišnog ogrtača — reče Alanu kad je sjeo pokraj nje. — Ako ga ne obučete, pokisnut ćete, a u mojim ćete očima biti velika budala.

Promrmljao je neke nerazumljive riječi, ogrnuo kišni ogrtač i uzeo uzde u ruke.

XIV

Tako su Alan Gannon i Jessie Kelley šuteći pošli na put.

Iznenada opaze dva žućkasta svjetla i kola što su vozila pred njima. Mogli su ih već raspoznati. Bila su to, dakako, kola Sama Millera s liječnikom. Oni su doista dostigli njegova teška kola.

Uskoro su se zaustavili pred nekom drvenjarom. Sam Miller i liječnik brzo skoče s kola i požure u kuću. Kroz prozore dolazilo je žuto svjetlo što im je osvijetljavalo put.

Jessie uzme svoju veliku putnu torbu i jedan paket te vikne Alanu:

— Pobrinite se za konje, Alane! Poslat ću odmah Sama Millera van, jer svojoj ženi sigurno ne može pomoći da rodi.

S tim je riječima otrčala do vrata i nestala u prilično maloj drvenjari koje je krov bio pokriven zemljom, a bila je napola ugrađena u obronak brežuljka.

Alan Gannon ostao je još nekoliko časaka nepomično sjedeći na kolima.

— Do vraga! Zašto me povelu? Da se brinem za konje? — mislio je u sebi.

Sišao je s kola i uputio se prema tamnim zgradama što su se nazirale iza kuće za stanovanje. Našao je staju i štagalj, te napola otvorenu šupu

koja je služila kao radionica i spremište. U staji je bila svjetiljka, koju Alan zapali. Tu je bila samo jedna krava muzara.

Alan pode i dovede konje, pošto je ostavio kola pod poluotvorenom šupom. Iako je bio vrlo umoran i iscrpljen, otro je konje slamom i stavio im nešto hrane u valove. Hranu je našao u gotovo praznom sanduku, a bilo je tu i malo slame.

Alan je svoje stvari objesio da se suše. Zatim je sjeo na sanduk. Bio je umoran, ali osjećao se i vrlo osamljen ovdje u staji. Kao da je jako udaljen od ljudi.

A ipak će se tamo preko, ni šezdeset koraka daleko od njega, ove noći roditi novi čovjek. Rodit će se u toj, tako neprijaznoj, burnoj i hladnoj kišovitoj noći, u surovoj zemlji i u sjeni netrpeljivosti i okrutnosti jednog grabežljivog ranča gdje ne znaju za samilost.

Vrata staje se otvore. Ude Sam Miller. Potpuno je mokar. Voda se cijedi s njega i on zahtjeva. Nasloni se na zid pokraj vrata i kimne Alanu.

— Hvala vam što ste doveli konje u staju i smjestili kola — reče umorno. — Ovo je užasna noć. Vjetar je odnio cijev s dimnjaka, pa je tako kiša ulazila kroz rupu u krovu. Peć se dimila jer dim nije imao odvod. Morao sam to najprije nekako urediti jer moja žena nije više imala zraka, a i liječniku treba kipući voda. Nisam vam zato prije mogao pomoći, gospodine Gannone.

Izgovarao je Alanovo ime nekako pažljivo i s poštovanjem, reklo bi se, gotovo ponizno.

– Dobro, dobro – promrmlja Alan. – Nekako sam se snašao.

Govorio je umornim glasom. Toplina u staji uspavljuje. Vani pljušti kiša, pa je ugodno sjediti na toplom. Bilo bi sada prilično neugodno da mora sam jahati, a on i ne posjeduje ništa drugo osim konja i staroga sedla. A i te je stvari dobio na poklon.

Promatrao je malog, žilavog doseljenika i osjećao je čak nešto poput zavišti, jer ovaj čovjek ovdje ima krov nad glavom. Ima sigurno mjesto, dom, ženu i djecu.

– Neće više dugo potrajati – mrmljao je Sam Miller puc-ketajući prstima. – Dijete će uskoro doći, a bilo bi lijepo da bude dječak. Znaite, gospodine Gannone, imam već tri djevojčice, zaista bih sada želio dječaka.

Rekavši to, sagne glavu pa je zatim žalosno strese.

– No još bi bolje bilo da uopće nemamo djece. Tada bismo Marta i ja lakše mogli otići odavde i potražiti sreću na drugome mjestu. Ovdje sam potpuno uništen, onemogućen.

Okrenuo se u stranu i približio pregradi gdje je stajala krava muzara. Naslonio je ruke na gornju motku, a bradu na gornji dio ruku. Njegova su se ramena tresla i Alanu se učinilo da Sam Miller plače.

– Zar ste se već davno doselili ovamo? – upita Alan.

– Ove bi jeseni bilo pet godina. A ove bih jeseni i ispunio vrijeme što se mora čekati da se dobije jedan dio zemlje u posjed. Ali do jeseni se neću moći održati, osim ako...

Zanimemio je i naglo se okrenuo.

– Hoćete li nam pomoći, gospodine Gannone? – upita.

Alan je polagano vrscima prstiju prelazio preko svoga čela i očiju. Sjedio je još na sanduku, naslonjen na potpurnu gredu krova staje. Promatrao je tog malenog, mršavog i od rada pognutog čovjeka, a zatim ga upita:

– Zašto bih ja vama i ostalim doseljenicima pomogao? Zašto se to uvijek nanovo i svagdje očekuje od mene? Zašto bih vam pomogao? Što me na to obavezuje? Zašto? Zašto?

Sam Miller se začudio. Izgledao je zbunjen i prestrašen. Naposljetku pogne glavu i teško proguta slinu.

– Zaista – reče tada – kad čovjek promisli, vi nemate ni najmanji povod da za nekoliko siromašnih razbijača ilovače nešto riskirate. Nitko ne stavlja ništa na kocku zabadava. Oprostite, gospodine Gannone. Pitao sam samo zato jer vaše je ime poznato i jer postoje neke priče koje kazuju da ste drugdje pomagali doseljenicima, da ste se zajedno s njima borili protiv samovolje, nasilja i netrpeljivosti. Mislio sam samo da...

– Što ste to mislili?

– Da bi to možda iz nekog razloga mogla biti svrha vašega života, koju ste sami izabrali – da pomazete doseljenicima, malima i slabima.

Uzeo je drveni kabao, okrenuo ga i sjeo na njega. Lakto-vima se naslonio na koljena, a bradu podupro objema rukama.

– Vidim na vama da ste bili

bolesni, pa zato jamačno i ne možete ništa riskirati. Ali zašto se onda brinete za Jessiein ranč?

— I to je prošlo — promrmlja Alan. — Napustio sam taj posao. I odjahat ću. Samo sam dovezao gospodicu Kelley ovamo jer je ona to željela. Treba da ostanem ovdje dvadeset i četiri sata. Kad to vrijeme prođe, onda ću odjahati.

— Da, svakako. Želim vam mnogo sreće — mrmljao je Sam Miller i ponovo sagnuo glavu.

Zašutio je i osluškivao, a zatim ponovo sagnuo glavu.

— Posljednje godine nisam mogao spremati ljetinu. Moje je žito izgorjelo. I ne samo moje! Vatra je uništila ljetinu mnogih doseljenika. Moju su stoku otrovali. A tri dana prije Nove godine u gradu su me pretukli, i to tako jako da sam tri tjedna odležao u krevetu. Budući da nisam mogao prodati ljetinu, ostali smo ubrzo bez novaca, a u gradu nam više nisu htjeli dati kredit. Potpuno sam uništen. A sada se Marta još mora brinuti za novorođenče. Naše tri djevojčice već su dovoljno velike da mogu jesti kruh, ali s malim djetetom uvijek je teško. Marta, naime, nikada nema dovoljno mlijeka da doji dijete. U tome je poteškoća. A kravu muzaru nećemo moći povesti sa sobom. Ona već pripada vlasniku dućana. Svaki dio mog domaćinstva već pripada nekome. Jednoga od moja dva konja dat ću liječniku kao honorar. Tako je to, gospodine Gannone. Morat ćemo odatle otići, i to nekamo gdje ću naći posao, jer ovdje ne

mogu dobiti plaćeni posao. Ljudi u gradu boje se ranča Starbow. Moramo otići nekamo gdje ću moći raditi kao plaćeni radnik. A imat ćemo samo kola i jednoga konja. Tako moramo početi iznova. A bilo bi sve dobro da sam mogao spremati posljednju ljetinu. Imao sam tisuću tona dobre trave, pa i krasnoga žita, malo stado goveda, nekoliko svinja i mnogo kokoši. Ali jednoga su dana goveda bila otrovana, a svinje pobjegle iz tora jer je netko napravio rupu. Nekoliko vukova, koji su došli s brežuljaka, napalo je svinje prije nego što sam ih našao. A to se nije dogodilo samo meni. Ranč Starbow će nas do ljeta sve uništiti. Dulje ne možemo ovdje izdržati. Nismo mogli posijati ozimo sjeme, a s jarom pšenicom morali bismo već sada početi. Ali mi nemamo ništa! I posljednje je sjeme potrošeno!

Ustao je i pošao do vrata. Otvorio ih je i slušao kako kiša romori. Pri tome je ukočeno gledao prema kući.

— Moram otići preko i pitati kako je Marta — promrmlja Sam Miller i otrči kroz kišu u kuću.

Alan Gannon je također ustao i pošao u kut gdje je bila hrpa slame. Legao je na nju. Svjetlo svjetiljke nije dopiralo do njega. Bio je umoran, bezvoljan i slab. Zatvorio je oči i u tom času zaspao. U staji je bilo toplo, a lagaño komešanje životinja još ga je više uspavljivalo.

XV

Kad se probudio, nije u prvi čas znao što ga je, zapravo, probudilo. No uskoro je razabrao viku.

Sam Miller stajao je vani i vikao u sav glas:

— Dječak! Dječak! Dobio sam dječaka! Da, sina!

Naglo su se otvorila vrata staje.

— Dječak! — povikao je ponovo Sam Miller i ušao. — Jessie Kelley želi da dodete u kuću i da pogledate moga sina!

No sada je Sam Miller sjeo na sanduk i odjednom je izgledao vrlo iscrpljen, umoran i žalostan. Njgovo je veselje iznenada nestalo.

— Dječak, da! A što će biti od njega? Zar će mome dječaku jednoga dana biti kao vama, Alane Gannone? Ili kao meni?

Alan ne odgovori ništa. Izide iz staje. Na njegovim su se ledima još zadržale pojedine vlati. Nije više padala kiša. Na nebu su se vidjele zvijezde, a bilo je vrlo tiho i hladno.

Alan je oklijevao. Zurio je u osvijetljene prozore bijedne kućice, u tu kolibu sa dvije prostorije, koja je bila ugrađena u brežuljak i pokrivena zemljom i komadima tratine.

Otvorila su se vrata. Škripala su jer su imala kožne šarke.

— Alane, dodite! — Bio je to Jessiein glas.

I, gle, Alan je poslušao! Uvela ga je unutra. Za stolom je sjedio sijedi liječnik John Worth i pio kavu. Na kuhinjskom je stolu cijela hrpa živežnih namirnica. Jessie ih je donijela.

Jessie postavi i treću šalicu na stol.

— Što je sa Samom? — upitala ona Alana.

— Sjedi u staji na sanduku za stočnu hranu.

— Sjednite, Alane, i popijte

svoju kavu — reče mu Jessie, a zatim ode u drugu sobu.

— To je lijepi dječak — reče stari liječnik umorno srčući kavu. — Zaista lijepi dječak!

Promatrao je ispitivački Alana Gannona.

— Ali ova je zemlja zla — dodao je liječnik.

Ponovno su se otvorila vrata i Jessie se pojavila noseći u naručju novorođenče crvenih obraza.

— Ovo je sin Sama Millera.

To je bilo sve što je rekla. Ali njezine su oči bile velike i kao da su nešto zahtijevale od Alana. Alan pogleda malo dijete i pomisli: ružan je. Ta sva su novorođena djeca ružna. I ja sam tako izgledao. A i moja majka i moj otac polagali su u mene tisuću želja i nada.

Okrenuo se i pošao prema vratima.

— Kamo ćete? — upitala ga Jessie oštro.

— Vi me na taj način želite prisiliti, Jessie — promrmljao je Alan.

— Da, to zaista hoću — odgovori ona jednostavno. — Jer ja vas poznajem bolje, Alane. Kad ste ležali u mom krevetu i buzlaznili u groznici, sve ste mi ispričali. Znam točno, Alane, zašto ste...

— Dosta! Uzet ću svoga konja i odjahati!

Izišao je iz kuće i žurno prešao dvorište. Odjednom mu dopre do svijesti da Jessie dobro poznaje njegovu životnu povijest. Znala je sasvim točno zašto se on svagdje i uvijek nanovo zauzima za ljude koji su bili poput njegovih roditelja.

No prije nego što je mogao izvesti osedlanoga konja iz

staje, čuo je nešto što ga je skamenilo.

I Sam Miller je čuo pa je zastenjao od brige i straha.

Topot što se čuo u noći bio je jasan i nedvosmislen:

Bilo je to udaranje kopita mnogobrojnih konja.

A zvučalo je to kao prijetnja i zlokobna slutnja.

— Oh, ne — zastenje Sam Miller — postoji samo jedna banda u ovoj zemlji, a to je horda s ranča Starbow. Zašto dolaze ovamo usred noći?

— Traže mene — protumači mu Alan Gannon. — Pa to je sasvim jasno! Počeli su me tražiti na ranču Kelley. Zatim su sigurno odjahali do McQuowna i Hollowaya, a odatle dalje u Smoky Day. Tamo im je sigurno netko rekao da sam zajedno s Jessie Kelley napustio grad. A svatko zna kamo se Jessie odvezla. Svatko zna da ste vi, Same, bili u gradu i odveli liječnika. I svatko isto tako zna da je Jessie namjeravala da se nađe kod svoje prijateljice Marte u času potrebe. Prema tome, sasvim je jasno zašto kauboji s ranča Starbow dolaze ovamo.

Traže mene!

— A vi ne možete pobjeći — reče mu Sam Miller i doda pokazavši konja: — Otjerajte toga konja! Jahači s ranča Starbow progonit će tada konja bez jahača. A vi biste mogli uzeti jednoga od mojih konja pa biste tako imali veću prednost. Čujte! Čitava je zemlja raskvašena od kiše. Svaki se trag sada može razaznati jasno i točno. Hajde, Alane, naprijed!

Ali Alan odmahne glavom.

— Ne bih im mogao umaći — reče i odvede konja natrag u staju. Skine sedlo s njega. Sam Miller je već otrčao. Kad je Alan bio gotov, sjeo je mirno na sanduk. A topot kopita čuo se sada već sasvim blizu. Jahači su već bili nadomak zaseoka.

Sam Miller se vrati u staju. Donio je oružje, jedan revolver.

— Nosio sam ga uvijek sa sobom kad sam vozio poštansku kočiju. No nikada nisam znao pogoditi cilj ako je bio manji od kuće. Revolver je nabijen i potpuno ispravan. Htio sam ga prodati prvom prilikom da kupim nešto namirnica za put kad budemo morali otići odavde.

Ponovo je odjurio u kuću da se nađe uz svoju obitelj kad stignu jahači. Imao je upravo još toliko vremena. Jessie Kelley i liječnik izišli su također pred kuću. Gledali su jahače koji su izvirali iz noći i stali u polukrugu pred kućom.

— Je li taj Alan Gannon ovdje? — upitao je Henry Blaisdell prijetecim glasom. Glas mu je bio vrlo jak, tako da je Alan u staji sve mogao čuti.

— A on je još sjedio, umoran i iscrpljen, na sanduku i promatrao revolver što mu ga je donio Sam Miller. Imao je dugačku cijev i bio je dobro očuvan. Za siromašnoga doseljenika bio je to prilično dragocjen posjed, pa ga je zato i tako dobro održavao i čuvao.

Alan Gannon ga je držao u ruci i bio sasvim siguran da bi taj revolver dobro i točno mogao opaliti. Osjećao je to instinktivno, a i po tome kako mu je ležao u ruci. Jer on je za

to imao istančan, prirodan dar. Imao je onu opasnu kombinaciju sigurnosti, brzine, instinkta i hladnoga razuma.

Čuo je kako je vani glas Henryja Blaisdella još oštrije naredio:

— Naprijed, momci! Potražite Alana Gannona! Jamačno je čuo topot naših konja pa je pobjegao! Pogledajte kamo vodi njegov trag!

Kad je Alan Gannon to čuo, prekipjelo mu je. Sada je njegov hladni bijes nadvladao svu njegovu gorčinu. Ustane, zatakne revolver za pojas i izide iz staje.

— Tražite li mene, Blaisdelle? — Alanovo je pitanje bilo oštro i hladno.

Jahači naglo okrenuše konje. Dvojica ili trojica sjahaše. Nadglednik Henry Blaisdell oštro krikne od iznenadenja ali i zadovoljstva.

A Sam Miller gurne Jessie i liječnika u kuću, ne govoreći pri tome ni riječi.

Nekoliko je časaka vladala tišina.

Zatim Blaisdell odgovori zvonkim glasom:

— Da, Gannone! Vas tražim! Ako imate oružje, bacite ga odmah! A zatim dodite ovamo! Gotovo svi moji ljudi imaju sačmarice. Dodite, Gannone! I to bez oružja!

I opet prođe nekoliko časaka u prijetućoj tišini.

Alan se nije ni pomakao. Ali njegove su riječi zvučale vrlo jasno kad je mirno i kratko rekao:

— Blaisdelle, vi ste glupan! Što se mene tiče, možete ići do vraga! Da, idite do vraga, Blaisdelle!

I tako je izrekao svoj izazov, jer je sada naposljetku bio spreman da se bori.

A Blaisdell je samo zato i došao ovamo. Vidio je u Alanu Gannonu veliku opasnost. Vidio je u njemu, naime, čovjeka koji bi uskoro mogao povesti pedeset obitelji doseljenika, raštrkanih po cijeloj zemlji, i od njih načiniti silu. A to se ne bi dogodilo prvi put. To je već nekoliko puta učinio.

Kad je Blaisdell čuo njegov izazov, odmah ga je prihvatio. Sjahao je i doviknuo svojim ljudima:

— Naprijed, momci! Sada ćemo ga dokrajčiti!

Potrcao je prema Alanu Gannonu i opalio svoju sačmaricu. No udaljenost je bila još prevelika.

Ipak je jedna krhotina pogodila Alana u bedro, a druga okrnula njegov obraz. Čule su se još dvije sačmarice i jedna puška. Alan se baci na zemlju, a pri tome je njegov revolver stupio u akciju. Nije se prevario. To je oružje pucalo lagano i sigurno.

Prvim je hicem pogodio Henryja Blaisdella, a zatim još dva čovjeka koja su pucala svojim sačmaricama.

Izenada su se u noći začule još dvije puške.

Dva ili tri jahača s ranča Starbow trčali su urlajući prema svojim konjima, vinuli se na njih i pobjegli. Činilo im se kao da su upali u zasjedu, jer pred osvijetljenim prozorima Millerove kućice moglo ih se dobro vidjeti, pa su tako ona dvojica što su pucala iz pušaka negdje vani — dobro vidjela svoj cilj.

Ostali su još Henry Blaisdell i četiri jahača. Oni su svi bili ranjeni, a dvojica od njih pokušavala su, izgovarajući kletve, vinuti se na konje.

A dva strijelca polako su se približavala na svojim konjima. Bili su to Vaugh McQuown i Curley Holloway. Zaustavili su se, pogledali ranjenike i golemoga Henryja Blaisdella, koji je jedini ležao na zemlji i nije se micao.

Vidjeli su liječnika, Jessie i Millera, koji su sada svi izišli iz kuće, a zatim su pogledali Alana Gannona. Curley Holloway sjedio je ukoso i nekako pognuto na svom konju. Sigurno mu je bilo teško jahati i to ga je moglo satrti.

— Ta prokleta banda! — reče Curley. — Bili su prije toga kod nas. Čuli smo ih kako dolaze, a tada smo otrčali iz kuće, uzeli svoje konje i odjahali za njima. Još je jako kišilo, pa nas zato nisu opazili. Banda je uništila sve naše pokućstvo i zatim odjahala dalje. Bili smo bijesni pa smo ih slijedili. Jahali su najprije u grad, a zatim ovamo. A da nismo došli, danas bi ti sigurno bili skinuli kožu, Alane!

— Da, to bi sigurno učinili — odvrati Alan Gannon.

Polako je ustao i hramljući prešao dvorište dok nije došao do Henryja Blaisdella. Kleknuo je pored njega i promatrao ga. Dotakao ga je drhtavim prstima.

No Henry Blaisdell bio je mrtav. Okrutni i samovoljni nadglednik ranča Starbow neće nikada više jahati preko ovih pašnjaka, neće više uništavati tuđu imovinu, sijati teror

oko sebe i ganjati ljude poput divljih zvijeri.

— Oh — drhtavim će glasom Sam Miller — to je, dakle, bio Henry Blaisdell! I to je bilo ono surovo krdo kojega se bojala čitava zemlja! A za samo nekoliko časaka, sa samo nekoliko hitaca, sve se izmijenilo. Alane Gannon, vi ste ovu zemlju oslobodili teške...

— Dobro, dobro — mrmljao je Alan i vidio kako je liječnik pokazao Milleru da treba sada učiniti nešto za ranjenike.

— Hajde, Same! Moramo se pobrinuti za ranjene jahače. McQuowne, ti si dovoljno jak da ih jednog po jednog odneseš u staju i položiš na slamu.

Samo je Curley ostao na svome konju. Bio je još vrlo slab i bolestan.

Alan Gannon je sve to gledao. Zatim je okrenuo glavu i pogledao Jessie Kelley. Ona je još nepomično stajala pred kućom i vidjelo se da je prestrašena. Došao je do nje. Stao je ispred nje, vrlo blizu. Osjećao je kako ga boli rana u stegnu i kako mu krv teče u čizmu.

Trudio se da to nitko ne primijeti. Promatrao je djevojku i rekao:

— Dakle, Jessie, sada vam je uspjelo! Tražili ste od mene da zajedno s vama podem k Millerovima i tu ostanem dvadeset i četiri sata. Znali ste da će kauboji s ranča Starbow poći za mnom u potjeru. Zato ste i svagdje razglasili tko sam i da ću za vas i vaš ranč opet...

— Nije tako, ne, nije tako, Alane! — prekine ga ona gnjevno. — Povala sam vas ovamo da budete prisutni kad

se Samu rodi dijete i da to dirne vaše srce kad uvidite da Millerovi moraju zajedno sa svojom malom djecom i novorođenčatom napustiti kuću i sve ovo ovdje. Znala sam iz vašeg bulažnjenja što se dogodilo vašim roditeljima kad ste još bili dječak. Tada sam shvatila da ste do sada pomagali doseljenicima i malim ljudima jer je to za vas postalo svrhom života. No od tih borbi vi ste postali ogorčeni i usamljeni. Htjela sam vas ipak pridobiti za nas. Maloprije skoro sam umrla od straha. Kad sam čula pucnjeve, pokajala sam se što nas je Sam ugurao u kuću. Osjetila sam golem strah da bi vas mogli ubiti, Alane! A sada...

Zašutjela je. Djelovala je kao mala, bespomoćna djevojčica.

A sada je ovdje kao i svagdje drugdje – reče on tvrdim, oporim glasom. – Ostat ću i izdržati dok me ubiju, ili dok se grabežljivi ranč ne slomi na meni. Ostajem ovdje, gospođice!

Rekavši to, Alan se okrene i ode. Izvede svoga konja iz staje i vine se na nj. Sam Miller, koji je s McQuownom upravo unosio jednog ranjenika u staju poviče:

– Ta vi ste ranjeni, gospodine Gannone! Vi šepate!

– Nije to ništa – odvrati Alan i odjaše.

Revolver Sama Millera ostavio je pokraj tijela Henryja Blaisdella kad je kleknuo pokraj njega. Curley Holloway mu se pridruži i upita ga:

– Kamo, Alane?

– Na ranč Kelley – odgovori Gannon. – On leži u udolini. Što će god ljudi s ranča

Starbow sada poduzeti, morat će proći pokraj mene.

Potjerao je brže konja. A Curley Holloway, koji je bio vrlo iscrpljen, s kletvom na ustima odustane od toga da ga i dalje prati i zatim odjaše natrag.

XVI

Gannon je ušao u kuću. Nije upalio svjetlo, već je po mraku pipajući tražio put do ležaja. Stenjući, spustio se na nj.

Iznenada je začuo ženski glas koji mu je govorio:

– Nemojte se prestrašiti, gospodine Gannone. Ja sam samo slaba žena koja se zbog kiše sklonila u ovu kuću. Mislila sam da ću ovdje moći prenoćiti pa sam legla u krevet u susjednoj sobi. Vi ste gospodin Alan Gannon, zar ne?

Alan je sjeo. Kroz male prozore dolazilo je blijedo svjetlo. Bio je to samo odsjaj, ali je Alan ipak mogao razabrati obrise žene koja je stajala na vratima druge sobe.

– Da, ja sam Alan Gannon. A tko ste vi?

Nije odmah odgovorila. Pošla je najprije k stolu i zapalila svjetiljku. Zatim se okrenula. Svjetlo ju je, tako reći obujmilo, kao da je predivna slika nekog velikog majstora, kao da je majstor to svjetlo tako naslikao da njezino lice učini još ljepšim.

Alan Gannon je brzo udahnuo. Ono što je pred sobom vidio bila je točna nadopuna Jessie Kelley. Sto je na Jessie bilo svijetlo, prozračno i plavo, to je kod ove žene bilo tamno no vrlo tajnovito i zamamljivo.

– Moje je ime Laura Morgan – reče sada žena. – Već

sam mnogo čula o vama, Alane Gannone. A možda je dobro, i možda je upravo tako moralo biti, da sam se zbog kiše morala skloniti u ovu kuću. Sada vas vidim, Alane Gannone. I ja...

— Vi ste žena Jeffa Morgana, ili njegova sestra? — upita Alan.

— Njegova žena — promrmlja ona i polako mu se približi.

— Više ne pada kiša, ali vani nisam vidio vašega konja. Gdje ste ga ostavili?

— Ne znam — odgovori ona promatrajući ga pažljivo. Stajala je sada sasvim blizu njega, u košulji i hlačama s raspuštenom kosom.

— Blaisdell vas traži — ona će iznenada. — On je sa četom jahača negdje na putu da vas pronađe. A kad vas nađe, tada će...

— On me našao — prekine je Alan gorko.

Vidio je kako je zadrhtala i kako su se njezine velike modre oči raširile.

— A što je bilo zatim? — upita ga.

Alan Gannon se digao, no pazio je pri tome da ne stane previše čvrsto na ranjenu nogu. Znao je da bi ga to jako zaboljelo.

— Moramo sam Henryja Blaisdella ubiti u samoobrani!

Pokušao je zakoračiti, ali nije uspio. Nije bilo više snage u ranjenoj nozi i morao se pridržati. Sada je tek žena opazila da mu je jedna nogavica bila sva krvava.

— Vi ste ranjeni. Vidim to tek sada! Gospodine Gannone, morate ponovo leći. Razumijem se dobro u strijelne rane.

Vi ste se borili s Blaisdellom i njegovim razbojnicima? I ubili ste Blaisdella, premda je bio u pratnji nekolicine surovih momaka?

— Ponio se kao ludak — reče Alan i sjedne.

Ona mu je stavila obje ruke na ramena nastojeći da ga prisili da legne na ležaj.

— Bio je ludak koji se smatrao nepobjedivim, neranjivim i vrlo silnim. Išao je na mene sa sačmaricom i pucao. Ludak! Pa što je mislio? Bio je čvrsto uvjeren da je on utjelovljenje ranča Starbow, da je on njegova snaga, veličina i moć. Da, to je vjerovao Henry Blaisdell!

Ona se okrenula, otišla do ognjišta i stavila lonac s vodom da se zagrije. Zatim je uzela u ruku nož za kruh i došla do Alana. Skinula mu je teškom mukom čizmu s ranjene noge i nožem razrezala nogavicu.

Nekoliko je časaka promatrala ranu i opipavala je.

— Tane nije duboko — reče zatim — To je samo mala, okrugla sačma.

Sagnula se i izvadila bodež iz jedne sare. Bodež je bio malen, ali je imao tanku i vrlo šiljatu oštricu.

— Kad budem imala vruće vode da iskuham oštricu, izvadit ću vam tane. A gdje tu ima povoja?

— Tamo u ormaru — mrmljajući odvrati Alan, a zatim je upita: — A zašto mi помаžete, gospodo? Pa ja sam...

— Blaisdella sam se uvijek bojala. Moj muž nije mu nikada bio dorastao. Blaisdell se sve više osjećao pravim gospodarom ranča, a ja sam vjero-

jatno pripadala onim stvarima koje je on želio posjedovati. Uvijek sam ga se plašila.

Otvorila je ormar i izvadila sve što joj je bilo potrebno.

— Bojim se i onoga revolveraša Oakleyja Fishera. Jer i on ima svoje želje. Kad me pogleda, vidim ih u njegovim očima.

— Zašto mi sve to govorite?

— upita je Alan.

Ona je stajala pred njim, a on je sasvim jasno osjećao kako iz nje izviru strujanja, čudna neka strujanja.

— Dodite sa mnom — govorila mu je Laura. — Zauzmite Blaisdellovo mjesto. Budite nadglednik i upravitelj ranča Starbow. Ranč je moj, razumijete li! Moj muž samo glumi gazdu, ali on ne valja ništa. Jedva razlikuje kravu od bika. Blaisdell se nikada nije mnogo obazirao na to što bi Jeff Morgan rekao. A Jeff Morgan je uvijek bio samo kartaš koji je išao od jednoga grada do drugoga. On samo vrlo dobro izgleda i kad sam ga upoznala, predstavio se kao nekadašnji major vojske Konfederacije. Mislila sam da je samo privremeno zapao u poteškoće jer je bilo prošlo tek malo vremena od rata. No on nije bio ni običan vojnik. Nije bio ništa! Pomagala sam mu pljačkati glupane u kartašnicama. Dok nisam naslijedila ovaj ranč. Ali on nije za taj posao. On bi mi htio dokazati da...

— Dobro, dobro — prekine je Alan. — Nije potrebno da mi to sve pripovijedate. Ako je zaista Henry Blaisdell bio onaj koji je grmio i oblačio na ranču Starbow, bit će sada mir.

Onda sigurno više nitko neće tjerati doseljenike iz ove zemlje. Gospodo, ja ne želim biti nadglednik na vašem ranču.

Ona mu se sasvim približila.

— Potrebna mi je pomoć — rekla je. — Netko mora otjerati tog revolveraša Oakleyja Fishera. A netko mora i voditi ljude ranča onako kako to ja želim. Samo se tako mogu osloboditi Jeffa Morgana.

Alan se gorko nasmiješio.

— Gospodo, ja ne bih htio biti taj. Mene su već kupili za sto dolara! Ja se moram brinuti za ovaj ranč i ne mogu napustiti svoje mjesto.

Ona ga je netremice gledala, a oči su joj sada bile posve tamne.

— Zar ja ne vrijedim ništa?

— Upita Laura. — Zar nisam slavnom Alanu Gannonu dovoljno ponudila?

— Mislim da vas sada dobro shvaćam — odvrati Alan. — Vi ste lijepi, poželjni, lukavi i odlučni. Tri su vam muškarca služila. Bili su to Henry Blaisdell, Oakley Fisher i Jeff Morgan, čije ime nosite. Sva su vam trojica služila. Jeffa Morgana smatraju gazdom i on je odgovoran za sve što se događa. No Henry Blaisdell je postao previše samovoljan i nije htio više biti slugom, nego gospodarom. A i Oakley Fisher će sada također tražiti više od svoje plaće revolveraša. Sada sam se pojavio i ja. Vi ste došli ovamo da me upoznate. A kad ste čuli da sam morao ubiti Blaisdella, odlučili ste odmah što da radite. Promislili ste to hladno i odlučno.

— A zašto? — upita ona oštro.

– Vi ste veliki rančer pljačkaš. Upravo ste me htjeli kupiti, a platitli biste, vjerojatno, i punu cijenu. Ali ja bih tada morao raditi ono što biste vi od mene tražili. Ne, gospodo, nikako ne!

Ona potvrdno kimne.

– Bio je to pokušaj – odvratiti hladno. – Mogli ste postati nadglednikom velikoga ranča. A ja bih vašu vjernost dobro platila.

Otišla je u drugu sobu po svoj ogrtač i pošla prema vratima govoreći hladno:

– Budući da se nas dvoje nismo mogli složiti, ne mogu vam ni pomoći.

– Znat ću i sam izvaditi tane. Nadam se, gospodo, da ćete naći svoga konja.

– Znam točno gdje je – ona će otvarajući vrata. – Dakle dobro, Gannone, sada smo neprijatelji! Budite vi samo uz doseljenike i uz onu plavu kozu, onu Jessie Kelley, koja bi htjela osvetiti smrt svoga brata. Jača sam od svih vas!

Rekavši to, Laura je nestala.

XVII

Alan Gannon je izvadio tane iz noge i povio ranu. Zatim se ispružio na ležaju i zaspao nemirnim snom.

Nije bilo prošlo ni pola sata, kad ga je nešto probudilo.

Vani je rzao konj.

Zatim su se vrata naglo otvorila.

U sobu je ušao čovjek s upe-renim revolverom. Gannon je prepoznao Jeffa Morgana, supruga one žene koja ga je malo prije pokušala odmamiti na svoj ranč.

Alan Gannon je polako sjeo.

Gledao je Jeffa Morgana mirno, a zatim mu rekao:

– Bit će to lako za vas, Jeffe Morgane. Ja nemam pri ruci nikakvo oružje. Samo nećete moći tvrditi da ste me ubili u poštenoj borbi. Za to morali biste ovdje ostaviti neko oružje, oružje iz kojega je bio opaljen hitac. Što ćete sada, gospodine?

– Sigurno imate negdje kakav revolver – reče Jeff Morgan približavajući se Alanu. Pažljivo je obilazio oko njega i promatrao ga. Morao je ipak uvidjeti da Alan nema revolvera sakrivenog u odjeći.

– Vi ste ubili moga nadglednika Henryja Blaisdella.

– Da, ubio sam tog lovca na ljude! Bio je to ludak koji je predvodio krdo divljaka. To mu je udarilo u glavu. I vas bi Blaisdell jednoga dana bio otjerao, Morgane. A bio bi osvojio i vašu ženu. Bio je to onaj tip čovjeka koji sve uzima silom i zna skršiti svaki otpor. Vaš revolveraš Oakley Fisher mogao bi vas možda obraniti, ali možda i ne bi. A gdje vam je sada taj junak? Zar ste možda došli ovamo posve sami? Prije jedan sat bila je ovdje vaša žena. Htjela me nagovoriti da dođem na ranč Starbow.

– To znam – reče Morgan. Još je obilazio po sobi i pretraživao prostoriju. – Moja je žena stalno u potrazi za nekim jakim čovjekom. A budući da je to tako, želim se sada s vama boriti. Gdje je vaš revolver? Hajde, uzmite ga u ruku! A tada...

Alan Gannon ode do prozora, gdje je na polici stajao zemljani vrč u kojem se nala-

zio revolver Jessina brata. Ležala je tamo i duhankesa i lula. Alan napuni lulu duhanom, i dok je to radio, promatrao je Jeffreyja Morgana, koji je sada spustio ruku s revolverom i najedanput postao vrlo nesiguran i nekako zbunjen, bespomoćan.

— Ta je žena otrov za vas, Morgane — govorio je Alan Gannon tražeći šibicu. Pomaknuo je veliku zemljanu posudu u stranu i mrmljao: — Ovdje negdje bile su šibice...

Pri tome je uhvatio posudu za gornji rub i malo je nagnuo, kao da u njoj nešto traži.

— Ah, evo ih konačno — reče kao umiren i posegne rukom u posudu, a kad je ruku izvadio, dogodilo se to vrlo brzo.

No i Jeff Morgan reagirao je brzo. Podigao je naglo svoj revolver i opalio. Bio je to munjevit hitac koji je razbio zemljanu posudu pokraj Alanova ramena.

No drugi hitac Jeff Morgan nije više dospio opaliti jer čim je pritisnuo okidač, tane iz Alanova revolvra ozlijedilo mu je dva srednja prsta i on je morao ispustiti oružje iz ruke.

— Ludače! Mogao sam vas tako pogoditi i usred čela — reče mu Alan Gannon. Zavladao je iznenađena tišina poslije ta dva hica.

Dim baruta širo širio, sobom i štipao za oči. Alan ode do vrata i širom ih otvori. Pri tome je stalno pazio na Jeffa Morgana. Taj nije bio dovoljno tvrd da bi drugom, neozlijeđenom rukom prihvatio revolver koji je ležao na zemlji posve blizu njega. Morgan je klečao na podu, oči su mu bile pune suza, a ranjenu desnicu stisnuo je pod lijevi pazuh i čvrsto je pritisnuo uz tijelo.

Glasno je stenjao, pa je bilo jasno da je to čovjek koji ne može podnositi boli.

Alan Gannon mu se polako približio.

— Zavrit ću vam ranjenu ruku, a

zatim možete odjahati do liječnika. On je vjerojatno još kod Millerovih. Jeffe Morgane, vi baš niste previše tvrdi! A ne znate ni osobito dobro baratati revolverom. Mora da ste jednostavno bili ludi kad ste došli da me napadnete.

Alan ode po platno za zavoj i kad se vratio, obrati se Morganu:

— Sjednite tamo na onaj stolac i stavite ruku na stol!

Morgan ga poslušao, no pri tome je stenjao kao da je izgubio čitavu ruku. Alan mu stavi debeo zavoj, a zatim digne Morganov kolt i zatakne ga u korice. Morgan je napola ležao na stolu, a njegovo energično i lijepo lice neprestano se trzalo. Na čelu mu se pojavioše krupne kapi znoja.

Njegovom su se glavom vrzle svakojake misli. Još nikada nije sam sebe vidio tako jasno. Nije ovako spoznao sve svoje slabosti. Disao je teško, a u sebi je osjećao prazninu i bespomoćnost.

— Mogu li otići? — upita nakon nekog vremena.

Alan Gannon potvrdno kimne glavom.

— Dakako! Možete slobodno otići!

Idući prema vratima, Morgan zastane i upita:

— Zašto me niste ubili?

— Ne vrijedite mnogo, Morgane — odgovori Alan Gannon — ali pomalo vas ipak žalim. Vaša je vanjština tako varljiva da su vas jamačno uvijek precjenjivali i tražili od vas više nego što možete učiniti. Tako ste uvijek nanovo razočarali i sebe i druge. Da, tako se zbilo i sada.

Jeff Morgan ne reče ništa. Izišao je bez riječi. Uskoro su se udarci kopita njegova konja izgubili.

XVIII

Alan je dugo spavao. Probudio se u kasno poslijepodne. Priredio je sebi nešto za jelo, a kad je pojeo, pojavili su se gosti. Bili su to Vaugh McQuown i Curley Holloway. Kad su sjahali, prišli su bunaru gdje je Alan prao posude.

— Čak i ako nismo dobrodošli, ostat ćemo ovdje — rekao je Curley i othramao do klupe pred kućom. Kao štap poslužila mu je puška. Kad je sjeo, nastavi:

— Dobit ćemo pojačanje. Sam Miller obilazi na svom konju doseljenike da im protumači situaciju. Ako ranč Starbow ostvari svoju prijetnju i tjerajući stado kroz dolinu dođe na zemlju doseljenika, zaustavit ćemo ih na granici ovoga ranča. A ti, Alane, ti treba da nas vodiš!

Alan samo lagano kimne. Tek poslije, pošto je posude donio u sobu i spremio u ormar, rekao je mirno:

— Kao i svaki drugi ranč, i ranč Starbow će u proljeće okupljati svoje stado i prebrojavati stoku. Odjahat ću onamo i tamo zastupati interese ranča Kelley. Našao sam još mnogo goveda s Kelleyjevim žigom na pašnjaku. No većina ih je sigurno odlutala. Potrebno je sada da ranč Kelley prijavi svoje zahtjeve.

Dok je to govorio, Vaugh i Curley su ga gledali u čudu. Sumnjičavo su tresli glavama i uzdisali. Zatim su zalosno pogledali jedan drugoga, a Curley je upitao:

— Jesam li ja to dobro čuo, prijatelju Vaugh? Zar je ovaj džentlmen ovdje zaista rekao da će odjahati na proljetno okupljanje stoke i tamo zastupati interese ranča Kelley?

Vaugh McQuown kimne
potvrđno.

— Da, to je ovaj mister zaista rekao.

Curley ga zahvalno pogleda i doda:

— Oh, hvala ti! A ja sam pomislio da sam šenuo pameću, no ti si mi potvrdio da sam ipak još pri zdravoj pameti i da nisam pogrešno čuo.

Digao se stenjući s klupe i s obje ruke pritiskao tijelo kao da ga još bole sva rebra.

— Gospodine Gannone — reče zatim podrugljivo. — Vi ste si-

gurno valjan momak. Ali i ljudi na ranču Starbow znaju svašta. Ako se pojavi onaj pakosni Oakley Fisher sa svojim gadnim revolverima, sumnjam da ćete moći zastupati interese ranča Kelley. Mister Gannone, zar ste zaboravili da ste ubili nadglednika ranča Starbow? Zar ste to zaista mogli zaboraviti?

— Ne! Mislim na to svakoga časa, na tu nepotrebnu i besmislenu borbu na koju su me, manjeviše, obje strane prisilile. Dovoljno često mislim na to! — odgovorio je Alan.

Nakon tih riječi zašutjeli su. Sjedili su sada jedan pokraj drugoga na klupi pred kućom. Noć se već bila spustila.

Iznenada začuju topot kopita. Približavali su se jahači.

Vaugh McQuown se digne i zadovoljno reče:

— Dolaze! Znao sam da će svi doći! Evo ih tamo, dolaze!

Ušao je u kuću, ali se odmah vratio s upaljenom svjetiljkom u ruci. Objesio ju je na zid pokraj ulaza u kuću. Zatim je otišao do staje i iz nje također iznio fenjer. I njega je objesio na zid pokraj stajskih vrata. Tako je donekle osvijetlio dvorište ranča.

A jahači su već ulazili u dvorište. Dolazili su u pojedinačnim skupinama, a ne kao jedinstvena grupa. Postavili su svoje konje uokrug, sjahali i prišli bliže napravivši polukrug. Kašljucali su da prikriju svoju zabrinutost, strugali nogama po tlu i nesigurnim pogledima, punim briga i nepovjerenja, kružili po dvorištu.

Gledali su onu trojicu pred kućom.

Mali Sam Miller istupi i reče:

— Sve sam ih skupio. To su svi doseljenici, farmeri i posjednici malih rančeva u ovoj zemlji. I svi su oni došli da vam budu pri ruci, gospodine Gannone, ako bi se ranč Starbow htio osvetiti za poraz što su ga njegovi ljudi doživjeli ispred moje kuće.

Poslije tih riječi nastao je tajac. Čulo se samo disanje okupljenih

ljudi ili pojedinačno kašljucanje.

No, Vaugh McQuown i Curley Holloway sada su se činili nekako potišteni. Alan je to osjetio po njihovoj suspregnutom disanju koje je katkad zvučalo kao da uzdišu.

Sam Miller digne obje ruke i vikne, kao da se sam želi ohrabriti i drugima pokazati put:

– Bit ćemo uz čovjeka koji se usudio da ustane protiv ranča Starbow, koji je pobijedio njihovog nasilnog nadglednika i koji je...

– Dobro, dobro, prijatelju – prekine ga Alan Gannon.

Njegov je glas bio, doduše, miran i samouvjeren, ali se ipak u njemu mogla osjetiti i ogorčenost i odbijanje. I Alan je sada ustao s klupe i gledao ljude što su stajali pred njim u polukrugu. Načinio je nekoliko koraka prema njima i zaustavio se pred jednim čovjekom kojega upita:

– Sigurno imate kod kuće ženu i djecu?

– Imam ženu, njezinu majku i četvoro djece – odgovori čovjek tiho.

– I vi ostali imate kod kuće obitelj, zar ne? Znam ja to! Doživio sam već to. Vi ste tako siromašni da su bez vas vaše obitelji izgubljene, jer za sobom ne ostavljate ništa što bi im moglo pomoći. Vaš je rad, za sada, vaš jedini posjed. I vi biste se dobro borili da su vaše žene i djeca neposredno ugroženi, recimo da im prijete napad Indijanaca koji vas žele skalpirati. No ovako, vi se još nadate da ćete proći bez najvećeg uloga. Dobro, možda će tako i biti. Jer ja ne želim vašu pomoć! Ne želim da mi pomažu zastrašeni ljudi! Vi mi ne možete pomoći, a ja vas i nisam molio za pomoć. Sam Miller vas je doveo ovamo na vlastiti poticaj. Neću vašu zaštitu! Dosad sam već više puta stajao pred istim problemima i sâm sam ih riješio. Vratite se kući k svojim obiteljima! Ja vas ne trebam!

Kad je Alan izgovorio te riječi, dugo je vremena bilo potpuno tiho.

A zatim se iz pozadine začuo gals glas olakšanja:

– Vidite li! Rekao sam vam ja! Taj ne treba pomoć nas siromaha. On se jednostavno rješava i najgorih momaka s ranča Starbow tako da ih redom ubija. I tada će ovdje zavladati mir, red i sigurnost. Možemo se mirno vratiti svojim kućama. Jessie Kelley je dobro znala kakvoga je čovjeka namjestila. On ne želi našu pomoć!

– Jer ta pomoć ne bi bila od velike koristi – prihvati Alan ponovo. – Neki bi od vas mogli stradati ili poginuti ako ljudi s ranča Starbow zaista dodu da speru sramotu što sam im nanio. Mislim da to neće učiniti. Da, gotovo sam siguran u to, ili bih se grdno prevario u Jeffu Morganu koji je danas u rano jutro bio kod mene. Htio me ubiti, ali mu to nije uspjelo. I tako se mnogo toga promijenilo. Vratite se kući, ljudi!

Malo je zastao, a onda nastavio hladno i nesmiljeno:

– Htio bih da vam jednom bude jasno! Netko, tamo straga, nazvao me malo prije revolverašem koji jednostavno ubija one najgore i na taj način osigurava mir. Čujete me, ljudi! Ja ovu borbu nisam tražio. Opirao sam se da uđem u nju, no na kraju nisam više mogao uzmaći. Nemojte misliti da me takve opake stvari raduju. Uvidio sam da sada ne mogu samo tako odjahati. Nemojte me samo smatrati revolverašem koji se veseli kad može mahati svojim koltom. Vi uopće ne shvaćate koliko mi bol zadajete kad me smatrate jednim od onih revolveraša koji koriste svaku priliku kako bi pronašli razlog da mogu potegnuti oružje i pucati. Osjećam zapravo sažaljenje prema vama! Žalim vas, jeste li me razumjeli! I samo zato opteretit ću svoju savjest tom borbom. Sam ću zato pucati, zato ću uništavati i prolijevati krv. Znam točno što će se dogoditi kad budem gotov, kad vas ranč Starbow više neće ugrožavati, kad budete osjećali da vlada mir i da ste sigurni. Tada ćete...

Prestao je govoriti i samo je još umorno mahnulo rukom. A što bi im još mogao reći? Već sada osjeća svu svoju osamljenost. Osjeća opet doduše – nevidljiv, ali do neba visok zid koji se isprijedio između njega i tih ljudi. Za njih je on revolveraš koji se jedini usudio suprotstaviti sili kojoj oni nisu dorasli. Za njih je i on strašna snaga koja može uništiti i razoriti. On ne pripada njima. U početku bit će mu zahvalni. Ali nikada im on neće pripadati, u to je posve siguran. A poslije, on će ponovo odjahati, u to je posve siguran. A poslije ponovo će odjahati dalje, usamljen kao i prije i opet će izgubiti dio svoje vjere u svijet i u ljude. Ponovo će osjetiti kako ostaje po strani i kako ima malo zajedničkog s takvim ljudima. A takva je većina ljudi.

– Otidite svojim kućama – reče im pomalo surovo – i nemojte reći još jedanput da me je za ovo unajmila Jessie Kelley. Ostao sam ovdje jer drugačije nisam mogao, i to iz više razloga. Idite i čekajte dok učinim za vas ono što se mora učiniti!

Nakon tih Alanovih riječi ljudi su još neko vrijeme šuteći stajali pognute glave, kao omamljeni. Ipak su mnogi od njih sada osjećali olakšanje. To je bilo sigurno.

Ne moraju se boriti!

I kao da su se bojali da bi Alan mogao promijeniti svoje mišljenje i ipak zatražiti od njih da mu pomognu, oni su odjednom brzo odjahali kao na nečiju zapovijed.

Brže su odjahali iz dvorišta nego što su dojahali.

Kad se topot konjskih kopita izgubio u noći, Vaugh McQuown će tiho i ozbiljno:

– Alane, nemoj ih osuđivati! Oni su sitni, ali marljivi i poštenu, i vole svoje obitelji. Oni su poput marljivih mrava i...

– Ne osuđujem ih – reče Alan i udalji se.

Kad se poslije vratio u kuću, obojica uzgajivača konja hrkali su kao

za okladu. I Alan se ispružio. Sada se opet osjećao malo bolje. Nestalo je ogorčenosti.

XIX

Kad su idućeg jutra Vaugh i Curley osedlali svoje konje, upita ih Alan:

– Namjeravate li možda, da zajedno sa mnom odete na okupljanje stoke ranča Starbow?

– I mi također posjedujemo nekoliko tuceta goveda – reče Vaugh. – A osim toga, nekoliko nam je kobila odlutalo. Pri sakupljanju stoke običaj je da se skupe svi susjedi i potraže odlutale životinje. Ako vam je pravo, gospodine, mi bismo vam se pridružili.

On pogleda Alana, i ovaj je u njegovim očima vidio da taj gorostas neće promijeniti svoju odluku. A i Curley također jer su bili vrlo dobri prijatelji.

– Dobro – mirno će Alan.

XX

Dva sata poslije stigli su do logora kauboja za okupljanje stoke. Smjestio se u jednoj udolini u kojoj su bila dva stada stoke s obje strane jezera, dugačkog i ne previše širokog, a tu su stoku čuvala dva jahača.

Logor se nalazio ispod nekoliko visokih stabala. Svakdje su kauboji bili u pokretu. Kuhar i jedan dječak, lica punog sunčanih pjega, radili su u logoru.

Tu je bila i Laura Morgan.

Upravo je dojahala u logor na lijepom šarcu. S njom je bio jedan stariji kaubojski koji je imao brkove i izgledao vrlo surovo. Opet je bila odjevena u prugaste hlače, a i njezina bluza bila joj je priljubljena uz tijelo. Crvena marama što ju je nosila oko vrata, vijorila je na vjetru, a crna kosa bila je svezana na zatiljku.

Izgledala je vrlo lijepo i energično.

Zaustavila je šarca i upitala:

– Što vas, džentlmeni, vodi u moj logor za okupljanje stoke?

– Tražimo odlutala goveda koja

su se umiješala u vaša stada, gospodo – mirno odgovori Alan Gannon promatrajući čovjeka sa surovim licem.

Odmah je kimnula rekavši:

– Naravno, pa to je svakdje uobičajeno!

Zatim je prstom pokazala čovjeka koji je dojahao s njom.

– Ovo je Luke Starr! On je nadglednik ranča Starbow. Luke – obrati mu se – svi susjedi koji žele potražiti svoje životinje, dobit će od nas svu potrebnu potporu.

Kauboj samo kimne, a zatim reče:

– Među našim životinjama nalazi se i nekoliko krava i teladi s ranča Kelley. – Govorio je mirno i odrješito.

Pri tome je promatrao Alana Gannona vrlo pažljivo i hladno. Odmjeravao ga je točno, no nije bilo neprijateljstva u njegovu pogledu. Bio je to samo ispitivački pogled iskusnog čovjeka.

– Sa mnom neće biti svađe, gospodine Gannone! Jer ja sam kauboj i samo se brinem za goveda što pripadaju našem ranču. Ja predvodim ljude na paši i brinem se za goveda. To je naš posao.

Zašutio je kad je sve rekao. On je sebe i sve ostale prave kauboje vrlo jasno distancirao od revolveraša jahača. Pokazao je tim riječima da ne odobrava njihovo ponašanje.

Alan Gannon kimne.

– Možda se možemo nagoditi – promrmlja. – Ja ću sva goveda što pripadaju ranču Starbow s Kelleyeva pašnjaka tjerati prema jugu, u dolinu, i prema mjestu gdje se obavlja okupljanje stoke, a vi ćete narediti da se stoka što pripada ranču Kelley tjera prema sjeveru.

– To možemo učiniti – reče Luke Starr.

Ponovo su se pogledali, i u tom pogledu nije bilo nenaklonosti. To je Alana Gannona začudilo. Uskoro je saznao zašto je sve tako miroljubivo i razborito. Naime, Laura Morgan je sve objasnila:

– Mnogo se toga promijenilo, gospodine Gannone! Henry Blaisdell bio je opaki revolveraš, nasilan čovjek i...

– Dobro, dobro – prekine je Alan, ali ona odmahne glavom i nastavi:

– Blaisdell je bio razbojnik. Vi ste se morali braniti od njega, gospodine Gannone. I moj vlastiti muž, i on je bio razbojnik. Htio vas je ubiti, zar ne? Jako ste ga prestrašili. Odjahao je. Zapravo, pobjegao je pred vama. No, dobro! Ovaj je ranč moje vlasništvo. Nikada nije njemu pripadao. A kako ste me vi, na neki način, oslobodili i Blaisdella, i moga muža, sada naposljetku mogu upravljati tim rančem onako kako sam to uvijek željela. Otpustila sam i Oakleyja Fishera i sve druge revolveraše. Sada na ranču Starbow rade samo pravi kauboji. Ja želim živjeti u miru sa svojim manjim susjedima. Da, želim im čak pomagati! Pomoći ću svakom malom susjedu koji me bude molio za pomoć. Gospodine Gannone! Neće više biti nepravilika! Sada sam naposljetku ja gazda, a Luke Starr je dobar nadglednik. Sve je sada drugačije, gospodine Gannone. Blaisdella nema više među živima, a moj je muž odjahao i ja ću se razvesti od njega. Otpustila sam Fishera i svu revolverašku bandu. Što još želite, gospodine Gannone?

– Vi ste pametna žena – polagano će Alan Gannon kao da o nečemu razmišlja. Ipak potvrdno kimne i ponovi:

– Da, vi ste vrlo pametni, gospodo!

Okrenuvši napola svoga konja, Alan nastavi:

– Ne želim ništa drugo nego mir i sigurnost za male ljude koji žive u sjeni velikoga ranča. Učinjeno je mnogo zla. One prve noći kad sam došao u ovu zemlju, ovu su dvojicu žestoko pretukli. I sva-tove u školskoj zgradi omeli su zlobno i surovo. Ranili su mladenca i... Sve to vi, gospodo, i sami vrlo dobro znate! Ranč Starbow

treba još mnogo toga da popravi. Vaša je dužnost da pomažete vašim malim susjedima.

Još je jednom pogledao nadglednika, a ovaj samo potvrdno kimne glavom.

— Ja sam žena — reče Laura Morgan pomalo ostrim glasom. — Pretpostavljam toplinu i prijaznost hladnoći i neprijateljstvu. Učinit ću što mogu. To vam obećajem!

— Dobro, vidjet ćemo — promrmlja Alan Gannon i dodirne obod šešira.

Zatim odjaše.

Curley Holloway i Vaugh McQuown još su oklijevali. Bili su, naime, zbunjeni i preneraženi. Osjećali su se nesigurno, kao da su bili zatečeni. Nisu nikako mogli shvatiti da se sve odjednom potpuno okrenulo i promijenilo.

— Vi ćete dobiti odštetu — iznenada će Laura, obrativši se njima. — Blaisdell i njegovi momci učinili su vam mnogo nažao. Ja ću...

— Ne bismo htjeli da nam išta darujete — odvrati Vaugh McQuown promuklim glasom i dotakne šešir. — Neime, gospodo, vi ne možete odgovarati za ono za što niste krivi. Oni ljudi — Blaisdell, Morgan i Fisher — nisu vas htjeli poslušati, nisu podnosili da im žena zapovijeda. Bit će sve dobro ako malo pomognete doseljenicima koji su izgubili čitavu žetvu i nisu ove godine mogli ništa posijati jer...

— Pobrinut ću se za to! — Rekla je to glasno i oštro te odmah odjahala.

McQuown i Holloway kimnuli su nadgledniku, a ovaj reče:

— Bit će sada bolje!

XXI

Prošlo je nekoliko dana. Bili su to dobri i mirni dani. Proljeće je bilo u punom cvatu.

Alan Gannon jahao je svakoga dana preko pašnjaka ranča Kelley i tjerao prema jugu stado stoke što je pripadala ranču Starbow. Dobio je i on stado Kelleyeve stoke, pa čak i nekoliko teladi bez žiga. Bile

su tu i jednogodišnje životinje koje nisu više sisale, ali nisu imale žig. Kauboj koji ih je dotjerao, rekao je nehajno:

— Lijep pozdrav od Lukea Starra! On misli da se više ne može točno utvrditi koliko jednogodišnjih životinja treba imati ovaj ranč. Zato vam šalje isti broj takvih životinja koliko teladi ima ove godine kod Kelleyjevih krava. On vas pita da li ste time zadovoljni.

— Da, jesam — odgovori Alan Gannon.

Trebalo mu je dva dana dok je sve te jednogodišnjake žigosao Kelleyjevim žigom. Katkada bi navratili Vaugh McQuown i Curley Holloway te bi mu nekoliko sati pomagali. Donijeli bi mu neke namirnice ili primili od njega narudžbe.

Pripovijedali su mu da je Jessie Kelley još kod Marte Miller. Brine se za njezinu djecu i vodi kućanstvo. Naposljetku je saznao da je vlasnik saluna, Lionel Harline, otvorio kreditni posao.

— Svi farmeri, doseljenici i mali rančeri odlaze k njemu po kredit — reče Vaugh McQuown. — Kupuju sjeme, i usprkos poodmaklom dobu godine, obrađuju još svoja polja koliko mogu. Svi su oni opet puni nade i počinju raditi kao mravi kojima su uništili mravinjak, ali koji se nikada ne predaju nikada.

Alan Gannon je poslije razmišljao o tome što je čuo od Vaughna, kad je ovaj već odavna odjahao.

A na Jessie mislio je sve češće. Borio se protiv toga, ali njezina se slika sve češće pojavljivala u njegovim mislima i pred njegovim očima.

XXII

Idućega dana odvezao se Alan Gannon u šumu da nasiječe kolce. Sada se osjećao već gotovo posve dobro. Vratila mu se njegova prijašnja snaga i sposobnost, iako mu je još manjkalo više od pet kilograma do njegove normalne težine. No mirno jahanje, stalno bo-

ravljenje na svježem zraku i dobro jelo učinili su brzo od njega opet onakvog čovjeka kakav je bio prije.

Radio je dva dana u šumi, i taj rad sa sjekirom još ga je više očeličio i vratio punu snagu i izdržljivost. Toga su dana došli i McQuown i Holloway i pomagali mu u poslu.

Nekoliko dana kasnije upregnuo je kola i uputio se prema gradu da doveze žicu što ju je McQuown već bio za nj naručio.

Jutro je bilo lijepo i on je pustio konje da kasaju po volji, a on je mislio na to da danas mora posjetiti Jessie Kelley jer će ona morati platiti tu žicu.

Alan je još razmišljao o tome kako da se ponaša kad bude stajao pred njom.

Izenada nešto bljesne s vrha obližnjeg brežuljka. Pucanj je bio vrlo glasan jer je pucano iz puške za bizone, naime – puške velikoga kalibra s dugom cijevi.

Alan Gannon je osjetio strujanje zraka što ga je proizvelo tane kad je prozujalo kraj njega.

Reagirao je instinktivno: podigao se iznenada s klupe, propeo se i podigao ruke uvis kao da je pogođen, a zatim je s kola pao na travu. Budući da je sve to moralo izgledati uvjerljivo, riskirao je prilično jak pad. No imao je sreću. Nije ništa slomio kad je svom žestinom pao na zemlju.

Sada je ležao na travi i čekao. Čekao je vrlo dugo. Čuo se drugi pucanj s brežuljka. Tane je pogodilo Alanovo rame jer je ono bilo visoko iznad trave.

Nije se pomakao.

I konji zapregnuti u kola nisu se micali. Bili su navikli na pucanje iz pušaka i iz revolvera, jer takav je morao biti svaki pouzdani konj u toj zemlji gdje su još prije kratkog vremena Indijanci često prolazili.

Alan Gannon je strpljivo čekao. Imao je uza se kolt Jessieina brata. Sada se sjetio da je Jessiein brat bio ubijen puškom za bizone i da

se i na njega pucalo s jednog brežuljka.

Sada je on, Alan, bio na redu. I on je, kao i Jessiein brat, bio čovjek koji je smetao ranču Starbow. No to je bilo prije! Ta sada je sve postalo drugačije: Blaisdell je mrtav, Jeffrey Morgan je otišao, a Oakleya Fishera i druge revolveraše otpustila je Laura Morgan jer želi upravljati rančem miroljubivo. Ona želi živjeti sa svojim susjedima u miru. Da, čak im želi pomagati.

Pa ipak je netko s brežuljka puškom za bizone pucao na Alana Gannona! Prošlo je još nekoliko minuta. Alan je ležao potpuno mirno, iako su ga smetale buhe i kukci.

Uskoro zatim začuje topot kopita koji se udaljavao.

Znao je da je strijelac koji je pucao iz zasjede odjahao. Ustao je, pošao prema kolima, popeo se na njih i dovezao do podnožja brežuljka. Tamo se zaustavio i počeo penjati prema grebenu. Nije bilo naporno. Gore je ugledao visoravan, nekoliko stijena i stabala. Našao je i tragove konja i čovjeka, te obje čahure. To je bio dokaz da je strijelac svoju pušku i treći put nabio, jer bi inače našao samo jednu čahuru.

Dok je još promatrao vrlo velike tragove nogu i čudio se da taj čovjek, tako velikih nogu, pravi vrlo male korake, čuo je kako mu se približava jahač s druge strane brežuljka.

Uskoro zatim prepozna Jessie Kelley. Jahala je na ridanu i približivala se vrhu brežuljka. Njezin je konj bio pokriven pjenom. Mora da je jahala vrlo brzo. I ona je bila sva zažarena, a njezina kosa raščupana od vjetra. Kosa joj je slobodno lepršala i Alanu se činilo da je upravo ovako vrlo lijepa.

Nije nosila hlače, nego suknju od srneće kože, i to tako skrojenu da je bila pogodna za jahanje.

Zaustavila je konja pokraj Alana i pogledala ga.

— Čula sam dva pucnja. To je bila puška za bizone. A upravo s ovoga brežuljka pucali su i na moga brata. Da li su sada pucali na vas, Alane?

— Da — potvrdi on. — A ja upravo podižem ogradu na granici prema ranču Starbow. Morat ćete platiti žicu što sam je za tu ogradu naručio, Jessie!

— To sam već jučer učinila — odgovori mu ona promatrajući ga na poseban način, koji on nije mogao prozreti.

Neko su vrijeme šutjeli.

— Alane, je li vam još žao što ste ostali? Želite li otići? Jeste li još uvijek usamljen? — upitala je Jessie.

On samo kimne glavom.

— Kad bih znao da će Laura Morgan održati svoju riječ, da će zaista ostaviti svoje male susjede da mirno žive i rade, te da će svoj veliki ranč voditi pošteno, tada bih već bio otišao.

— Vi joj ne vjerujete, Alane?

Podigao je ramena kao u nedoumici i opet ih spustio. Promatrala ga je još pažljivije. Budući da se već duže vrijeme nisu vidjeli, opazila je promjene na njemu. Vidjela ga je sada onakvog kakav je zaista bio i spoznala da je tada, kad ga je našla na cesti, bio samo vlastita sjena. On je visok momak, vrlo miran i pouzdan, pomisli ona u sebi i osjeti duboko žaljenje što je revolveraš.

Na njezina je pitanja odgovorio ukratko.

— Ne vjerujem nikome, a osobito ne vjerujem ženi. Ne, toj Lauri Morgan ne vjerujem! Nije teško prozreti njezinu igru.

Poslije kraće stanke, Alan nastavi:

— Netko je na mene pucao i htio me ubiti. Gospodice Jessie, niste li možda vidjeli jahača koji je na mene pucao iz zasjede? Došli ste iz onoga smjera kamo je on odjahao.

Jessie Kelley mu nije odmah odgovorila. Čekala je nekoliko trenutaka i pri tome grizla donju usnicu.

— Nisam mogla prepoznati jahača. Bio je previše udaljen i uskoro je nestao iza jedne uzvisine — rekla je Jessie mirno.

— Šteta... — promrlija Alan Gannon.

A onda su se promatrali. Gledali su jedno drugo ne govoreći ni riječi. Osjećali su samo jaku privlačnost koja kao da je strujala od jednoga k drugome i ulijevala im posebnu snagu i osjećaje.

XXIII

Naručena žica bila je nagomilana pred dućanom na rubu puta za pješake. Kad se Alan dovezao svojim kolima pred dućan i tamo sišao, izišao je gradski šerif Barton Dale iz dućana i rekao:

— Dobro da ste došli jer ta žica ne bi dugo mogla ovdje ostati. Smeta prolaznicima!

— Odmah ću je natovariti na kola i odvesti — odgovori Alan.

Šerif, snažan i visok čovjek, promatrao je šutke Alana, a kad je vidio da ima revolver zataknut za pojas, podigao je ruku i prstom pokazao dućan.

— Tamo unutra visi upotrijebljen pojas za revolver s koricama. Nije skup, možda bi ga trgovac dao kao dodatak za posao sa žicom. Lakše je nositi revolver u koricama. A može se iz njih i brže izvaditi, zar ne?

— Zašto mi to savjetujete, šerife?

Barton Dale se približio Alanu i mirno reče:

— Ne volim vas baš osobito, Alane Gannone, i to iz više razloga, a jedan je od njih Jessie Kelley, koja u vama vidi vjerojatno čovjeka koji može stvarati čudesa. Ne volim vas, Gannone, ali vas zato cijenim. Stigao je nedavno ovamo neki divlji momak iz Kansasa. Kaže da se zove Bill Jones i da je brat onog zloglasnog Percyja Jonesa, za kojim je bila raspisana tjeralica i nagrada od tri tisuće dolara, a kojega ste vi, Gannone, ubili u revolverskoj borbi. Taj se divlji

momak ovdje u gradu raspistivao za vas, a jučer se jako opio. Možda zato još spava. Možda će se za koji tren pojaviti ovdje na ulici. Nemam pravo da ga istjeram iz grada. Sigurno bi vas u tom slučaju dočekao negdje izvan grada. Savjetujem vam samo da...

— Dobro, šerife, hvala vam!

Alan odmahne rukom i nastavi:

— Ne želim se upustiti ni u kakvu borbu. Zato neću nositi svoj kolt u koricama. Osim toga, prije jedan sat netko je pucao na mene iz puške za bizone. Strijelac je bio sakriven iza brežuljka. Tko bi mogao imati takvu pušku?

Rekavši to, Alan se udalji od šerifa i počne utovarivati žicu, pedeset smotaka po sto metara.

Dok je Alan to radio, prolazili su pokraj njega građani koji su ga pristojno pozdravljali, ali suzdržano onako kako se pozdravljaju samo stranci.

Alan to već poznaje. Navikao je na to. Samo se podrugljivo i ogorčeno osmijehne.

Kad je natovarivao dvadeseti smotak žice i malo zastao, ugleda Oakleyja Fishera koji je izlazio iz hotela. Revolveraš se odmah uputio prema dućanu i bilo je očito da je izišao na ulicu samo da razgovara s Alanom.

Alan ga je pažljivo promatrao, no Fisher nije izgledao kao da je toga dana već jahao i pucao iz puške za bizone.

Smiješkao se hladno i zaustavio ispred Alana. Zapalio je cigaru. Zatim je sjeo na ogradu puta za pješake.

— Bit će danas lijep dan. A i vrlo važan dan u povijesti ovog bijednog grada — govorio je Oakley Fisher.

— Mislite li na onog divljeg momka iz Kansasa tamo u hotelu? — upita Alan.

No revolveraš zaniječe glavom.

— Ne, Smoky dobiva jednu banku! Pravu, pravcatu banku, u kojoj pravi ljudi mogu uzajmiti pravi novac, u kojoj novac radi i

koja za svaki dolar plaća kamate ili uzima kamate, već prema tome je li dolar bio uzajmljen ili uplaćen.

Zanimio je smiješeći se i pokretom glave pokazao prema salunu. Sada je i Alan ugledao pokraj saluna malu kuću koja se upravo urđivala. Stavljali su i veliki natpis:

Banka SMOKY DAY

Lionel Harline i drug

Bankarski poslovi svake vrste
za čitavu zemlju

Alan Gannon je razmišljao, a Oakley Fisher ga je pažljivo promatrao.

— Sigurno ćete se sami dosjetiti

— reče mu revolveraš. — Naime, brzo ćete shvatiti zašto vlasnik saluna, koji je prije bio boksački prvak, otvara banku. Ljudi misle da je to nevjerojatno i upravo groteskno. No, nije tako! Iza one riječi drug skriva se lukava i iskusna žena koja bi htjela nastaviti staru igru za moć i bogatstvo u novome stilu, budući da su zakazali muškarci koji su to činili na stari, surovi način. Gospodine, znajte da je ortak Lionela Harlinea — Laura Morgan! Ona ga je i navela na tu ideju. Ona ga je izabrala za suvlasnika. Opet čovjeka kojega može voditi i njime upravljati. Ja sam prisluškivao kad su se dogovarali, tj. kad su održali svoju osnivačku skupštinu.

Zanimio je i zlobno se nasmiјao.

— Pozvali su jednog iskusnog čovjeka koji će voditi banku, a Lionel Harline će za sve jamčiti. No u pozadini bit će Laura Morgan, koja će sve konce držati u svojim rukama. Kladim se da će uskoro svi doseljenici i svi farmeri doći u novu banku po kredite da se mogu nekako održati. Krediti su im potrebni jer žele...

— Dobro, dobro — prekine ga Alan Gannon.

Sagnuo se ponovo da nastavi utovarivati žicu. I dok je to radio, razmišljao je o tome kako će Laura Morgan uskoro posjedovati obveznice doseljenika i farmera,

pa će ih se ovaj put domoći kao suvlasnica banke na manje-više zakonit način.

Ponovo je zastao i pogledao revolveraša.

— Zašto vi to meni pričate, čovječe? Zar ste postali Laurin neprijatelj? Zašto biste me, inače, upozoravali na te tajne poslove i spletke koji treba da unište doseljenike i farmere?

Oakley Fisher se hladno smješkao. U njegovim se očima opet pojavila ona zlokobna, nemirna svjetla.

Glas mu je promuklo škripao, ali je bio bezizražajan, gotovo bez ikakvog naglaska, kad je nastavio:

— Neću da Laura Morgan ista postigne bez mene. Želim da joj budem potreban. Otjerala me kao glupoga dječaka. Želim da me ponovo pozove i zamoli za pomoć. To je razlog zbog kojega moram uništiti planove i namjere. Zato vas sada upućujem u njih, Gannone! A kad i doseljenici i farmeri budu upućeni u to, nitko od njih neće uletjeti u tu stupicu da zatraži kredit od ove banke. Alane Gannone, vi ste čovjek koji bi mogao ujediniti doseljenike i građane. Možda će grad tada osnovati drugu banku i...

— Možda ću sve to učiniti — prekinu ga opet Alan Gannon.

Zatim stane tik pred njega, digne ruku, dotakne njome Fisherove grudi i mirno reče:

— Vi koji volite mahati revolverom, ovdje više niste potrebni! Okanite se toga i otidite oдавде! Napustite ovu zemlju! Učinite ono što je učinio Jeffrey Morgan, prije nego vas snađe sudbina koju je doživio Henry Blaisdell.

Oakley Fisher se polagano povukao. Njegova je ruka sada bila tik uz korice kolta, spremna da uhvati njegov držak.

— Je li to, možda, prijetnja? — upita on otežući riječi.

Njegove su oči bile bezbojne i bezizražajne, samo se opet pojavilo ono posebno svjetlucanje. On je bio zaista opasan revolveraš.

Alan Gannon kimne potvrdno.

— Otjerat ću vas iz ove zemlje, Fisheru! Neću dopustiti da ovdje čekate dok Laura Morgan izgubi igru i zatraži vašu pomoć. Idite! Uzmite svoga konja, uzjašite i nestanite! Oh, sada razumijem. Vas su otjerali, otpustili! I otkada sam ja došao u ovu zemlju, vi niste ovdje odigrali neku veliku ulogu. Vi ste posljednji čovjek...

Nije mogao nastaviti jer se iz hotela začuo divlji povik. Bio je to oštar krik, ljutit i borben.

— Hej, Alane Gannone! Evo me ovdje! To sam ja, Percyjev brat Bill! Sjećaš li se Percyja Jonesa, Gannone? Sjećaš li se one borbe s njim? Ako ne, podsjetit ću te ja na nju, ja, Bill Jones, divlji Bill iz Kansasa!

Alan Gannon se okrene i pogleda prema hotelu. Tamo je vidio Billa Jonesa, visokog, vitkog, crvenokosog momka, koji je očito bio opet pijan. Sve za čim je žudio bilo je to da osveti svoga brata Percyja, onog zloglasnog razbojnika i revolveraša za kojim je bila izdana potjernica u kojoj su obećavali visoku nagradu onome tko ga ubije. A upravo je taj momak, Bill Jones, želio biti onaj čovjek koji će u revolverskoj borbi kazniti ubojicu svoga brata. Sve njegovo divlje častoljublje bilo je sadržano u toj tuđoj želji.

Alan Gannon uzdahne. Iza njega govorio je Oakley Fischer hladno i bezdušno:

— Ti si me upravo htio istjerati iz ove zemlje, Gannone! Htio sam pričekati dok me Laura bude opet trebala, dok me bude molila, da, molila, da joj se vratim, i dok mi bude nudila najvišu moguću cijenu za taj povratak i službu kod nje. Ali sad neću više čekati. Čuj, čovječe, kad svršiš s onim momkom tamo, tada ću ja pucati na tebe. Idi samo, idi! Ti me nećeš istjerati iz ovoga grada, a ni iz ove zemlje! To neće uspjeti nikome, a najmanje tebi! Još sam uvijek — Oakley Fisher!

Alan Gannon je čuo Fisherove riječi samo s pola uha. Njegova je pažnja bila usredotočena na divljeg Billa iz Kansasa, na onoga Billa Jonesa koji ga je želio ubiti da osveti svog brata. Alan ga je vidio kako se uputio prema njemu, putem za pješake, a zatim je sišao na kolnik. Vidjelo se da je pijan.

— Dodi samo, Alane Gannone, dodi samo, i to prije nego što ja dodem po tebe!

Bill je dugim koracima hodao i nogama uzvitlao prašinu. Ali gornji se dio njegova tijela ljuljao. Ostavljao je dojam nadmena i glupa čovjeka.

Iza sebe čuo je Oakleya Fishera kako mu govori nehalno i pun zlobnoga zadovoljstva:

— Ovu ćete budalu morati naučiti pameti. On nas želi ubiti. Ništa ne želi tako žarko kao vašu smrt, i to smrt od njegove ruke. Kad završite s njim, tada ćete imati posla sa mnom. Mislite na to!

Alan je znao da ga Oakley Fisher tim riječima i zadirkivanjem želi učiniti nesigurnim i nervoznim. On prijede na kolnik i pođe u susret Billu Jonesu, koji izusti divlji krik, pun radosti i zadovoljstva.

Alan Gannon pogleda lijevo i desno te ugleda svagdje, na vratima i iza prozorskih okana, ljude koji su očekivali nešto divlje i opasno. Stajali su ljudi i u dućanu, i u salunu, i u hotelu, pa čak i kod sedlara i brijača.

Svi su ti ljudi htjeli samo vidjeti što će se dogoditi, ali su pri tome dobro pazili da se mogu brzo nekamo skloniti.

Alan Gannon je opet osjetio usamljenost.

Nitko se ne želi umiješati. Nitko mu neće pomoći. Šerif je još u hotelu. A Alan je pomislio: Zašto nitko tom ludom momku ne oduzme revolver? Zašto puštaju tog ludaka da maše oružjem?

A zatim nije mogao više ništa misliti. Jer tada je počelo! Sve se odigralo munjevitom brzinom.

Kriknuvši divlje Bill Jones je izvukao svoj revolver iz korica. Ne! Izvukao je oba svoja revolvera! Da, imao je dva revolvera: igrao se dvostrukog revolveraša! Izvukao ih je prilično brzo. Jamačno je to svakoga dana uvježbavao nekoliko sati, po prilici tako kako to čine artisti, koji također svaki dan moraju određeno vrijeme vježbati kako bi njihova vještina i umijeće ostali na istoj razini.

Kod svakog je koraka zapucao i svaki je put pri tome divlje kriknuo.

Alan Gannon se zaustavio.

I dok je tanad tog divljeg, ludog momka zviždala oko njega, dok je osjećao kako zrak zviždi, pokraj njegovih obraza, dok je jedan od tih metaka probio rukav, a drugi okrznuo njegovo koljeno — izvadio je Alan Gannon mirno i polako svoj kolt, koji mu je bio zataknut za pojas.

Ispružio je revolversku cijev poput velikog kažiprsta i zapucao.

Bill Jones je ukočeno zastao, a zatim se zateturao. Kriknuvši, ispuštio je revolver iz ruke. Gledao je svoju desnu ruku koja mu je nemoćno visila uz tijelo, ali je od boli podrhtavala. Iz rukava mu je kapala krv i natapala prašinu na cesti.

Bill Jones padne na koljena te čudno krikne, nešto poput krika straha, a ujedno i saznanja da je izgubljen.

Alan Gannon mu pride. Ugleda suze u njegovim očima. Taj divljak, koji je sigurno bio metar i devedeset centimetara visok i devedeset kilograma težak; taj momak koji je bio uvjeren da je svemu dorastao — imao je suze u očima, plakao je kao malo dijete.

Alan Gannon je još stajao pred njim i gledao ga kako kleči u prašini na cesti. A Bill Jones, koji je malo prije tako izazovno vikao i razmetao se, sada je teturao od bola i nije mogao ustati:

— To će brzo proći — reče mu Alan Gannon kao da ga tješi. —

Imamo u gradu liječnika koji će se pobrinuti za tebe i povezati ti ranjenu ruku. A zatim idi kući! Idi kući i nemoj nikada više nositi revolver! Jer ta su dva revolvera i uzrok što je za tebe bio tvoj brat Percy jamačno kriv svoj tvojoj ludosti. Idi samo, dječace! I vjeruj mi da sam vruće želio da te moje tane baš ovako pogodi, da te pogodi kako sam htio, da ti samo malo razreže ruku.

Alan Gannon je vratio svoj revolver za pojas, sagnuo se i pomogao mladiću da ustane.

Uto je liječnik John Worth, onaj isti stari liječnik kojega je Alan upoznao kod Millerovih, već dotrčao iz svoje kuće. Alan mu prepusti mladića, koji je sada već bio malo sigurniji i čvršće stajao na nogama, i okrene se. Pogledao je prema Oakleyju Fisheru, koji je još stajao ispred dućana. Stajao je nepomično i promatrao Alana.

Nije se ni pomakao kad mu se Alan Gannon polako približavao cestom punom prašine.

Alan Gannon se zaustavio desetak koraka ispred Oakleyja Fishera, upitno ga pogledao i samo rekao:

— Dakle?

Opazio je da se revolveraš trese čitavim tijelom, da je blijed kao krpa i da se ta njegova blijedoća nazire i kroz tamnu boju njegove kože.

— Dobro, dobro, gospodine — izusti Fisher dršćućim glasom. — Vidio sam sve! Bilo je to previše za mene. Oduzelo mi je hrabrost i pouzdanje u moju vještinu baratanja oružjem. Vidio sam da taj momak zna dobro pucati, a mogao je i prvi povući oružje. Jučer sam, naime, zajedno s njim vježbao pucanje iz kovačnice. Pa ipak, nije mogao ništa postići! Nije uspio, iako je mogao tri puta pucati!? Nebesa, što je to bilo s njim!?

Teško je progutao slinu i nastavio:

— Radije ne bih okušao sreću s vama, gospodine Gannone! Zaista

to 'ne bih htio! Odgovara li vam ako u roku od jednoga sata napustim ovaj grad?

Alan ne odgovori ništa, samo je potvrdno kimnuo. Zatim se opet okrenuo prema svojim žicama i počeo ih ponovo tovariti na kola. Kad je taj posao završio, ušao je u dućan da potpiše potvrdu o primtku robe. U dućanu je bio vlasnik i nekoliko kupaca. Oni su živo razgovarali, no kad je Alan Gannon ušao, svi su zašutjeli i šutke su ga promatrali.

Opet je mogao osjetiti kako ga zapljuskuje neko strujanje koje je u sebi sjedinjavalo i strahopoštovanje, i oprez, i strah i trpeljivost. Ali nije bilo ničega što bi pokazivalo da ga građansko društvo prihvaća i da mu odaje priznanje. Ponovo je sasvim jasno osjećao koliko je usamljen, kao da je sam na svijetu.

Kad je potpisao priznanicu, kupio je još nekoliko cigareta, pozdravio i napustio dućan. Prisutni građani otpozdravili su mu u zboru, kao da su to upravo uvježbali.

— Do viđenja, gospodine Gannone! — čulo se mnogoglasno, naglašeno pristojno, ali vrlo hladno, gotovo odbojno.

Kod njegovih kola čekala ga je Jessie Kelley. Sišla je sa svoga konja i prišla Alanu. Podalje je stajao šerif, nehajno držeći pušku u ruci.

Jessie je bila vrlo blijeda i gledala ga razrogačenim očima koje su odavale strah, ali i radost.

— Upravo sam došla u grad — reče mu ona. — Tako se radujem da je sve dobro završilo. Alane, ja...

— Taj bijedni grad — grubo će Alan dok se penjao u kola prošavši pokraj nje. Nije joj protumačio zašto je taj grad smatrao bijednim, zašto ga je tako nazvao, ali je njegov glas odavao svu ogorčenost koja se sakupila u njemu, a i svu usamljenost koju je osjećao.

A Jessie ga je odjednom potpuno razumjela. Bilo joj je sve jasno. To se osjetilo kad mu je rekla:

— Pa što ljudi znaju o tebi,

Alane Gannone? Što i mogu znati o tebi, osim onoga što su vidjeli vlastitim očima? Kad bi ostao duže vrijeme ovdje, možda i nekoliko godina, kad bi te oni mogli bolje upoznati i proučiti, tada bi sigurno bilo bolje, drugačije. Tada bi postao jedan od njih, pripadao bi njima!

— Ne želim ovdje ostati godinama! — odvrati Gannon. — Ja sada radim na jednom malom ranču. Tamo ću raditi dva mjeseca za plaću od stotinu dolara jer sam se na to obavezao. A podignut ću i ogradu od ove žice. I to je sve!

Šerif im se pridruži i reče mirno:

— Da se Oakley Fisher upustio u borbu s vama, bio bih ga u tome spriječio. Ne bih dopustio da dode do te borbe! Onog divljeg mladića nisam mogao spriječiti jer sam morao poći po pušku.

Alan ga pogleda s visine kola, kimne bez riječi, kao da mu želi zahvaliti, a zatim se odveze. Jessie Kelley je gledala za njim sve dok nisu Alanova kola nestala iz vida, a zatim se obrati šerifu:

— Nisam se prema njemu ponijela kako valja, nisam bila dovoljno poštena. Ima pravo što je ogorčen i što osjeća posebnu odbojnost prema meni.

No Barton Dale ne odgovori. Samo je čudno pogledao Jessie i polako otišao noseći pušku pod miškom.

XXIV

Samo oko stotinu metara daleko od grada na Kelleyjevu ranču uzdiže se uzvisina na kojoj raste drveće i grmlje koje zimi zadržava sjeverne vjetrove.

Kad je Alan Gannon idućeg jutra izišao iz kuće na ranču, još nije bilo ni sasvim svanulo.

Sve je još bilo sivo i bezbojno.

On je pažljivo gledao oko sebe kao da osjeća neku opasnost. Upravo je instinktivno predosjećao zlo što je negdje vrebalo na njega. Otišao je do korita za pra-

nje rublja pokraj bunara. Ponio je sapun i ručnik. Revolver je ovaj put bio utaknut u saru čizme.

Jučer je mnogo i prilično naporno radio. Raširio je i izmjerio žicu koju je dovezao kolima nakon borbe s Billom Jonesom i nakon što se tako ogorčeno odvezao iz grada ostavivši Jessie Kelley na cesti. Tu je žicu razdjelio duž kolaca. Alan je znao da ga i danas čeka prilično težak dan, posao koji nije ni lak ni jednostavan.

Ne bi bilo loše da me se Vough McQuown i Curley Holloway sjete upravo danas te da mi dođu u pomoć, pomislio je. Valjani su momci i dobri prijatelji, uvijek spremni da mi pruže pomoć i da mi olakšaju posao. Tako je razmišljao Alan Gannon dok je gornji dio svoga tijela uranjao u hladnu vodu.

Kad se opet uspravio da se nasa-puna, začuo se pucanj iz puške za bizone. Dolazio je negdje iza drveća, a potmuli, oštri zvuk jasno je odavao kakva je to puška.

Tane je učinilo svoje. U tren oka Alan se srušio i samo se još posljednjom snagom mogao otkotrljati u stranu i skloniti iza bunara. Činilo mu se da više nema lijevo rame jer mu je cijela lijeva strana bila potpuno umrtvljena.

No uskoro je osjetio ostru i nesmiljenu bol. Mlaz krvi potekao je iz velike rane.

Alan Gannon, odnosno Alan Morgan, ležao je na zemlji i stenjao. Gotovo mu je ponestalo daha od silne boli. Ležao je tu i čekao držeći revolver u ruci. No kod svakog je udisaja osjećao kako postaje sve slabiji i nemoćniji.

Uskoro zatim izgubi svijest.

Nije više znao da mu je netko došao u posjet. Ovaj put je podmukli strijelac došao sasvim blizu da vidi je li njegova žrtva zaista pogođena, je li uistinu mrtva. Alan bi mogao vidjeti tko ga tako okrutno progoni, tko mu tako bjesomučno radi o glavi, tko mu tako okrutno, sa strašnom odlučnošću, želi oduzeti život.

To je bila – Laura Morgan! Opet je obukla one velike čizme pomoću kojih je ostavljala tragove muškarca. A pod rukom je držala nabijenu pušku za bizone.

Vrlo polako i oprezno približavala se bunaru iza kojega je ležao Alan Gannon u nesvijesti. Lice joj je bilo blijedo i napeto. Oči su ukočeno gledale preda se, a u njima je bio čudan sjaj.

Njezin ju je konj slijedio jer je zajedno s puškom, uperenom na nevidljivoga neprijatelja, držala u ruci kraj uzda.

No, nije stigla daleko.

Približavao se topot konjskih kopita, i desno od one male uzvisine pojavila se Jessie Kelley.

– Ubojice, ubojice! – vikala je užasnuto Jessie. Tik iza nje pojave se još dva jahača. Bili su to Alanovi vjerni prijatelji – Vaugh McQuown i Curley Holloway.

Laura Morgan⁴ divlje krikne. Bio je to divlji, bijesni krik, kakav čovjek ne bi očekivao od žene. No i to što je Laura Morgan učinila nije bilo djelo žene. Bilo je to djelo ljubomorne i pobjesne zvijeri. Nitko ne bi nikada povjerovao da je žena mogla pucati iz zasjede na čovjeka koji joj nije učinio ništa nažao, da nije bila uhvaćena na djelu.

Laura Morgan bila je uistinu zla. Divlje je kriknula uvidjevši da njezina paklena namjera nije uspjela. Taj je krik izražavao sav njezin bijes i svu mržnju, ali i strah, užas i saznanje da je izgubila, da joj nema spasa.

Iako je njezina puška bila nabijena, ona nije ni pomišljala da se njome posluži. Ispustila ju je iz ruke, vinula se na svoga konja i pobjegla u divljem galopu.

Vaugh McQuown i Curley Holloway su je slijedili. To nije bilo ni malo lako jer je Laura Morgan jahalala smiono i neustrašivo. Njezin konj kao da je imao krila, a ona ga je u svojoj zdvojnosti još više požurala. Iako su Vaugh i Curley bili izvršni jahači i vrloiskusni kauboji, nisu je mogli dostići.

U međuvremenu Jessie je za Alana Gannona učinila sve što je bilo u njezinoj moći. Sigurno mu je spasila život jer bi bez njezine brze i stručne pomoći bio bez sumnje iskrvario.

XXV

Bila je to ona ista soba i on je ležao u istom krevetu. Osjećao je iste mirise i istu atmosferu. Da, sve je bilo kao i onda.

Da, sve se ponovilo kao tada kad je došao u ovu zemlju i u ovaj grad. Kad je ranjen i iscrpljen pao u prašinu na cesti, a djevojka, puna samilosti, ga je prihvatila i brinula se za njega tako dugo dok je ponovo mogao stati na vlastite noge.

Ali sada je mnogo slabiji i bolesniji nego tada. Njegova je rana još svježa i vrlo ozbiljna. Izgubio je mnogo krvi, pa je stoga iznemogao i vrlo, vrlo slab.

Pa ipak, Alan osjeća da još živi, da ponovo leži u Jessienom krevetu i da ga ona čuva i njeguje.

To saznanje i ta sigurnost umiruju ga. Alan ponovo utone u dubok san.

Kad se probudio, osjetio je da je gladan. Ubrzo je došla k njemu Jessie i hranila ga poput maloga djeteta. Bol u ramenu bila je još jaka, no ipak podnošljivija. Govoriti još nije mogao, jer je bio vrlo iscrpljen i umoran. I tako je djevojčin osmijeh i njezin nježni pogled ponio opet u svoj san.

Spavao je nekoliko sati, duboko i mirno. Kad se poslije probudio, osjećao je da mu je krepka hrana već vratila malo snage. Sada je prvi put bio potpuno budan i prvi je put bistrim očima gledao oko sebe. Lijevo mu je rame bilo potpuno ukočeno. Lijevu ruku uopće nije mogao pomaknuti. No to je velikim dijelom bilo i zato što je imao velik i čvrst povoj.

Digao je desnu ruku i njome prešao preko lica. Pod prstima je osjećao kako su mu obrazi upali, a lice neobrijano. To je već bila prava

brada. Po tome je mogao prosuditi da je moralo proći mnogo vremena otkako ovdje leži.

Kad je pogledao prema vratima, ušla je Jessie, kao da je znala da je treba. Donijela je nešto za jelo i ponovo se nasmiješila svojim dobrim, toplim osmijehom koji ga je stalno pratio u njegovu dugom snu.

Jessie ga je promatrala bez riječi, ali je Alan osjetio da se ona raduje. Naglo se sagnula i poljubila mu vrh nosa.

– Liječnik je jutros rekao da ćeš ozdraviti ako danas osjетиš želju za jelom – reče mu ona.

– Mogao bih pojesti pečenog bizona; a kao desert, poslije svega, još usoljenog kita – odgovori joj Alan.

Ona se nasmiješila, malo ga podigla te ugurala još dva jastuka i podmetnula ih pod njegova leđa. Opet ga je hranila kao malo dijete. Jeo je šuteći, ali očito s tekom. Dok je jeo, Alan je stalno promatrao Jessie.

Poslije nekog vremena, između dva zalagaja kuhane piletine, upitao ju je:

– Jessie, tko je to bio? Tko me htio ubiti, i to na tako kukavički način, iz zasjede! Bio je to Oakley Fisher, zar ne?

– Ne, nije bio onaj revolveraš Oakley Fisher – odgovori Jessie.

– Bila je to Laura Morgan. I ona tada nije više bila uračunljiva, već potpuno...

– Laura Morgan?! – upita Alan stenjući.

– Da, bila je već potpuno luda, pomućena uma – nastavila je Jessie.

– Curley, Vaugh i ja – mi smo je iznenadili. No ja sam već prije sumnjala na nju. Još kada je prvi put pucala na tebe. Tada sam ti lagala, Alane, kad sam ti rekla da nisam prepoznala jahača koji je odjahao brzinom strijele, bježeći preda mnom. Prepoznala sam Lauru, ali nisam nikako mogla vjerovati da bi ona pucala na tebe

puškom za bizone. Čitav dan nisam imala mira. Htjela sam još iste večeri otići k njoj. Znala sam da je Laura u gradu jer sam je vidjela iza zastora njezine zastorske sobe. Htjela sam, dakle, k njoj, ali ona nije bila u svojoj sobi. Bila je nekamo otišla. Otrčala sam do staje za iznajmljivanje pregrada. Njezin konj je stajao u svojoj pregradi. Tražila sam je zatim po čitavom gradu, kod svih žena u čijim sam stanovima još vidjela svjetlo.

Kad sam na povratku prolazila cestom, čula sam kako jedan od jahača s ranča Starbow na sav glas zove šerifa. A kad je šerif došao, kauboj mu je sav bijesan i uzrujan rekao da mu je netko ukrado konja.

Tada sam shvatila što se dogodilo. Laura Morgan uzela je drugoga konja i s njim otišla iz grada. Prestrašila sam se. Uzela sam konja i odjahala k Vaughu i Curleyju. Međutim, već je davno bila prošla ponoć, i mi smo se neko vrijeme dogovarali što da učinimo. Naime, nismo znali gdje bismo mogli naći Lauru Morgan. Bilo nam je posve jasno da tebi prijeti velika opasnost. Da, životna opasnost, jer si onemogućio Laurine planove. Znalo se, naime, sada već u čitavom gradu da je ona vlasnik nove banke i da na taj način želi dobiti male farmere i doseljenike u svoje ruke. Ta se novost proširila gradom kao vatra.

Ja sam slutila da se Laura Morgan iskrala iz grada da učini ono što njezini pomagači i jahači revolveraši njezina muža nisu uspjeli učiniti. Da, što nije pošlo za rukom ni Jeffreyju Morganu, ni divljem Billu iz Kanzas, a ni revolverašu Oakleyju Fisheru! Laura je uistinu poludjela od bijesa i nemoći. U tebi je vidjela utjelovljenje otpora što je upropastio sve njezine planove. Ti si bio onaj koji je onemogućio i otjerao ljude koji su je slijepo slušali. Ti si izazvao revolt i započeo bespoštedan otpor u ovome kraju i u ovoj zemlji. Htjela te ubiti iz zas-

jede, kao što je prije Henry Blaisdell bio učinio s mojim bratom. Znala je također gdje je Blaisdell sakrio pušku za bizone i one velike čizme. Blaisdell je, naime, imao za svoju veličinu vrlo male noge, pa je to sakrivao velikim čizmama.

Ona je, dakle, čekala u zasjedi, vrebala je na tebe i tražila povoljnu priliku da te ubije. Dok smo je mi tražili, ona je već čekala u zasjedi. Mi smo u međuvremenu naišli na tragove njezinog konja i bili smo već sasvim blizu mjesta gdje se ona skrivala. Pa ipak, sve bi bilo uzalud, došli bismo prekasno da je Laura Morgan bolje pogodila svoj cilj. Alane, tako se radujem što si ostao živ, što je ta opaka žena promašila svoj cilj. Ta, ja sam te u sve to uvukla, ja sam...

Alan odmahne zdravom rukom.

— A gdje je sada Laura Morgan? — upita promuklim, slabim glasom.

— Ako nije izvanredna glumica, ona je šenula umom, izgubila je svaku moć rasuđivanja — odvrati Jessie. — Bjesnjela je i vikala. Ur-lala je da mrzi čitav svijet, da prezire sve ljude, jer su je već kao malenu djevojčicu zlostavljali i zato ne vjeruje da postoji dobrota i toplina. Nema nigdje ni obzira, ni trpeljivosti među ljudima. Stalno se derala da će se osvetiti ljudskom društvu, da će mu vratiti milo za drago, a osobito onim ženama doseljenika, onim bijednim ženama koje su je tako često gledale s visoka, pokazivale joj svoj prezir gdje su god mogle, jer su u njoj, usprkos njezinom bogatstvu, uvijek gledale ženu iz saluna i družicu kartaša. Za njih ona uopće nije postojala!

Jessie je neko vrijeme zašutjela i nastavila hraniti Alana.

— Laura je bila otrovana mržnjom — nastavila je zatim zamišljeno. — Htjela je biti najveća u ovom gradu i izvan njega. Htjela je biti moćna, utjecajna, bogata i velika, kako bi od nje zavisio čitav

svijet. Željela je da ono isto društvo koje ju je nekada preziralo i izbjegavalo, bude potpuno ovisno o njoj, o njezinoj milosti i uvidavnosti. Zamišljala je kako će svi puzati pred njom, bojati je se i podizati oči prema njoj, puni poštovanja i uvijek molećivo. Svi bi jednoga dana trebali stajati pred njom kao molitelji. Za tim je žudjela, to je žarko željela.

Jessie se zamisli gledajući Alana, koji je sve to šutke slušao.

— Mora da je uz Jeffreyja Morgana proživjela nekoliko teških godina. Njezin život uz tog čovjeka mora da je bio težak i pun razočaranja. Ne bi inače mogla toliko željeti takve stvari, a onda se na tome i slomiti jer nijednu svoju želju nije mogla ostvariti.

— Liječnik nam je savjetovao da je poštanska kočija odveze u grad. Tamo su je smjestili u bolnicu za umobolne. Dobit će skrbnika koji će njezin veliki račun predati u prave ruke.

Nakon toga Jessie i Alan su dugo šutjeli. Tek mnogo kasnije Alan tiho promrmlija:

— A mene je skoro ubila. Jessie, već sam dva puta ležao pred tobom na zemlji, u prašini i...

Jessie je stavila prazan tanjur na stol i pogledala ga ohrabrujućim pogledom.

— Nikada više nećeš ležati u prašini, Alane, ako ostaneš ovdje! Sada se mnogo toga promijenilo nabolje. Vlada mir i red. Htjela bih opet živjeti i raditi na svom ranču. Ali morala bih imati nekoga tko bi vodio poslove na ranču. Ja sama to ne umijem. Alane, ostani kod nas i kod mene! Ostani ovdje!

— Zašto kod tebe? — tiho upita Alan.

Ona na to ne odgovori, ali mogao je pročitati odgovor u njezinim očima.

Zatvorio je oči. Vidio je sebe kako napušta grad i odlazi na svom konju. Usamljen čovjek, pun gorčine. Usamljen čovjek koji napušta grad, koji se ponaša po-

nosno i odbojno jer ne želi zahvalnost za pomoć što ju je pružio svojim revolverom, jer osjeća da ga se, zapravo, svi plaše. Da, tako bi to bilo!

Kao izdaleka začuje tada Jessiein glas.

— Nemoj ponovo otići od nas, Alane! Nemoj odjahati u drugi kraj! Ne napuštaj nas! Ovaj je put sve drugačije. Sada si ležao u prašini i mi smo te donijeli u grad. Ovaj put nisi bio tako silan, nisi bio pobjednik. Bio si gotovo mrtav, a čitav je grad strahovao za tebe. Iz dana u dan plašili su se da nećeš ozdraviti, da ćemo te izgubiti. A tako je rasla i njihova ljubav prema tebi. Sve su te više voljeli jer su shvatili da i ti nisi nepobjediv, nego ranjiv kao i oni. A shvatili su i to da svojim koltom braniš slabe i nemoćne, te da ne želiš borbu po svaku cijenu. Ovdje je sada sve drugačije, Alane, a ja te volim. Moram ti to reći jer ti to dugujem. Kad sam vidjela kako ležiš kod zdenca na zemlji, da ležiš kao mrtav, osjetila sam žestoku bol u srcu. Osjetila sam da bi mi bilo vrlo teško nastaviti život bez tebe. Nemoj otići, Alane! Ostani kod nas! Kad ozdraviš, vidjet ćeš da si ovdje stekao mnogo prijatelja. Cijeli te grad voli i poštuje. Iako su ovdje ljudi plašljivi, iako izbjegavaju borbu, važno je da te se više ne boje, da u tebi ne vide više opasnog tigra koji...

Sada su joj ponestale riječi. Nije više znala što da još kaže. Nije joj pala na pamet nikakva dalja usporredba. Alan ju je dobro razumio i shvatio što mu je time htjela reći. On zna da je sada sve drugačije, da se mnogo toga promijenilo. Posljednji put kad je bio ranjen i kad su ga polumrta donijeli u grad, nije bio nepobjedivi revolveraš, nije više stajao visoko iznad njih i iznad svih poteškoća. Tu je umalo poginuo.

I zato sada ti ljudi smatraju da im je mnogo bliži, da je običan čovjek, kao i oni.

Zaista, sada je ovdje drugačije!

A tu je i Jessie, djevojka koja ga voli. Tu su i njegovi prijatelji: Curley, Vaughn, a sigurno i Sam Miller s kojim je onomad sjedio u staji i čekao da se rodi Samovo dijete. A tada su otkrili da imaju mnogo zajedničkog.

Alan iznenada osjeti radost koja ga je svega obuzela. Oprezno se u njemu stala buditi nada i — želja, želja što ju je dugo i s mukom potiskivao. Otvori ponovo oči i pogleda Jessie.

— Možda je upravo to ono što sam oduvijek tražio — mrmljao je Alan. — Možda sam zato stalno odlazio i tražio drugo mjesto, kao nepovjerljivi vuk samotnjak. Uvijek me je čekala neka druga borba, a ništa od svega onoga što sada jasno vidim.

— Što sada vidiš, Alane? upita blago Jessie.

— Vidim tebe, i u meni su oživjele sve nade! A znam i to da sam te uvijek volio, od početka, od prvoga časa kad sam došao ovamo i kad si me prihvatila — mene, usamljenog, ogorčenog jahača. A znam i to da bih jamačno opet odjahao, da sam ostao zdrav i da mi ti nisi rekla da...

Oklijevao je u neprilici, bojeći se da izusti ono što mu se činilo kao san.

— ... da te volim — dovrši Jessie.

Kad je Jessie otišla iz sobe, Alan je nastavio razmišljati o sebi i svojoj sudbini. Prigušeni žamor glasova u susjednoj prostoriji, gdje je Jessie poluglasno razgovarala sa svojim mušterijama, cilikanje maloga zvonca što je najavljivalo da se otvaraju vrata, uljuljali su ga ponovo u neku vrstu polusna u kojem su pred njim prolazili ljudi i događaji što je doživio od onoga strašnoga dana kad su njegove roditelje otjerali divlji, nesmiljeni jahači revolveraši, opake sluge opakih gospodara — velikih rančera.

Tada je sve počelo. Alan Morgan Gannon postao je litalica, revol-

veraš, čija je jedina misao bila usmerena na to da male farmere i siromašne doseljenike obrani od takvih divljaka i pljačkaša kako ne bi morali doživjeti sudbinu njegovih roditelja, kako ne bi njihovi sinovi, kad jednoga dana odrastu, lutali zemljom usamljeni kao on. Ta ga je misao vodila odvela daleko: u Kansas i Teksas, u Novi Meksiko, u Arizonu i u Iowu, te naposljetku dovela u ovaj grad – u Smoky Day. Svagdje je doživljavao isto. Svagdje su mali i slabi živjeli u sjeni velikih i moćnih koji su im uništavali ljetinu, ubijali stoku, palili jadne drvenjare i na kraju ih nemilosrdno otjerali.

U svakome gradu bio je salun gdje su se okupljali divlji jahači revolveraši i kartaši, zatim dućan u kojem si mogao naći gotovo sve što je bilo potrebno za život u toj zemlji, ali mali farmeri i doseljenici nisu ništa više mogli kupiti jer su bili prezaduženi. Bio je tu i mali hotel za slučajne namjernike te stanica za poštansku kočiju.

A upravo tu, pred tom stanicom, počelo je novo poglavlje Alanova života.

I kao vođeni uputama nevidljivega režisera, počeli su sada prolaziti stanovnici Smoky Day – dobri i zli, hrabri i kukavice, svi oni koje je prezirao i iz dna duše mrzio, ali i oni koje je zavolio jer su mu bili iskreni prijatelji, pa i oni koje je žalio – mali uplašeni farmeri i doseljenici čije su ga oči molećivo gledale i preklinjale da im pomogne. I on je to naposljetku učinio, morao učiniti, iako je žarko želio da nikada više ne mora uzeti kolt u ruke, nišani u čovjeka i proljevati krv.

Prolazili su tako pred njim i bahati revolveraši, jahači i kauboiji s ranča Starbon: ljepušasti Jeffrey Morgan sa čitavom svojom pratnjom, njegov nadglednik – nesmiljeni revolveraš Henry Blaisdell, zatim tjelohranitelj Oakley Fisher, a pred njima, na krasnom šarcu jahala je Laura Morgan, Jeffrey-

jeva žena, najopakija od svih, gotovo luda od želje za vlašću, pomahnitala od želje za osvetom.

Bili su tu i Alanovi prijatelji: crvenokosi gorostas Vangh McQuown i plavokosi, nježni, a ipak neustrašivi Curley Holloway čija je duga kosa padala gotovo do ramena.

A zatim su došli farmeri i doseljenici sa svojim brojnim obiteljima, poštteni i marljivi poput mrava, ali uvijek zabrinuti i preplašeni, u strahu pred svojim velikim i moćnim susjedima, velikim rančerima – pljačkašima. Na čelu koraćao je Sam Miller držeći svoje dvije djevojčice za ruku. Uz njega je išla njegova nježna žena Marta s novorođenim sinom u naručju i u pratnji starog, sijedog liječnika Johna Wortha.

I mlada učiteljica bila je s njima, u vjenčanoj haljini, blijeda i uplašena, jer su joj oni divlji, nesmiljeni jahači revolveraši pokvarili vjenčanje i ranili njezinog vjerenika koji je sada s povijenim ramenom koraćao uz nju. Onu noć pred školom Alan neće moći lako zaboraviti. Još vidi njihove razrogačene oči, čuje krikove pomahnitalih jahača i zveket razbijenoga posuda. Vidi nasmrt uplašene žene doseljenika kako se u divljem plesu vrte s revolverašima.

Svi su ti likovi dolazili i prolazili pred Alanovim očima, gubili se sve više u magli njegova sjećanja. No jedan se lik pojavljivao uvijek nanovo – lik mlade žene, lik Jessie Kelley. Njezine smeđe oči, pune dobrote i ljubavi, njezina plava kosa i vitki stas nisu se rasplinuli, nisu nestali, jer ona je bila tu, pokraj njega, a tu će i ostati.

Usamljeni jahač neće nikada više biti sâm.

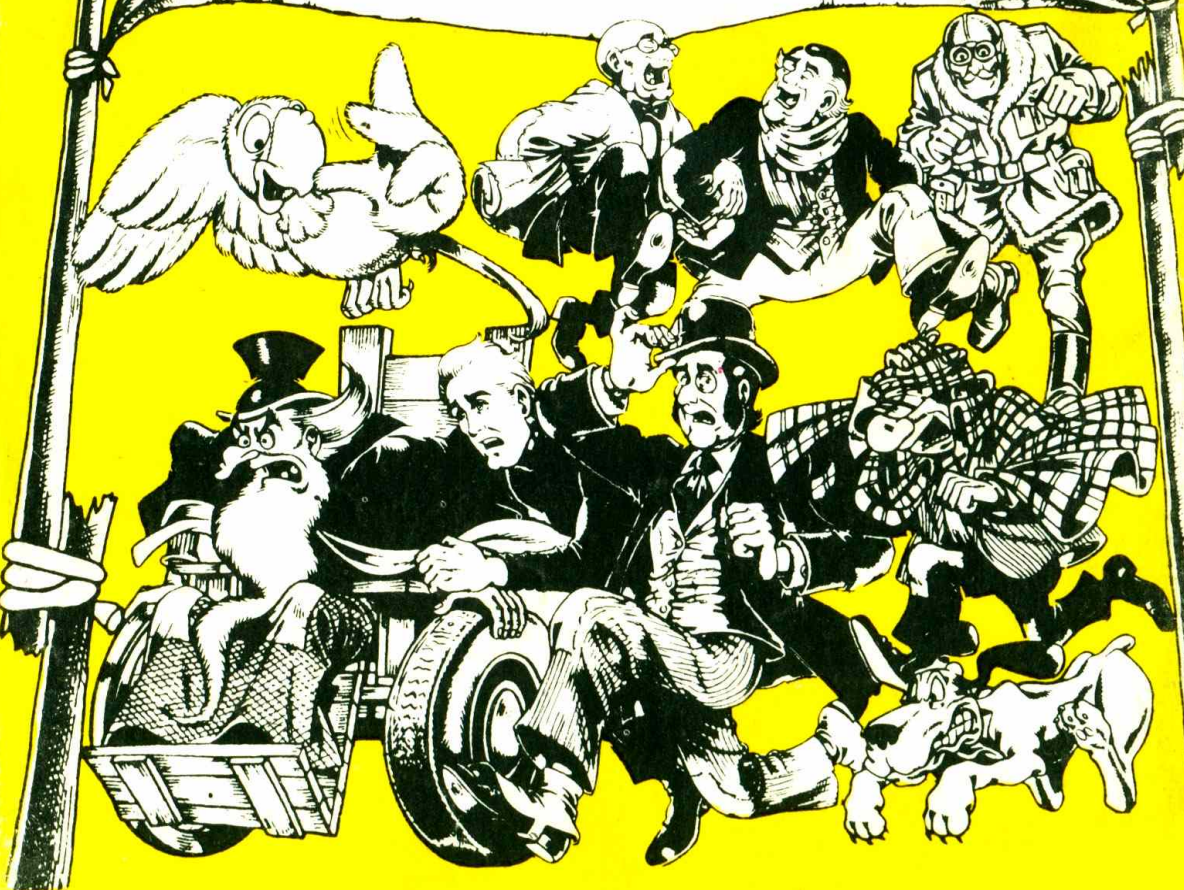
KRAJ

U PRIPREMI:

Carter T. Young:

U VATRENOM OBRUČU

ALAN FORD

SVAKIH 14 DANA